

ADOMA-TÁR

MAGYAR NÉPADOMÁK,
ÉLCZEK ÉS FURCSA ÖTLETEK

GYŰJTEMÉNYE.

PEST.

KIADJA HECKENAST GUSZTÁV,
MDCCLXXI.

Pest, 1871. Nyomatott Heckenast Gusztávnál.

ELŐSZÓ.

Ezúttal Adomatárral kedveskedünk a tisztelt közönségnek. Tartalmát képezik az eddig itt ott elszórva megjelent adomák legjelesbjei, megtoldva mintegy száz ötven ujdonan-öjjal, Öszszesenháromszáz kilenczvenkilencz adoma; mindannyi gyönyörű, illatos, hervadhatlan virág, szivderítő, élezés, neveltető kedélyes tünemény. Az egész valódi kaleidoscop, vagyis képcső, a mely a leggyönyörűbb, legváltozatosb képeket tünteti elő. Többnyire honi életünk rajzai; van köztök sok finom, de nem hiányzik a borsos, a paprikás, a csípős sem; valamennyi azonban ízletes.

Nem kételkedünk, hogy tisztelt olvasóink meglegedésével találkozandunk, minek ki sem örvend inkább, mint

Pest, 1871.

a kiadó és a szerkesztő.

Tartalom.

	Lap.		Lap.
1. Az olcsó cukor	1	34. Kétség	24
2. A burnótszelence	1	35. Éjfélkor	25
3. A borju-sült	2	36. Czipő-varázslat	26
4. A hasonlatosság	3	37. Az özvegyember megré- mitése	26
5. Hallgatagság	4	38. A kandalló	27
6. Öszinteség	5	39. A fodrász órája	28
7. A boradó	5	40. Az igazságtalanság	29
8. A fekete juh sajtásága	6	41. Kellemes kocszítás	30
9. Suvarow	6	42. Kétértelmű számla	31
10. Tanács	7	43. Részletenkénti fizetés	31
11. Nyíltszívűség	7	44. A futás oka	32
12. Letorkolás	8	45. Szorgalmas bibliaolvasás	33
13. A megállott aranyóra	8	46. A huszár kadét a vasuton	33
14. Biztos gyógyulás	9	47. A huszár órája	37
15. Swift	9	48. A függés	38
16. Swift ebédre híva	11	49. Különbség	38
17. A szomorú helyzet	12	50. Elismerés	38
18. Jó tréfa	12	51. Huszár-fogadás	39
19. Készülés a gyónásra	13	52. A két örvény	40
20. A bírálók	13	53. A ménesi aszubor	40
21. Harisnya-bajok	14	54. Az eleven holt	41
22. Petőfiről	15	55. Valódi Sámson	42
23. A dicső tett	15	56. A lelkész lóháton	42
24. A cukor süvegben	16	57. Csalatkozott hollók	43
25. A szokástól függ	17	58. Nagy késhez nagy villa illik	43
26. A gonosztevő mentsége	19	59. A köcsögkalap	44
27. A jeles lelkész	20	60. A sírvers	45
28. Az ígéret teljesítése	21	61. Őszinte beszéd	45
29. A csudaorvos	22	62. A féltékeny szobaleány	46
30. A furfangos pék	22	63. Az üldözö palacsinta	47
31. Jó természet	23	64. A tudákos	47
32. A fa-garas	23		
33. Csak felét kell hinni	23		

	Lap.
65. A zsellyeszék	48
66. Az angol Magyarhonban	49
67. Az igazolt taps	50
68. A hü szolgál	50
69. Oláh-zsidó	51
70. Nagylelkű ajánlat	52
71. Hány az óra?	52
72. A próba	× 52
73. A gyógyszerek üdvös hatása	53
74. Megjegyzés a karzatról	54
75. Fősvény udvarló	54
76. A beteg földesúr	55
77. Az író panaszai	55
78. Másként nem is történetelt	56
79. A hogy dukál	56
80. A huszárt megszorítják	57
81. Okul a jó példán	58
82. Az önzetlen inas	58
83. Igazolás	59
84. A látogatók	60
85. A prédikáció	60
86. Lerová	61
87. A színésznő	61
88. A rövidlátó	62
89. Alárendeltség	62
90. Az írás és olvasás eredménye	63
91. A szerencsétlen ügyvéd	63
92. A magas állás előnye	64
93. Az elhagyott beteg	65
94. Az utonálló	65
95. Olsó keztyű	66
96. Az elégtétel	66
97. Szeget-szeggel	67
98. Megfelelt	68
99. A semmibe sem kerülő egy pár ökör	69
100. Ördög szolgabíró és Vörös eskü	70
101. Jeles észrevétel	70
102. A jó bor	71
103. Haragszol szolgál?	71
104. A tiszta elnök	74

	Lap.
105. Az óvakodó kocsmahős	75
106. A porcellán-adósság	75
107. A holló	77
108. A jó pajtás	77
109. Czélszerű takarékoság	77
110. Az elveszett shawl	78
111. Igaza van	78
112. Az ürülopás	80
113. A tapadvány	82
114. Szívesség	83
115. Fenyegetés	83
116. Kicsérélték a huszárt	84
117. A falusi határőr	84
118. Segíts sugó	85
119. Szerénység	86
120. Az alaptalan panasz	86
121. A hánykolódó uracs	87
122. Az órnagy vigasztalása	88
123. Magyarázat	89
124. Az ígélet szép szó	89
125. Kancsal tiszt	90
126. A nagy harang	90
127. Történt dolog	91
128. Add meg magad huszár!	92
129. Kár a kitanult emberért	93
130. Ellőtt kengyel	93
131. A mit sem kívánó	94
132. A köteles együttlét	94
133. Béke hamvaira	95
134. Itt a medve	95
135. Az utolsó és a legutolsó	96
136. A jó fizető	96
137. Kihez folyamodjam	97
138. A gyors ügymenet	97
139. A fiatal orvos	98
140. József Egyiptomba való futása	99
141. A rest trombitás	100
142. Az adomairó	100
143. A huszár jószága	101
144. Ki győz?	102
145. Ne segélj!	102
146. Devecseri cigányok	102
147. A fogoly-huszár	103
148. A szemüveg	105

	Lap.		Lap.
149. Birja amúgy de nem imigy	105	191. Következetesség	135
150. Furcsa hirdetés	107	192. Történethely egy falu.	136
151. Párbeszéd	107	193. A becsületes voksolók	136
152. A bűnös cigány	107	194. V—z György leánya	137
153. A pokol	108	195. A veszélyes kórjel	138
154. Ujévi ajándék	108	196. Ihász	138
155. A sugó tanácsa	109	197. A csizmadia el van fog- lalva	139
156. Dorgálás	109	198. Szójárás	139
157. Gyakorlás	109	199. Ráfogás	140
158. A fogadás	110	200. Nem is lesz az igaz	140
159. A letorkolt pesti piper- köz	111	201. Helyes kérdés	140
160. Az államkölcson	112	202. A vaszszakter ur	141
161. Az eredeti	112	203. Hogy szedték rá a finán- czokat	142
162. Az elveszett csibék	113	204. Nem ő tette	143
163. A lusta regényíró	116	205. Az 5 krajczáros étel	143
164. Örvendetes találkozás	117	206. A finanszolatlan sonkák.	144
165. A párviadal	117	207. A vízözön	145
166. A pesti vámnál	118	208. Mi a lehetlenség	145
167. A pórul járt finansz	119	209. A megözvegyült paraszt- ember	146
168. A jószívű fogadás	120	210. A török dohány	146
169. A fokozatos udvariasság.	121	211. Felüdtés	147
170. Okadatulós	122	212. Vigasztalás	148
171. A falu becsülete	122	213. Mitől félt a gyerek	148
172. A bírság	123	214. Hol volt, hol nem volt	149
173. Finansz a zsákban	123	215. Nincsen szabály kivétel nélkül	149
174. Biztatás	124	216. Ok	150
175. Hány felvonásban?	125	217. Jó cseléd	150
176. A feladó jutalma	126	218. Megismeri	151
177. A szíves meghívás	127	219. Az eszes kocsmáros	151
178. A finnyás tiszték	128	220. Quiproquo	151
179. Összeírás	129	221. Az öngyilkos	151
180. Az éji csend fentartása	129	222. A goromba hivatalnok	151
181. Különbségek	130	223. Az istentagadó	151
182. A legjobb légmérő	130	224. Színházi jelenet	151
183. Mégis csak német a német	131	225. Az udvarias százsz család	151
184. Mély érzelem	132	226. Finom figyelmeztetés	151
185. Tábori jelszó	132	227. A jeles arczkép	151
186. A huszár hölgyek elle- nében	133	228. Elismerte	151
187. Rovásra	134	229. A pontos fizető	151
188. Kocsmába	134	230. Száraz hely	151
189. Múlik az idő	134		
190. Vendégszeretet	135		

Lap.		Lap.	
231. A huszár hite	160	275. Huszár spekuláció	197
232. Talpraesett magyarázat	161	276. Még az nem történt em-	
233. Az ügyes borbély	161	berrel	197
234. Nem árt az a kutyának .	162	277. A becslés	198
235. Gyepmester	162	278. Nagy számár	198
236. A sikerteli bemutatás . .	163	279. Hány Isten van!	199
237. A székely atyafi	164	280. A mohácsi ütközet	200
238. Az erős dohányos	165	281. A Komitatsvorstand	200
239. A két gazda	165	282. A becsületes ember	201
240. Körülbelül	166	283. Az egri név	202
241. Majd ád az Isten	166	284. A csók	203
242. Apostoli királyunk	168	285. Bibliai magyarázat	203
243. Tromf	168	286. Nem!	204
244. A veszett ember	169	287. Nagy veszedelem	205
245. Mindég baj	171	288. A sánta koldus	205
246. Megtapogatta	172	289. Jól kérdezte	207
247. Dorgatorium	173	290. Mit gondolna a szalonna?	207
248. Az okos inas	173	291. Kontóra	207
249. Város és falu	174	292. Erős természet	208
250. Helyes okoskodás	174	293. Bizvást meghalatsz	208
251. Tévedés	175	294. A szegény jogász	208
252. A puska	176	295. Tudja a módját	209
253. Háború-szónoklat	177	296. Szolgálat	209
254. Drága libák	178	297. A fogorvos	210
255. A titok	179	298. Tiszta bor	210
256. Szerencsétlenségek	180	299. A ravasz póstás	211
257. Miska bácsi s a két hiva-		300. Jó felelet	211
talnok	181	301. A jó	212
258. A rossz levegő	183	302. A polgárország	212
259. A jókedvű katona	183	303. Obsitos beszéd	213
260. Embert keresünk	185	304. Kölcsönös bókók	214
261. Lóvá tettem a németet . .	185	305. Milyen ez a mi földünk?	214
262. Azt a kutyátztamacskát	186	306. Lássuk már a medvét	214
263. Mi az ördög?	188	307. Nehéz feladat	215
264. A furfangos csapláros . .	189	308. Halottak beszéde	216
265. Halbak	190	309. A telegraph!	216
266. Sok egynek	190	310. Bámulok és borzadok	217
267. Ártatlan fenyegetődzés .	191	311. Az esperes köruton	218
268. A trombitás	191	312. A böles palócz	219
269. A kétségeskedő	192	313. A nagy tudós	219
270. A nem sikerült élcz	193	314. Jól megfejtett talány	220
271. Parirozni	194	315. Furcsa tolvaj	221
272. Előörs	194	316. A számár-orvosok	221
273. Czilindert vegyenek!	195	317. A legatus és a bíró	222
274. A másik kocsin	196	318. Diák csíny	223

	Lap		Lap
319. Nagy szakáll	223	363. Gyorsiró	251
320. Mit ki nem gondol a diák.	224	364. Kettős vásár	251
321. A tolvaj	224	365. Csuda-gyorsaság	251
322. A diák felelete!	224	366. Bizony nem	252
323. Az is ér valamit	225	367. Nagy szerencse	252
324. A kis diák	226	368. A bölcs gazdasszony	253
325. Nem lehetlen	227	369. Szomjuság	253
326. A hős borbély	227	370. Ne tessék haragudni	253
327. Kiegyenlítés	228	371. Pihentetni kell	254
328. Kinek fáj a foga?	229	372. Széchenyi István és a szólásszabadság	254
329. Demármost hol a macska?	229	373. Gróf Széchenyi István és Deák Ferencz	255
330. Mi hír otthon?	230	374. Liszt Ferencz	256
331. Bolond fiúnak, bolond apja	231	375. A műértő	257
332. A helyes számítás	231	376. Két hölgy a karzaton	258
333. Nem bottal!	232	377. Hajnik Károly	25
334. Só és paprika	232	378. A megyei huszárok Po- zsonyban	260
335. Messze van a kút	233	379. Két részeg	260
336. Verscsinálók	234	380. Jótartás	261
337. Biró és jegyző	234	381. Nincs több Mihály	261
338. A szivar	235	382. Az öreg Vitéz	261
339. Ügyetlenség nem baj	235	383. A büszke Committens	262
340. Székely harag	236	384. A huszár hiusága	263
341. A feltételes ajándék	237	385. Hány fizette meg a nyer- get?	264
342. A farksbunda	238	386. Úgy cselekedtem, mint had- nagy uram parancsolta	265
343. Az elkésett figyelmeztetés	238	387. Mi sem tarthat örökké	266
344. A szórakozott zsidó	239	388. A beteg	266
345. A félszemű cigány	240	389. Gróf Széchenyi István és paripái	266
346. A kereszttség	240	390. Az egy öles alispán és a négy s fél lábnyi irnoka	267
347. A cigány és a sült lúd	241	391. Jó gazdasszony	267
348. A cigány csudálkozik	241	392. Apai tanítás	268
349. A cigány vallása	242	393. Kisbiró	269
350. Nagy örökség	242	394. Patkányméreg	269
351. A bakancs díszneve	243	395. Csak mérje belé	270
352. A zsidó lány színházban	243	396. Túlzott óvatosság	271
353. Hal-leves	243	397. Borzasztó dolog	271
354. Hegedű és rajkó	244	398. Mikor csinált nagyobb bolondot?	272
355. A rongyos guba	244	399. Vesztélyben forog a számár	272
356. Vad guba	244		
357. Az öreg anya ködmöne	245		
358. Hány a liba	245		
359. Ha volna	246		
360. A katechizáló	247		
361. Pulizska	248		
362. A huszár-tiszt kalandja Poroszországban	248		

1. Az olcsó cukor.

Egy vidéki lap szerkesztője bizonyos mennyiségű törött cukrot hozatván magának a boltból, azt tapasztalta, hogy finom kőpor volt a cukor közé vegyítve.

Boszankodva ebbeli megcsalattatásán, a következőket igatá be legközelebbi ujságlapjába: „Én egy itteni kereskedőtől törött cukrot vettem, mely közé egy font kőpor volt vala vegyítve. Ha azon becsületes férfi, a ki engem ilyképen megcsalt, nekem huszonnégy óra lefolyta alatt nem küld házamhoz hét font jó cukrot, akkor annak nevét lapomban ki fogom tenni.“

Még el nem telt a kitűzött 24 óra, s már is öt kereskedőtől kapott a lapszerkesztő hét-hét font cukrot s pedig a javából.

2. A burnótszelence.

Egy előkelő angol N. városában egyik jó barátja által be lőn mutatva egy úrhölgynél, a kinél nagy társaság volt egybegyűlve. Jól mulatott volna ott az angol, de fájdalom, kilopta valaki zsebéből arany burnótszelencéjét.

Másnap, midőn valamely más háznál szintén nagy társaságban mulatott, ott legnagyobb meglepettetésére látja, hogy valaki az ő szelencéjéből burnót szippantgat. Tüstént felkeresi barátját s nagy felindulással mondja neki: „Gondolja kedves barátom, mit láttam? az az ember ottan abban a kék, aranyal

hímzett ruhában burnótot szippant azon szelenczéből, melyet tegnap loptak el tőlem; én most majd kiragadom a szelenczét kezéből s arczul vágom a gyalázatos tolvajt.“ — „A világért sem“ — felel az angolnak a jó barátja — „hiszen az a férfi amott az aranyhímzetű ruhában egyike a legelőkelőbb uraknak.“

„Eh, előkelő vagy nem előkelő“ úgymond haragosan az angol, „nekem az mindegy, én szelenczémet kívánom visszakapni, s azért most rögtön megszólítottam azt az urat.“

„Az Istenért, kérem, ne tegye azt, fel ne idézzen botrányt; maradjon csendesen, s bízva csak én rám a szelencze előkerítését.“

Az angol megnyugodott; ott hagyta a társaságot, s a következő napra vendégül kérte magához ebédre barátját. Ez másnap csakugyan megjelent s belépve az angolhoz, ezt e szavakkal örvendezteté meg: „íme barátom! meghoztam szelenczéjét.“

„Ah! ez ugyancsak pompás egy dolog; de hogyan sikerült ez kegyednek?“ kérdi az angol.

„Na már csak úgy“ lőn a felelet, „hogy nem akarván lármát ütni, szép csendesen simultam a hímzett ruhájú úri ember mellé, benyúltam zsebébe s onnan kihúztam a szelenczét, a nélkül, hogy a jámbor még csak egy kukkot is mondott volna.“

3. A borja-sült.

Lovakat váltottam F. városában. Dél-táján volt. Bementem a fogadóba ebédelni. így tett egyik uti társam is, a ki borjúsültet adatott magának. Elébe tétvén a pecsenye, útitársam egy perczig ránézve felkiált: „Kocsmáros!“

Kocsmáros. Tessék parancsolni.

Útitársam, (boszúsan). Na nézze csak, mennyi csontot adott ehhez a húshoz!

Kocsmáros. Iszen e nem baj.

Útitársam. De biz e baj, mert . . .

Kocsmáros (félbeszakasztván a vendég beszédét) De kérem alássan uraságodat, ne méltóztassék haragudni, hiszen a csontokat *meg nem kell ennie*; azokat csak nagyja ott a tányérján, ott nem alkalmatlankodnak senkinek.

4. A hasonlatosság.

P. városában történelmi festvények ki voltak állítva közszemléltre egy roppant nagy teremben, a hol azonban a nézésbe belefáradt közönségnek egy lócza, egy szék sem kínálkozott nyughelyül. Érezték e bajt az ott gyülekezettek között igen sokan, de leginkább sínylette egy fiatal, szemüveges, pézsmán hízott piperkőcz, a ki mellett már jó idő óta állott egy alföldi igen tisztességesen öltözködött parasztember; ennek tehát mondja a piperkőcz: „Úgy-e földi, kigyelmed is már belefáradt a sok állásba?“ „Nem tagadom uram, hogy jól esnék egy kicsit ülve pihenni.“ Erre élczét a paraszton csillogtatni akarván a szemüveges, többek hallatára azt mondja az alföldi gazdának: „De hát kérem, mért nem tetszik kigyelmednek széket foglalni?“ „No lássa az úr“ úgymond a paraszt, bajuszát pödörve, „én itt ép úgy találok magam, mint otthon a faskamrában, ott sincs sem szék, sem lócza, de meg van mellettem úgy mint itt — a tuskó.“

A közelállók jól elnevelték magukat, a szerencsétlen élczeskedő pedig szép csendesen tovább állott.

5. Hallgatagság.

Tudvalevő dolog, hogy II. György, Angolország királya, nem szeretett sokat beszélni.

Történt, hogy midőn Londonban egy pap valamely királyi házitisztet, a ki jó barátja volt, s a kinek lakása a második emeleten volt, hátul az első emeleten elnyúló királyi termek fölött, meglátogatott s a látogatás bevégezte után onnan eltávozott: a lépcsőn lemenve, megbotlott oly szerencsétlenül, hogy igen nagyot bukván, fejével olyat zuhant az első emeleten a lépcső átellenében levő egy ajtóra, hogy ez nagy erővel felütődött, s a pap, a ki a roppant megütődés következtében eszméletét elveszte, egész teste hosszában belöketett egy szobába. Utóbb, midőn eszméletét visszanyeré, látta, hogy ő egy nagy karszékben ül s körülötte egy öregecske, igen egyszerűen öltözködött férfi forgolódik, a ki komoly, de nagy szivességet tanúsító arczkifejezéssel gyógyvízzel locsolgató fejét s utóbb borogatásokat illesztett a fájós helyekre. E férfi az egész műtét alatt egy szót sem mondott, ámbár a csodálkozó ápolgatott, mihelyest helyzetét felfogta, ismételve nyilvánítá köszönetét, s egyszerűsmind elbeszélte, hogy kinél volt a második emeleten és hogy miként történt rajta a baj.

Midőn a jó öreg úr — még mindig szótlantul — bevégezte jótevő működését és meggyőződött arról, hogy a beteg már képes lesz hazamenni, egy lépésnyivel hátrált és ujjával rámutatott a pap kalapjára, a mely azóta, hogy a bukás történt, még most is ott hevert a szoba padolatán. A pap azonnal megérté a jeladást, mert a könyörületes szamarita másik kezével

rámutatott az ajtóra. A pap tehát azonnal felkelt, fogta kalapját, hallgatva, de hátatelt tekintettel magát meghajtá és elhagyá a szobát, csodálkozva az öreg úr tevékeny könyörületességén és hallgatagságán. Másnap a királyi házitiszt, a ki időközben a bajról, mely barátját érte, tudósított, azt meglátogatta és beszédközben, midőn tudniillik a pap a vele történeteket körülményesen elmondá, nyilvánult, hogy a szolgálatkész ápoló nem volt más, mint *a király maga*.

6. Őszinteség.

Valpole, a híres angol államminister (meghalt 1745) igen szeretett billiárdozni vagyis tekézni, leginkább pedig dr. Monsey barátjával, a ki azonban sokkal jobban játszott, mint ő. Egyszer azt mondja Valpole Monseynek: „Ugyan miként van az kedves barátom, hogy a tekézésben nem nyer tőlem senki mit sem, s nem is mond ellent nekem senki, csak egyedül te?”

„Erre igen könnyű a felelet“ válaszol Monsey „én tudniillik nem kívánok tetőled sem hivatalt, sem pénzt. Talán akkor, na az egyiket vagy a másikat óhajtanám, én is oly rosszul játszánám, mint te.“

7. A boradó.

Valamely kis városban jóval emelték fel a boradót, minek többek közt az volt az eredménye, hogy a szegényebb sorsú polgárok közül többen sokalván a bor árát pálinkaivásban kerestek vigasztalást. Egyikök vasárnap délután pálinkaittasan tántorogván az utcán, történt, hogy itt azon úri egyénnel, a ki a nagyobb

boradóztatásnak megindítója volt, találkozott. Rákiált tehát a pálinkahős, dadogó hangon mondván: „Aha uram! én rajtam ki nem fogott, nem bizony, mert most sokkal olcsóbban iszom le magam, mintsem az előtt.“

8. A fekete juh sajátsága.

Kimegy a városi úr falura üdülni. Bejárja a mezőt, csodálja a természet szépségeit. Odaér egy juhnyájhoz, megáll, nézi, de leginkább gyönyörködik a juhászlegényen, a ki ép akkor legjobb étvágy - gyal eszi szalonnáját. Beszédbe ereszkedik vele a városi úr, s többi közt ezt mondja a juhásznak: „Ej de szép juhnyáj ez, földi! öröm lehet ezt örzeni. Ezek a fekete juhok (rájuk mutatva), nekem még jobban tetszenek, mint a fehérek. Nekem egyszer valaki azt mondta, hogy a fekete juhok sokkal kevesebbet esznek, mint a fehérek; de úgy-e földi, az nem igaz? füllentett a ki mondta. „Nem füllentett biz az uram, mert az csakugyan igazat mondott“ válaszol a juhász.

Városi úr. Dehogy! s mi annak az oka?

Juhász. Hát annak tisztán csak az az oka: hogy *kevesebb a fekete juh a fehérnél, s így kevesebbet eszik is.*

9. Suvarow.

Midőn 1799-ik évben az orosz hadsereg közepe a francziáktól visszanyomatva legnagyobb zavarba ejtetett, erről egy tiszt vitte a hírt a híres orosz tábornagnak, Suvarownak, mondván: „Tábornagy úr! az

oroszk meg vannak verve, le vannak győzve.“ „Az oroszok le vannak győzve?“ válaszold a rettentetlen hadvezér egész nyugalommal „tehát meghalt valamennyi?“

„Oh nem *valamennyi*“ lőn a tiszt válasza.

„Akkor tehát“ válaszolt Suvarow „meg sincsenek verve, nincsenek legyőzve.“

10. Takács.

A debreczeni színházban egy nem igen kedvelt első szerelmes untatta a gyér közönséget.

Egyszer ezen művész szerepében azt mondja:

— Hová legyek? mitévő legyek? mire adjam fejemet?

Az igazgató, ki az előadást a színpalak közül nézte, oda dörögte neki:

— Két hét múlva kitelik szerződésünk . . . menjen az úr vissza Késmárkra, s legyen a mi eddig volt: *takácslegény*.

11. Nyíltszívűség.

Betegen fekszik *G.* városában *N.* nevű szabómes-ter. Belép hozzája az orvos s kérdi: „Na hogy érzi magát az úr azon orvosságra, melyet tegnapelőtt rendeltem, megszűnt a mellfájása?“ — „A mellbajom, hál' Isten!“ válaszol a beteg, „megenyhült, de jobbik lábszáramban iszonyatos fájdalmat érzek.“

Orvos. Csakhogy a mellbaja enyhült, ez a fődolog; azt a fájdalmat, mely lábszárát bántja, fel sem veszem.

Beteg. Elhiszem doktor urnák; ha önt kínozná fájdalmam, én sem venném semmibe.“

12. Letorkolás.

A komlókertben (Pesten) szoktam vacsorálni. Azon asztalhoz, a hol közönségesen ültem, többi közt egy fiatal uracs is szokott telepedni, a ki badar beszédei s szerénytelen magaviselete által nekem, úgy a többi vacsorálóknak is terhére volt. Hányavetisége az alkalmatlan uracsnak, a ki leginkább jó ötleteivel és dicső eszméivel szeretett dicsekedni, kiállhatatlan volt, s azt a vágyat kelté bennem, bár csak valaki asztaltársaim közül egyszer jól letromfolná a szemtelenkedőt s ez által bennünket tőle megszabadítana; s íme, kegyeletes óhajom nemsokára teljesült.

Egy este tudniillik ismét asztalunkhoz ül a kiállhatatlan s avval kezdi beszédét: „Uraim! egy dicső, egy kimondhatlan jó, eredeti eszmém van . . .“ „Na uram“ így-szakasztja félbe mondókáját mellettem ülő egy öreg úr, „akkor csak gondosan ápolja ám azon eszmét, mert különben kimúlik agyából untában, *egyedülisége* miatt.“ Átalános kaczaj követte az öreg úr élezés és nyugodtan előadott tanácsát, a hányaveti uracstól pedig, a ki rögtön távozott, meg voltunk szabadulva.

13. A megállott aranyóra.

Egy gyönyörű szép aranyórával kínálta meg A. grófot Mózes a házaló zsidó, annyira kidicsérvén az óra jó tulajdonságait, hogy a fiatal gróf azt rögtön megvette s árát azonnal egészen megfizette; de ez elhamarkodását csakhamar meg is bánta, mert az óra, ámbár fel volt húzva, másodnapra már megállott és sehogy sem volt megindítható. Előhívhatja a gróf a

zsidót, és szemrehányásokat tesz neki, csalást lobbantván szemére. „Én korántsem csaltam meg a méltóságos grófot, mert bizony igen szép az óra s az arany rajta a legtisztább.“ „Ej, mit ér az nekem! mikor az óra — bár felhúzva — tizennyolcz óra múlva megállott,“ így berzenkedik a gróf.

„Kérem alázattal“ válaszol a zsidó „hiszen azon mitsem csodálkozhatni, sőt az nagyon is természetes, mert instálom alásan, méltóztassék csak a méltóságos grófnak tizennyolcz órahosszat egyre futnia, majd meglátjuk nem fog-e Méltóságod is megállani.“

14. Biztos gyógyulás.

Egy betegnek, a ki sehogy sem tartotta meg az orvos által megrendelt étkezési szabályokat, ezt az orvos rosszallotta s többi közt azt is felhozta, hogy íme a szomszédja, a ki szintén beteg volt, oly szigorúlag tartózkodott a szabálytalan étkezéstől, miszerint tíz napig majdnem semmit sem evett. Mire a megdorgált beteg kérdé: „No s azután javult-e az engedelmes szomszédom baja?“ Mire az orvos felelé: „Igaz, hogy meghalt, de azért mégis czélt értünk, mert a láz csakugyan elmaradt.“

15. Svift.

Ezen híres, 1744, évben meghalt angol gúnyköltő (nemzetiségére nézve irlandi) ész- és élczre vonatkozólag Anglia legnagyobb férfiai és mint író, legolvasottabb szerzői sorába tartozott. Róla monda Chesterfield: „A ki a három brit ország körében ha-

csak néhány könyvet is bír, ezek közt bizonyosan Sviftet is bírja.“

Egyébiránt Svift tele volt különösségekkel, melyek közt volt olyan is, a mi épen nem szolgált dicsőségül.

Természetében fekszik a gúnyíróknak, távolban tartani magától az embereket: Svift azonban, eltérve az általános szabálytól, magához vonzani iparkodott azokat, de egyedül csak azért, miszerint azokat utóbb annál sértőbb modorban magától ismét eltaszíthassa. Kivételt képez azonban a következő jellemvonás, amelyet csakugyan szépnek kell mondani.

Midőn tudniillik Faulknor nyomdász visszaért Londonból, a hol az általa kiadandó Svift munkáira aláírásokat gyűjtött, igen kiczifrázva, paszomántos mellényben, zacskós parókával és egyéb piperkőcz csiribiriben jelent meg Sviftnél. Svift úgy fogadá őt, mintha egészen ismeretlen volna előtte, s ez alkalommal a következő párbeszéd keletkezett:

Svift. Uram, mivel szolgálhatok önnek?

Nyomdász. Kötelesnek érzem magam, Londonból hazaérkezvén, azonnal megtenni önnél tiszteletemet,

Svift. Bocsánatot kérek, kegyed kicsoda?

Nyomdász. Én Faulknor vagyok, a nyomdász.

Svift. Micsoda, kegyed Faulknor volna, a nyomdász? ön a legszemtelenebb csaló, kit valaha láttam. Faulknor egyszerű, higgadt polgár, és sohasem aggatna magára paszomántos és egyéb bohózatot holmit. Takarodjék az úr, és tartsa szerencséjének, hogy fegyházba nem utasítom.“

A megijedt nyomdász rögtön elsietett, más öltözetet vett magára és haladék nélkül visszatért Svift-hez, a ki most nyájas tekintettel és barátságos kéz-

szorítással fogadván a belépőt, ezt monda: „Kedves barátom, szeretett Gyurim! szívből örvendek szerencsés visszaérkezten. Gondolja csak! az imént volt nálam egy szemtelen ficzkó paszomántos mellényben, a ki ön nevét merészkedett bitorolni, önnek adta ki magát, de ezért meglakolt, mert csakugyan jól lefordtam a csálét.“

16. Svift ebédre híva.

Valamely úrhölgy, a ki nagy tisztelője volt a híres angol író Svift munkáinak, e nagy férfit magához kéré ebédre.

Azt hallotta az úrhölgy, hogy nem egy könnyen lehet valamiben Sviftnek inyét s kényét eltalálni; a miért is nagy szorgalommal tette meg a lakomára a kellő készületeket.

Végre megérkezett a díszebéd napja s arra minden csak gondolható nyalánkság volt készen a legnagyobb bőségben.

De épen ez nem tetszett Sviftnek, de még kevésbbé az, hogy az úrhölgy, midőn leültek az asztalhoz, nagy teketóriával arról kezdett beszélni, miszerint felette fájlalja azt, hogy *jobbal* nem szolgálhat s hogy aggódik s tart attól, hogy az ételek nem lesznek ínyére stb. stb.

„De kérem önt“ mondja közbeszólva Svift „tehát mért nem rendelt jobbat? Bizonyosan volt elég érkezése hozzá. De minthogy ön azt mondja, hogy ilyen rász az ebédje, elmegyek haza s ott jóllakom majd heringgel.“ Ezt mondván elbúcsúzott, távozott s a meglepett hölgyet bújának hagyta martalékul.

17. A szomorú helyzet.

Egy házbirtokos pesti mesteremberrel az utcán találkozáskor egy ismerőse, ez kérde amattól, hogy mi-ként van beteg felesége? mire azt feleli bús tekintet-tel a kérdezett: „Bizony igen sajnós a helyzetem; feleségem attól tart, hogy *meghal*, én meg attól, hogy *nem* hal meg, s ezen aggasztó állapot következtében egész házam mély gyászba van borulva.“

18. Jó tréfa.

Montagu, gazdag angol herczeg, nagyon szeretett tréfát űzni. Többi közt diszszobái egyikében ki volt függesztve egy nagy tükör, a mely annyiban hibás volt, hogy *ferdén* mutatott. Az előkelő vendégek, a kik Montaguhoz ebédre voltak híva, elmenvén az említett tükör mellett s abba bepillantván, azt vevék észre, hogy parókáik, a melyek az akkori időben nagyban szerepeltek, ferdén állanak fejükön, a mi azonban csak a tükör okozta csalódás volt. Megállot-tak tehát az említett vendégek a tükör előtt s paró-káikat rendbeszedték úgy, hogy a tükör mutatása szerint egyenesen állottak, holott valóban ferde irány-ba hozták azokat épen a tükör csalóka mutatása által. Ebéd közben azután nagy multságára szolgált a herczegnek, miként a sok lord a jobbik szemére fer-dén lehúzott parókával ült az asztalnál. A legnagyobb tréfa e mellett az volt, hogy mindegyik a szomszéd parókájának elferdített állásán csodálkozott, s azon örvendett, hogy az övé, a melyet a nagy tükör előtt egyenesre igazított, szabály szerint díszlik a fején.

19. Készülés a gyónásra.

N. csizmadiamester, valahányszor gyónni ment, mindannyiszor az előtte való nap jól elverte feleségét. Kérdeztetve, miért teszi azt? felelé: „Na már csak azért teszem, mert sokszor vétkeim, bűneim hamarjában nem jutnak eszembe; de ha aztán döngetem a feleségem, ez mindent a mit rosszul tettem, szememre lobbant s ezt teszi oly pontossággal, miszerint biztos lehetek és meggyőződve, hogy csakugyan minden vétkeimet egy szálíg elősorolta.“

20. A bírálók.

Egy szellemdús író fiatal korában sokat foglalkozott az arczfestés művészetével, és pedig igen jó sikerrel.

Egy nap, midőn épen egy igen szép fiatal hölgynek arczképét bevégzé, meglátogatók őt az említett hölgy számos tisztelői, látni óhajtván az arczképét. Nézték figyelmesen s megdicsérték: de mindegyik, szakismerőnek kívánván tartatni, itt-ott kis hibát talált a képen, állítván, hogy ha azon segítve lenne, a hasonlatosság tökéletesen megvolna. A művész erre mindnyáját bizonyos órára kérte magához s az egybegyülteket már most egyenkint felszólítá, mondanák meg neki észrevételeiket s véleményöket. Ez megtörténvén, a művész ellent nem mondott egyiköknek sem, hanem megragadván az ecsetet és festéklapot, úgy látszott, nagy szorgalommal tette a javításokat; utóbb az arczképét a gyülekezet felé fordítván, kérdé: „Na de most?“

„Felségesen! tökéletesen eltalálva! már most nem

hiányzik misem!“ Így kiáltott fel minden oldalról a tömjénezett hiúság.

„És mégis“ úgymond nevetve a művész, tessék az esetet és a képet megvizsgálni, én ez utóbbin semmit, még egy vonalnyt sem változtattam meg.“

Megszégyenülve távoztak el a megbukott műértők.

21. Harisnya-bajok.

Lebrun, a ki I. Napóleon idejében a consuli triumvirátusban szerepelt, utóbb pedig mint Franciaország főtárnokmestere és piacenzai herczeg működött, szerette ugyan a pompát, de egyszersmind nagyon fősvény volt; és azért igen fájlalta azt, hogy mindennap új új selyem harisnyát kellett magára öltenie, mert ott, a hol a czipő széle a fehér harisnyát érinté, reggeltől napestig egy kissé fekete vonal képződött; míg a harisnya egyéb része hófehér maradt. E baján tehát segítő, készítettett magának *három* pár czipőt úgy, hogy a második pár magasabb volt az elsőnél, a harmadik pár pedig a másodiknál; s ez meglévén, a tiszta fehér selyemharisnyára első nap ráhúzta a legalacsonyabb czipőt, másnap a magasabbat, mely az első napi czipő okozta feketés vonalt eltakarta, harmadik nap pedig a legmagasb czipőt, mely ismét a másodnapi czipőtől hátrahagyott vonalt befödte.

Hasonlót tett Fouché (m. Fusé) is, a híres francia rendőrségi lángész, a kinek szintén harisnyái okoztak alkalmatlanságot; de nem fősvényesség, hanem a kényelem szeretete indítá eljárására. Fouché tudniillik semmit sem restelt annyira, mint az öltözeté-

veli bíbelődést. Közönségesen csak egy pár harisnyája volt, s ezt addig hordozta a míg csak lehetett. Ha szakadozni kezdett a harisnya, a rongyollott részét behúzta a czipőbe, s ezt így folytatván nem ritkán történt, hogy a harisnya azon része, mely eredetileg a lábikrára volt szánva, utóbb talp alá került.

22. Petőfiről.

Egy időben Petőfi, a halhatlan népköltő, ki mint tudjuk, országos hire daczára sem volt soha gazdagnak nevezhető, több barátjaival sétálva a váczi utcán, egyszer nagy csengéssel lát maga mellett elvágatni egy falusi equipaget, melynek négy sárkánylovát parlagi gavallér hajtotta, bő ingben, tollas kalapban, vállra vetett dókával és glacée keztyűben.

— Héj Sándor, mond egyike az ifjakkak vidámon, lesz-e neked valaha ilyen négy paripád?

—Lesz, ha kocsis leszek. Felelt rá a költő.

23. A dicső tett.

A. és *B.*, jó barátok, együtt szivaroznak; beszélnek mindenféléről, többi közt arról is, hogy ha az ember jót tesz valakivel többnyire nincsen köszönet benne. „Így például“ úgymond *A.* „jártam *Z.* . . vel, a ki nekem jó barátom volt, s most azóta tudniillik, hogy életét megmentettem, a helyett, hogy háladosságot tanúsítna irányomban, még neheztel is én rám.

B. Micsoda? életét mentetted meg? hiszen erről én nem tudok semmit. Hol és mikor volt az? talán a múlt nyáron, mikor többször együtt úsztatok a Dunában?

A. Dehogyan akkor.

B. Hát mikor? beszéljed el!

A. Na na nem szeretek én dicsekedni pajtás, de minthogy annyi unszolsz, elmondom a dolgot. A múlt őszkor vadászni mentem ki falura sógoromhoz, s oda elvittem Z. barátomat is. Ott történt tehát az, hogy vadászat közben eltévesztvén a kellő irányt, lövésem az előttünk eliramló vad helyett az én tőlem nem messzire állott Z. barátomat érte de csak úgy, hogy kucsmájába fúródott. Világos, hogy ha csak egyujjnyivalis alább éri a lövés, szétzúztam volna Z.-nek koponyáját, de ezt *én nem tettem*, s így élete megmentőjévé lettem; s a háládatlan azóta énrám neheztel; valóban megfoghatatlan egy dolog!

24. A cukor süvegben.

„Nesze Laczikám, édes fiam, egy forint, jól szorítsd markodba nehogy elveszejtsed. Evvel eredj a boltba s hozzálnonnan nekem egy font cukrot; de előbb kérdezd meg az árát s az ócsóbbikból hozz. Holnap lesz születésed napja, s majd iszunk kávé⁴ így szól a szegény özvegyasszony hatéves fiacskájához.

Laczika elmegy, belép a fűszeráros boltjába s mondja: „Tiszteli mamám az urat, kéri: küldjön neki cukrot; mi az ára?“

Boltos: Fontszámra 36 krajczár, süvegben 30.

Laczi: Értem, (oda tartván süvegét) adjon tehát nekem ebbe már most egy fontot, úgy la! itt a forint, húzza le magának már most a 30 krajczárt.

Boltos: *Nem úgy* kedves fiam! hiszen mondtam, hogy 36 krajczár az ára.

Laczi: igen ugyan *fontszámra!* de iszen én *süvegbe* veszem (rámutatván a süvegében levő egy font czukorra).

A jószívű kereskedő mosolygott s a czukrot csak 30 krajczárjával fizetteté magának.

25. A szokástól függ.

Gróf K. Miklós meglát egy délután egy pár meztéri köznemest, Pesten a váczi utcán sétálgatni.

— Atyafiak, úgy-e ismerjük mi egymást az egri restellációkról? Nem volna kedvök betérni hozzám egy pohár borra?

— Dehogy nem, nagyságos uram, ha nem vetné meg az ilyen szegény ember társaságát.

Belépvén mind a hárman a gróf szállására, a boros-kanták azonnal az asztalon termettek: e mellé egy kis borkorcsolya is járulj mely is rostélyos pecsenyéből állott, a legközelebbi vendéglőből, s melyet a gróf rendeletére előbb amúgy magyar-miskásan megraktak fokhagymával.

Midőn az első adagok elfogytak, másfajú sülték kerültek az asztalra, de akármi következett, mindért, rémületesen meg volt fokhagymával spékelve.

Mikor imígyen jól fel voltak pakolva az atyafiak,

a gróf elküldé inasát a német színházba, s hozatott onnan két zártszék-jegyet a mezőtúriak számára, valamint egy földszintijegyet saját maga részére.

A színházban a gróf helyökre küldvén vendégeit, elvegyült a földszint álló publikum közé, innen akarva figyelemmel kísérni, minő hatása lesz a zártszéken ülő finnyás német purgernék között a rettenetes fokhagyma szagnak.

Kicsit messzire jutott ő nagysága embereitől, de azt mégis látta, hogy a zártszékeken ülő ténsaszonyságok, ugyan legyezgetik magokat, s minduntalan előszedik zsebkendőjüket, hogy a rémítő illattól magukat a lehetőségig védelmezhessék.

De mi történik?

Az első felvonás végével egyszer csak azt látja a gróf, hogy a mezőtúriak felemelkednek helyökből, s mindketten megvető pillanatot vetve a körülülőkre, a színházat elhagyni készülnek.

A gróf azt hitte: bizonyosan nem állhatták tovább az emberek a sok csípős megjegyzéseket s jönnek kifelé, miután az értetlen nyelveni előadás őket úgy sem érdekelhette.

Kijött tehát elibök, s kérdé:

„No hát mért jönnek ki olyan hamar?“

„Jaj, nagyságos uram, nem lehet azt nekünk kiállani: csupa asszonyágok ültek mellettünk, s a mikor azok előszedték a „zsebbevalójokat, olyan gyalázatos szaga volt annak, hogy istenfélő ember azt el nem szívélhette.“

A gróf megértette; minden a szokástól *függ*: a finnyás asszonyi népnek a fokhagyma volt bűdös, a mezőtúriaknak pedig a zsebkendőre locsolt pacsuli

illat . . . s még e mellé amazok csak kiállhattak a fokhagymát, míg ezek a czifra illatszertől megszökni kényszerültek.

26. A gonosztevő mentsége.

Valamely súlyos büntényről volt vádolva egy hetvenéves aggastyán. Az ellene indított vizsgálat befejezve lévén, ezt mondja neki a bíró: „A tanúvallomások szerint az ön bűnös volta czáfolhatlanul be van bizonyítva. Gyalázatos egy dolog, hogy ön, aggsága s vénsége daczára, ily gazságra vetemedett. Tud-e felhozni valamit mentségéül? ha igen, adja elő.

Vádlott. Tudok felhozni bíró úr, és pedig következőkép: „Az ember igazán nem tudhatja mit tevő legyen, nehogy a világ roszalását magára vonja. — Midőn 17 éves voltam, háromévi börtönre ítéltetem s az akkori bíró úr azt mondta: „még oly fiatal vagy s már oly nagy gonosztevő?“ — Utóbb midőn 40 éves voltam, öt évig tartó börtönre ítéltetvén, a bíró úr ezt, monda: „Ejnye! korának javában levő ember létére, hogy követhetett el ily ocsmány gaztettet?“ — Most hetven éves vagyok, s alkalmasint nyolcz vagy tízévrei fogságra fogok ítéltetni, s ismét csak azt mondja bíró úr: „Már ilyen elaggott vén ember s még is gonosztevő!“ — Már mindezek után csak azt kérdem immár: váljon hát tulajdonképen mikor, melyik korában életének legyen hát az ember gonosztevő?“

29. A jeles lelkész.

A nagy francia forradalom idejében többi közt egy kis francia város községe azért, mert vonakodott a forradalomban részt venni, számtalan bajoknak s üldözéseknek ki levén téve, utóbb oly szorongatott állapotba helyeztetett, miszerint megürülvén a közpénztárak, a város lakói legnagyobb Ínségnek, s nyomornak ki voltak téve; s e nyomasztó helyzet végre még az által is súlyosbult, hogy valamely ragadozó betegség kezdett a városban dühöngeni.

Mind e baj mellett a kis város még is szerencsés volt annyiban, hogy volt oly lelkésze, a ki éjjel nappal iparkodott a közínségen, a mennyiben tőle kitelhetett, segíteni.

E jeles lelkész egy napon, korán reggel tudomásába jutott annak, hogy a közínség daczára egy áriháznál a múlt éjszaka kártyamulatság levén, abban egy különben is vagyonos nőtelen úr, roppant pénzoszveget nyert légyen.

Erről tehát értesülvén a lelkész nyomban sietett az említett úrhoz megkérendő ezt, miszerint szegény polgártársai felségeléséhez járulni szíveskednék.

Midőn oda érkezik a lelkész, az inas be nem akarja eresztetni urához, a ki csak az imént érkezeit haza a mulatságról s most le akar nyugodni: de a buzgó lelkész mit sem tágított, s utoljára még is csak be lön eresztve a gazdag úrhoz, a ki erősen ráförmedt az alkalmatlankodóra, s a kívánt czélra nem adott többet a semminél, s magát további unszolástól megkíméltetni óhajta. A lelkész azonban folytatta kérését és könyörgését fáradhatlanul mindaddig, míg végtére a gazdag úr az esedezőt — pofon nem vágta.

Erre nyugodtan s angyali szelídséggel ezt mondja a lelkész: „Ez *nekem* volt adva, de már most mit ad a szegényeim számára?”

Ez egyszerű szavak hatásukat el nem téveszték, villámszerűleg sújták a kegyetlen férfi szívét. Lelkiismerete felébredt. Térdre rogyott a lelkész előtt, bocsánatért esdett; utóbb felugorván, a lelkésznek nem csak a múlt éji nyereményt kézbesíté, hanem egy egész évi jövedelmét is odaajánlá, és bűnbánatának valóságát bebizonyítá az által, hogy ő maga hozta az eseményt köztudomásra.

28. Az ígéret teljesítése.

Fox-ot, a híres angol államférfit, az ő édes atyja rendkívül szerette. Gyermekek volt még Fox, midőn apjával ennek mezei jószágán időzött, Hallotta a kis fiú, miként apja azon parancsot adta, miszerint a kert közelében álló valamely falazat lőpor által szétrepesztessék; mire a kis fiú oda nyilatkozott, hogy nagyon szeretné nézni az említett szétrepesztést. Apja neki megígérte, hogy azt látni fogja. Az illetők azonban, kikre a dolog kivitele bízva volt, mit sem tudva a kis fiúnak tett ígéretről, a falat, előleges bejelentés elmulasztásával, lerombolták. Az öreg Fox azonnal megparancsolá ugyanazon falnak újbóli felépítését, és, midőn az teljesítve volt, újra megrendelte a lőporrali lerombolást; mely azután a kis fiú jelenlétében végre is hajtattott, s ezen alkalommal a jelenlevőket arra inté: miszerint a gyermekeknek is adott ígéretüket mindenkor híven teljesítsék.

29. A csudaorvos.

Zs . . . úr köszvényben szenvedett. Az orvosok nem tudtak rajta segíteni. Hív szolgája nagyon megsajnálta jó urát. Egyszer reggel betoppan az ura szobájába derült arczczal s ezt mondja: „Nagyságos úr! feltaláltam doktort, a ki minden köszvényt, ha legkonokabb is, rögtön és gyökeresen meggyógyít. El is hoztam, várakozik az előszobában, beeresszem? Zs ... úr kérdi: váljon gyalog vagy kocsin jött el az orvos? „Gyalog“ válaszol a szolga. „Na ha így van“ mond Zs . . . „akkor tüstént küldjed el; mert ha csakugyan oly csudaorvos volna, milyennek te mondod, bizony nem gyalog, hanem pompás fogatú hintóban érkezett volna ide.“

30. A furfangos pék.

Bizonyos városban a „Szamárhoz“ címzett kocsmában szomszédságában lakott egy pék, kit ezért csak *szamár péknek* neveztek.

Egykor mint vádlott állván a bíró előtt, ki megrogzött ellensége volt, attól kérdeztetik:

— Kegyed a szamár pék?

A pék süketnek színle magát, s nem felelt. Ekkor a bíró melléje lépén, még egyszer fülébe rivalta a kérdést:

— Kegyed a szamár pék?

— Nem biz én, — volt a furfangos zsemlyesütő felelete. — Én csak a *szamár melletti pék vagyok*.

31. Jó természet.

„Az Istenért“ ígymond valaki Z. grófnak, a ki-
nek *tömerdek* sok adóssága volt, „meg nem foghatom,
miként alhatik ön annyi adósság mellett csak egy
éjszaka is!“

„S' azután miért nem?“ felel a gróf, hozzátévé:
„Áll ugyan önnek észrevétele olyanokra nézve, a ki-
ket a visszafizetés gondja nyugtalanít: de énnekem
adósságaim s még kevésbbé azok lerovása nem is
jutnak eszembe.“

32. A fa-garas.

Két kereskedő egymás közt arról vitatkozott,
melyikök az ügyesebb, és fűrfangosabb? Tréfa volt
az egész, mely a jelenlevőket igen jól mulattatta. Utol-
jára az egyik kereskedő ezt mondja a másiknak: „Na
már akármit mondasz pajtás, annyi bizonyos, hogy én
téged tízszer tudnálak eladni, míg te engem egy-
szer is.“

„Ah! már ebben igazságod van“ felel a másik
„mert teéretted nekem nem adna senki még egy faga-
rast sem.“

Általános kaczagás véget vetett a vitának.

33. Csak felét kell hinni.

B . . . asszonyság fiatal és szép özvegy volt, de
erkölcs ség tekintetéből bizony igen rász hírbn

állott, s köztudomásra volt, hogy özvegysege daczára egy ép kis fiúcskát szült, a ki azonban nem sokára születése után meghalt.

A fiatal özvegy természetesen azon hiedelemben volt, hogy az említett esetről a városban nem tud senki semmit.

Ugyanazon év nyáron a V di fürdőt használta a szép özvegy, a itt a sétatéren találkozik K fiatal ügyvéddel s többi közt panaszkodó hangon mondja: „Jaj de rősz a mostani világ, csupa ócsárlás, merő rágalmazásban találja fel minden gyönyörét. Csak gondolja el ön, azt híresztelik rólam a városban, hogy a múlt télen *ikreket* szültem. Na ez még is borzasztó valami.“ „Ugyan kérem Nagysádat: így válaszol az ügyvéd „méltóztassék megnyugodni, az okos ember mind úgy gondolkodik mint én, a ki az ilyetén kihíresztelésnek csak felit hiszi.“

34. Kétség.

Egy év óta áll fen B. városában egy társulat, melynek célja: közös erővel hasznos és üdvös dolgokat létesíteni. Gyakran tartja meg üléseit, melyekre a tagok eleinte szorgalmasan, de utóbb hanyagul szoktak megjelenni annyira, hogy sokszor hiányozván a tagok kellő száma, határozatokat hozni nem lehetett.

E bajon segíteni óhajtván a társulat azt a szabályt állapította meg: miszerint azon tagtárs, a ki az egybe-hívott gyűlésből elmarad, ha távollétét eléggé nem tudja igazolni, pénzbírsággal büntetessék meg; a

végrehajtással a társulat elnöke s titkára bízván meg.

Ezek így levén, s ismét gyűlés tartatván, arra *D.* tagtárs meg nem jelenik. Másnap folytatatik a gyűlés, s *D.* megjelenik ugyan, de felette későn, midőn már oszlófélben voltak a tanakodók. A belépő, urat kérdi tehát az elnök: hogy miért nem jött a tegnapi ülésre épen nem, a maira pedig ily későn? Mire *D.* fohászokodva mondja: „Jaj tisztelt elnök úr! sok a bajom családommal, sok és nyomasztó az aggodalmam! valóban nem tudom kit ragad el mellőlem a halál előbb: feleségemet-e vagy leányomat!“

Erre nagy részvéttel mondja az elnök: „Ezt nem tudtam, bocsánatot kérek! Titkár úr jegyezze fel az igazolást, mely után a bírságról szó sem lehet.“

Másnap ismét tartatik gyűlés. Erre pontosan megjelenik *D.*, kitől a mellette ülő tagtárs kérdi: „hogyan van az ön neje és leánya“ „Köszönöm alássan, válaszol *D.* mindakettő a legjobb egészségben van? „Hogyhogy?“ mond a másik hiszen azt tetszett tegnap itt mondani, hogy nem tudja a kettő közül melyik hal meg előbb.

„Igaz“ felel *D.* „és még most sem tudom azt, de úgy gondolom az idő folyama ezen kérdést megfejtendi.“

35. Éjfélkor.

Téli idő van, csikorgó hideg, éjfél. *K.* . . . kis városka lakói az álom ölében pihenik ki a nap fáradalmait: midőn erősen és ismételve kopogtatják meg a gyógyszerár ajtaját. Boszankodva hallja a

gyógyszerész, de hiában! int a kötelesség; felugrik ágyából, meleg gúnyát vett vállaira és sietve nyitja az ajtót. Belép egy parasztember s mondja: „Adjon nekem az úr három krajczárára *bodzaherbatheát*. A gyógyszerész csak nagynehezen nyomja el boszankodása kitörését, végre papirosba göngyölve átnyújtja a kívánt theát. A parasztember most tarisznyáját kezdi motozni, utóbb keresgél öltönye minden zsebében, csóváltatja fejét, megint előveszi tarisznyáját, minden tartalmát kiüríti, ismét bele rakja, s utoljára azt mondja a hidegtől didergő gyógyszerésznek: „Uram! most látom, hogy elfelejtettem pénzt hozni magam mai, de nincs azért baj, nem sürgős a dolog, nosr úgy sem kell a thea, eljövök érte majd holnap, amúgy is dolgom lesz itt a városban— s megfordulva eltávozik, a szolgálatkész megmerevedett gyógyszerészt a theával együtt ott hagyván a faképnél.

36. Czipő-varázslat.

Egy vígkedvű suhancz többek jelenlétében avval dicsekedett, hogy *hat perez alatt* képes egy pár czipőt elkészíteni. Fogadásra került a dolog. A suhancz előveszi egy pár csizmáját, levágja róla a szárakat, s készen volt a czipő; a fogadás megnyerve.

37. Az özvegyember megrémítése.

Tavaszi volt. Langyos eső esett már hat óra hosszat, a mi a huzamost) idő tartott szárazság után öröme gerjeszté a földnépét.

Belépvén a falusi lelkészhez egyik híve, egy jó módú gazda, a lelkész így szólítja meg: „Na János *gazda*,! hála Istennek, megeredtek az ég csatornái, ha még huszonnégy óráig tart az eső, túl vagyunk minden bajon, csudálatosan feléled, felelevenedik a föld alatt minden s onnan új életre kel ki ... “

„Jaj!“ így vág beszédjébe a lelkésznek János gazda „ne rémítsen kérem alássan — tisztelendő úr ily borzasztó hírrel, özvegyember vagyok, két zsémbes, czivakodó feleségem hál'Isten! künn nyugszik a temetőben föld alatt, s ha azok is az eső következtében újra felélednének, akkor csakugyan megjárnám.“

38. A kandalló.

Lóháton utazott egy angol. November volt, szakadt az eső, csípős a hideg. Utasunkról csurgott a víz, didergett; midőn nagy öröme nem messze az úttól megpillant egy a mezőn egyedül álló fogadót. Sarkantyúba veszi paripáját s nyílsebességgel beugrat a fogadó udvarára, lovát átadja egyik szolgának, ő pedig besiet a fogadós szobájába azon jó reményben, hogy ott a kandalló mellett kényelmesen száríttatni fogja víztől csurgó ruháit, a hidegtől megmerevedett tagjait pedig feleleveníteni. De fájdalom! belépvén a szobába látja, hogy a kandalló köröskörül el van foglalva vendégektől, úgy, hogy teljes lehetetlen volt neki a tűzhöz közeledni. Hangosan kiált fel a mi angolunk: „Kocsmáros! hamar, szaporán adasson azonnal lovam elibe ötven osztrigát, de javából.“ „*Osztrigát?*— elkiáltja magát a kocsmáros nem csak, de

valamennyi vendég is, a kik ezen szavakkal: „na már ezt érdemes nézni,“ egytől egyig kirohantak a szobából; a mi meglévén, az angol a kandalló mellett a legjobb, a legkényelmesb helyet elfoglalta. Egy idomulva visszajő a fogadós s utána a vendégek s mondják: hogy a ló épen nem eszi az osztrigát. „Nem?“ felel az angol kaczagva, hozzátévén: „hát adjon neki *mást* kedves kocsmárosom“. s kényelmesen nyújtózkodott el a jó melegen.

39. A fodrász órája.

Régenten, midőn még Budán volt a magyar színház, Millner német szerzőnek akkorában igen kedvelt „Vétek súlya“ című drámáját adták.

Ezen divatból kiment szomorújátékban Hugó és Elvira, épen csak arra várnak, hogy szobájokban az óra tizenkettőt üssön, s akkor tördőfessel véget vetnek büntherhelt életüknek.

Pompásan foly a darab, míg végre a nagyszerű jelenet közeledtével Hugó szerepvivője észreveszi, hogy nincs a szobában óra, s kerülvén, fordulván, megsúgja a színpalak közé, mi a baj.

Nosza van roppant futkosás: honnan kapjanak oly hamar verő fali órát: van ugyan ilyen elégős Budavárában, de a perczek telnek, s Hugó mindjárt kész lesz szerepével.

Ezer szerencsére előkerül a színház fodrásza, s mondja, hogy van neki szobájában az, mit keresnek.

Öt perez alatt fenn volt az asztalon állni szokott óra; s miután ráigazították tizenkettőre, ki is tolták

szerencsésen asztalostól együtt a színfalak közöl, mit Hugó látva, azonnal visszanyeré önbizalmát, s játszott oly lelkesedettséggel, hogy a lehelletét visszatartó publikumnak a hajaszála is felállott bele.

Eljött végre az elhatározó percz ...

A kellő időben megrántják a színfalak megül az óra zsinórját, mire az tiszta hangon üti a négy fertályt.

„Kin, kin, kin, kin.“

Következett az óra . . . Hugó felemeli saját mellére a kiköszörült gyilkot.

„Kán ... üt az óra ... de rögtön rá az óra tetején zaj történik . . . egy madár néz ki a tizenkettős szám felett megnyílt ablakból, s kiáltja — — kukuk!

Kán! — kukuk! — kán! — kukuk! — így veri le végig az éjfél rémes óráját . . .“

Irtóztató nevetség lett a színházban; a director el akarta csapni a fodrászt, de a pártfogók tiltakoztak az eljárás ellen: mondván, hogy ilyen jól nem mulattak a színházban, mióta meg vannak.

40. Az igazságtalanság.

Lehordta csúnyául részeges fiát az anyja, s igazi marhának, oktalan állatnak szidta: mire a fiúnak szintén jelenlevő atya azt mondja a szitkozódónőnek: „Ejnye, ejnye asszonyom, de igazságtalan vagy!“

„Micsoda?“ kiált fel a nő „én igazságtalan e gaz és semmirekellő fiú irányában?“

„Nem értettél meg engem“ válaszol a fiú atyja, „igazságtalan vagy, de nem a fiú hanem a *marha* irányában, mert ki látott valaha részeg ökröt vagy lovat?“

41. Kellemes kocsizás.

Pesten sétálgatván, utóbb megállottam egy utca sarkán, hova ép akkor érkezik meg a társaskocsi vagyis az „*ornibus*.“ Kiugrik belőle *D.* barátom s engem megpillantván, oda szalad hozzám, nyakamba borul s felkiált: „Kedves Jancsi barátom! gratulálj nekem, de nagyon ám! „Ho ho“ így mondok „talán megkaptad a minisztertől azon hivatalt, melyet már régóta hajhászol?“ „Dehogy!“ válaszol barátom „csodálatosan menekültem meg az imént borzasztó veszedelemtől!“ Megijesztesz kedves barátom! mi történt? „Na csak gondold meg pajtás, hogy mi történt velem. Beülök az omnibusba, mindjárt utánam egy parasztember a ki jókora csomagot hord a hóna alatt, s mellém ül. Mármár indulni kezdtünk, midőn még egy uracs furakodik be s az amúgy is jól megtelt kocsiban oda szorul a parasztember mellé. Megindulunk, az említett uracs jó ízűn szivarozott. A mellett ülő parasztember már most fészkelődni kezd, fejét vakarja, kalapját leveszi fejről, ismét felteszi, szóval egy pillanatig sem ül veszteg, s midőn a szivarozó úr égő szivaráról lepottyantja a hamvat, a parasztember összerázkódik oly erősen, hogy kettőnket, engem tudniillik s a szivarozó uracsot hatalmasan meglökött; mire az utóbbi boszankodva mondja: „ugyan mi baja földi, miért nem ül csendesen? vagy

talán árt magának a dohányfüst? szóljon már, no?“
 „Nem tesz nekem bajt a dohányfüst jó uram, de ebben a csomagban a mit itt tartok hónom alatt viszek valamit, a mi igen finnyás portéka?“ „S mi az? kérjük tőle, s legnagyobb rémültünkre azt mondja: „Biz' uraim *az csak puskapor.*“

42. Kétértelmű számla.

Forsponton vagyis előfogattal vitték a szolgabíró úri székre. A fuvarozó paraszt kiakarván tenni magáért, túlhajtotta az amúgy is fáradt gebéit annyira, miszerint egyikök közel az állomás helyéhez kidőlt a hámból s megdőglött; a szolgabíró úr kénytelen volt gyalog bemenni a faluba, a dögöt pedig a gyepmesterrel vitették el a helyszínről.

Minderre vonatkozólag a fuvart kiállított község számadásaiban e két tétel volt olvasható a költségek rovatában:

- a) Előfogat a szolgabíró úr parancsára = 1 ft, 20 kr; egyszersmind:
- b) A dög elszállítására = 50 kr.

43. Részletenkénti fizetés.

Egy parasztember avval hánykolódott, hogy ő egyetlen leányának ha férjhez lesz adva, két ezer forintot ki fog fizetni. Rövid időre találkozott kérő, s meg volt a lakodalom. Múltak napok, múltak hetek és hónapok, de az említett két ezer forintot soha sem

említé meg a menyecske apja. Eljön tehát egy nap hozzája fiatal veje, s kéri, teljesítené már egyszer ígérését s a pénzt, merre nagy szüksége van, adná meg. „Nem azt mondtam én“ imígy szól a paraszt, hogy azt a 2000 ftot *egyszerre* adom meg, hanem úgy értettem, hogy bizonyos részletekben fogom lefizetni.“ A szerény vő evvel meglegedett, s minthogy ipja azt mondta ezúttal, hogy mihelyest búzáját eladta, a mi közelebb meg lesz, a pénz első rátáját maga hozandja el a vő házához, ez megnyugtatta eltávozott.

Tizennégy nap múlva betoppan az apó a fiatal házas pár lakába s az öt nagy bókokkal fogadó veje előtt megállván, benyúl zsebébe s onnan kihúz egy forintot s ezt kezébe adván vejének, mondja: „Na telhetetlen a ki vagy! itt hozom az ígért pénzből az első rátát vagyis részletet; mához egy évre megint hozok el annyit, s így ha a jó Isten éltet, lassanként évi részletekben ki lesz fizetve az általam ígért egész potom öszveg.“

44. A futás oka.

Egy rongyos suhancz véletlenül betörte valamelyik bolt előtt az utcán álló rakszekrény üvegét, s legott futásnak eredt; a bolttulajdonos azonban, a ki utána iramlott, utól érte s nyakon kapva rá förmed: „gaz kölyök! betörted az ablakomat, nem tagadhatod.“ „Nem is tagadom“ mond a suhancz, de ép azért futottam haza felé — *pénzért.* “

45. Szorgalmas bibliaolvasás.

Egy buzgó lelkész időről időre meg szokta látogatni híveit. Ezek között levén egy öreg úrhölgy is, most ennél teve tiszteletét, s többi közt azt kérdi: váljon szereti e olvasni a bibliát? „vagy talán“ így mond a lelkész „az nincs is házánál; mert már többször volt szerencsém Nagysádnál tisztelkednem, de bibliát itt még nem láttam.“ „Ejnye, ejnye“ válaszol az úrhölgy „tehát oly pogánynak néz engem tiszteletes úr? na majd meggyőzőm az ellenkezőről;“ s mosolyogva csenget a szobaleánynak, a ki most belép.

„Eredj csak Kati, s hozd el nekem a hbáló szobából azon szekrényből, mely a kályha mellett áll, a bibliámat.“

Elhossa Kati a bibliát, a nagyságos asszony kiveszi a kezéből s oda akarja nyújtani a lelkésznek, midőn valami kipotyog a félig nyitott könyvből, mit megpillantván az öreg asszony, Örömtől ragyogó arcczal felkiált: Ni ni az én jó szemüvegem, hála Isten! hogy valahára előkerült; Öt éve óta keresem minden zugban s rá nem akadhattam; s ha tiszteletes úr nem hozza emlékezetembe a bibliát, alig ha örökre nem lappang abban.“

46. A haszár kadét a vasúton.

Morvában állomásozván az ezred, a kadét néhány heti szabadságot nyert, s egy kis kirándulást tőn vasúton Poroszországba, híres Berlin városát tekintendő.

Az utolsó vasúti állomások egyikén egy hölgy lépett a kocsiba, ki iszonyú skatulyákkal megrakodva épen a mi kadétunk ellenében foglalt helyet; nem volt szép a hölgy, sőt látszott marczona vonásaiból, hogy a Xantippék faja még ki nem veszett a világból.

Ilyen állapotban a kadét más mulatságot nem találva, elővette borostyánkő szivar-szopókáját, s rágyújtott.

„Itt nem fog ön szivarozni“ — szólt a hölgy követelőleg.

„Ugyan miért nem, ha szabad kérdenem?“

„Azért, mert én vagyok itt.“

„Bocsánat, asszonyom, de ez dohányzó vagon.“

„Mindegy. Én nem szenvedhetem a dohányfüstöt.“

„Úgy tessék olyan kocsiba ülni, hol a dohányzás tiltva van, mert itten mindenestre élni fogok jogommal.“

A hölgy pillanata mindig fenyegetőbb lőn.

„Uram, tegye le a szivart!“

„Megfizettem helyemet, s teszem azt, mire kedvem van.“

„Nem teszi le? hátha kidobom szivarát az ablakon?“

„Bizony szeretném látni, ha merészelné!“

Erre a hölgy neméhez nem illő dühösséggel kiharagadta az ifja szájából a szivart, s a szopókával együtt a kocsi ablakán kivetette.

„Asszonyom! — kiálta a kadét még mindig mérsékelve magát — ön ezen tetteért felelni fog a rendőrség előtt, mihelyt Berlinbe érkezünk.“

„Ott leszek: megfelelek magamért.“

E haragos jelenet után, kevés idő múlva a hölgy burnót szelenczét vont elő zsebéből, s gyöngéd neméhez nem illő avatottsággal látott a tubakolásához.

Az ifjú eljötnék látta az alkalmat, hogy a kölcsönt visszaadhassa.

„Asszonyom — elő ne vegye burnót-szelenczéjét még egyszer, mert én azt nem tűrhetem, nem szenvedhetem.“

„Mi köze önnek az én foglalkozásomhoz, mely senkit sem sért.“

„Még egyszer mondom tegye el szelenczéjét... mert ...“

„Mert?“

„Mert kiröpítem az ablakon, mint ön szivar-szopókámmal tette.“

„Szeretném látni.“

„Tehát lássa!“

Ezzel az ifjú ügyesen kiragadá útitársnője kezéből a szelenczét, s jobtjának egy mozdulatával a kérdéses jószág eltűnt az ablakon át.

Ezután jött a hadd el hadd. Ekkor eredt meg a hölgy éles nyelve, s szórta villámaint.

„Csak egyszer Berlinbe legyünk — szolt a porosz duenna — s a legelső rendőr-hivatalnok majd megmutatja az urnák, miként kell bänni tudni olyan asszonyosságokkal, mint én vagyok ...Oh az én kedves tubák-pikszisem!“

Fél óra múlva a vonat Berlin indulóházába ért.

A következő perczben a peres felek ott álltak a vasúti rendőrség hivatal szobájában, s előadták mindketten panaszukat.

„Uram és asszonyom — szolt a rendőr-biztos

mosolyogva — a követelés mind a két részről jogos, s csak az a kérdés, megegyeznek-e önök a közös kárban, vagy mindketten különös kárpótlást követelnek?“

„Nem egyezem, azért sem egyezem — harsozott a hölgy — én kárpótlást követelek.“

„Akkor én is követelek — felelt az ifjú — mit kíván, asszonyom?“

„Öné volt az első kár; ön követel először — viszonzá a hölgy, ki fufangos észszel kigondolta, hogy akármit kér az idegen, megadja, de aztán ő is legalább kétszer annyit fog kidobott szelenczéjeért követelni.“

„Köszönöm nagylelkűségét, asszonyom — mond az ifjú — kénytelen vagyok kimondani, hogy szivarpipám, legkedvesebb barátom becses ajándoka, előttem igen nagy becsű, ha érte harmincz forintot követelek, az portékám legalsó ára.“

„Hallatlan vakmerőség — oly rongyos jószágért 30 forintot.“

Azonban csak színlelé haragját, mert tudta mit csinál s kifizeté a kívánt összeget, a kadét pedig nevetve rakta zsebre a pénzt, melyen talán tíz olyan szopókát is vehetett, milyen az övé volt.

Most már az asszonyságra jött a sor követelni s a rendőrtiszt kérdezé, mennyit kíván.

„Ah, uram: ez az ember maga nem ér annyit, mint az a szelencze. — Egyetlen kedves, édes anyám ajándéka, s nem is bírok tőle egyebet ez életben emlékül. Azért is, ha úgy találomra hatvan forintot mondok, magamat csalom meg, mert úgy szerettem, becsültem e szelenczét, hogy képes volnék a mezőre gyalogolni, s megkeresni, ha nem tudnám, hogy ez

óta a vasút széléről e becses portékát régen megtalálták az örök, vagy a kik ott járnak, a munkások.

„Hatvan forint! — kiálta az ifjú — ez roppant összeg.“

„Ha kétszázat kérnék, még sem lennék kifizetve. Szelenczemet: ezer forintért sem adnám oda.“

Ekkor aztán jót nevetett az ifjú s monda:

„Ha így beszél az asszony, íme legjobb válaszom van a dologhoz: ön nem lesz azzal károsodva, hogy szelenczójét, melyet ezer forintért sem adott volna, most hatvan forinton elvesztesse. . . mert íme: tessék itt van tubákos pikszise . . . nem dobtam ki, csak úgy mutattam, mintha kidobtam volna. Tessék; legyen boldog vele: átadom önnek birtokát, a rendőrtiszt jelenlétében.“

Ekkor már senki sem tartóztathatá meg magát a nevetéstől, csak a hölgy dúlt-fült magában, de már annak többé semmi haszna sem lehetett.

47. A huszár órája.

A huszár Verona városában a kapukon kívül éjjel jött haza valamely mulatságból. — Útközben kezébe vette kardját, restelvén a hiába való csörgést, s e miatt valami éjjeli kóborló, ki bizonyára nem tudta, kivel van dolga, így szólítá meg őt.

„Hány óra, uram?“

A huszár ránéz emberére s kardját mutatva mondja:

„Óráam nincs; de ha kardot akarsz lopni gyere vedd el.“

48. A függés.

„Pajtás — szólt a kórházban egy maródi állapotban levő huszár barátjának, ki őt meglátogatta — oda vagyok, nem ülhetek, nem állhatok, nem fekhetek, nem járhatok.“

„Biz e baj, de tudnék valamit mondani: mit, ha tennél, sem ülnöd, sem állnod, annál kevésbé járnod, vagy feküdnöd kellene.“

„Ugyan mond.“

„Tréfaság: akaszd fel magadat, a *függés* majd nem lesz aztán alkalmatlanságodra.“

49. Különbség.

„Miért van fikáknak bakancsa?“ kérdek egymástól a huszárok.“

„Azért, hogy könnyebben megszaladhassanak, a huszárnak pedig csizmája van, hogy annál jobban megállhassa a *sarat*.“

50. Elismerés.

Nem mindig így ítélt azonban a huszár.

Történt ugyanis, hogy egy híres vár ostromakor, melynek bevétele közvitéznek és tisztnek egyiránt szívükön feküdt, látván a huszár, mily hősiesen rohan a gyalogság a vár falak réseire, felkiált:

„Ez első eset életemben, hogy bakancsos szeretnék lenni egy órára!“

51. Huszár-fogadás.

Tréfáiról, s furfangosságairól ismert Marczi káplár bejön a csapszékbe, hol társai már jól neki indulnak poharazni.

„No Marczi, tudsz-e valami újat?“

„Bizony semmit sem most, hacsak nem azt: hogy Miska pajtásunk háromszor egymásután nem tudná kimondani e szót, *fidibusz*.“

„Ez a nagy tus? itt van ni: *fidibusz*, *fidibusz*, *fidibusz*.“

„Nem úgy, barátom — viszonzá Marczi — itt fogadni kell egy húszasba: én háromszor kérdezek, te mindannyiszor csak azt tartozol felelni: *fidibusz*, vagy elvesztetted fogadásodat.“

„Halljuk, halljuk!“

Marczi egy *fidibuszt* vett elő, Miska pedig kitette az asztalra a húszast, mibe fogadtak.

„Nos — kezdé Marczi — mi a neved Miska?“

A kérdezett komolyan viszonzá.

„*Fidibusz*.“

„Mi van fejedben ott, hol másoknak az esze szokott lenni?“

Fidibusz.

„Helyesen feleltél: még csak azt mondjad: ha netán megnyernéd e fogadást, mi kellene neked inkább: „a huszas-e, vagy *fidibusz*?“

A társak harsogva kacagtak fel, mert Miska mindenkép elvesztette a fogadást: ha nem mondta ki a köteles szót, azért, mert nem mondta háromszor, ha pedig kimondta, akkor lemondott a jutalomról.

Így is el mulat néha a huszár.

53. A két örvény.

Nagy, pompás ebéd volt D ... úrnál. Jelen volt azon Gy . . . ügyvéd is, a ki ismeretes volt élczeiről és jó ötleteiről, s azért mindenkor és mindenből kedves, szívesen látott vendég. — Ezúttal azonban oly helyen ült az asztalnál, hogy jobbra úgymint balra is, tehát közvetlen mindkét felől oly szomszédjai voltak, a kik a falánkságban és telhetlenségben párukat keresték. Oly mohón s annyit ettek, hogy Gy . . . ügyvéd szörnyen megundorodott, nem evett, nem ivott, nem beszélt. Észreveszi ezt a házi gazda s azt mondja Gy . . . nek: „Édes barátomnak valami baja van ugye? mert se nem eszik se nem iszik.“

„Ne csudálkozzék ezen Nagyságod mit sem“ válaszol Gy . . . „két feneketlen örvény közt ülök itt s attól rettegek, nehogy az egyik vagy a másik elnyeljen, s ily helyzetben aztán megcsökken az emberben az étvágy.“

53. A ménesi aszúbor.

Egy alföldi fuvaros többféle holmit szállítván Pest felé, azok közt volt egy hordócska ménesi aszúbor is. Az elpakolás nem lehetett a legjobb maga nemében, mert Pest közelében nagy rémültére észreveszi a fuvaros, hogy a hordócska, mely ezelőtt mintegy félórával még meg volt szekerén, onnan eltűnt. „Ejnye lecsusszant“ mormog a fuvaros, leugrik szekeréről s visszafelé szalad remélván, hogy nem messzire rábukkan a vesztett jószágra. Már jó

darabig futott, midőn egy gyalogló parasztemberrel találkozik, ezt megállítja s kérdi, váljon nem látott e az úton heverni kis hordócskát? „ménesi aszúbor van benne“ teszi hozzá a fuvaros, s gyanús tekintetet vet a parasztra; a ki nyugodtan válaszol: „Bizony otrombát kérdez kend éntőlem! hiszen ha én találtam volna a hordócskát, ez most meg volna ugyan, de *üresen* hömpölyegne ám ott az út szélén, én pedig teliden tele fetrengenék mellette.“

54. Az eleven holt.

N . . . úr egyike volt a leghazugabb embereknek K . . . városában, s mint ilyen annyira elhíresztelve, miszerint bármit is mondott, néni hitte senki.

Egyszer híre futamodik a városban, hogy N... t megütötte a guta, szörnyet halt.

Másnap egy társaságban megjelenik N . . . , s midőn belép a terembe, egyik ismerőse rákiált: „Ohó barátom! úgy mondták tegnap, hogy kegyed meghalt?“

„Hál' Isten!“ válaszol N . . . „élek, nincs bajom, ép, egészséges vagyok.“

„Ez engem még nem nyugtat meg“ felel amaz „mert hogy kegyed meghalt azt olyantól hallottam, kinek százszorta többet hiszek mint ön állításának.“

55. Valódi Sámson.

Vacsoránál ül a vendéglőben M . . . öreg úr. Mellette helyet foglal valamely hánykolódó fiatal ember, a ki badar, ostoba fecsegésével untatta az öreg urat.

Az említett fiatal többi közt hozat magának sajtot is, mely hemzsegett a sok kukacztól. Megeszi a sajtot kukaczosztól, s ez meglévén ránéz az öreg úrra, s mondja: „Nemde-nem második Sámson vagyok? ezret meg ezret legyőztem.“

„Igaz“ válaszol az öreg úr, „és pedig Sámson fegyverével, — számár állkapczájával.“

50. A lelkész lóháton.

Két uradalmi tiszt, aratáskor erősen el volt foglalva künn a mezőn, hol parancsaikkal s buzdító felszólalásukkal a teendők minél gyorsabb folyamat eszközölni iparkodtak. Már jóformán voltak belefáradva, midőn délután egy kis pihenésre hültek egy dombocskára, melyről meglehetősen volt a kilátás. Nézd csak barátom, amott jön ki a lelkészünk a faluból és pedig lóháton; ejnye, adta papja! míg mi itten lótok, futunk, izzadunk az uraság dolgában, a jámbor pap sétalovaglást élvez; jöjj csak, menjünk elejébe; egy kicsit megzavarom a potrohost.

„Jó estét tisztelendő úr“ Így szólítja az egyik gazdatiszt a lelkészt: „hova hova?“ és be nem várván a feleletet hozzáteszi „és pedig lóháton, holott Krisztus urunk példájára a számár sokkal jobban illenek alája.“

„Tiszta igazsága van önnek tisztelt kasznár úr!“ válaszol a lelkész meg sem állítván paripáját, „és a szerint valék teendő, de szándokomban meg voltam akasztva azon körülmény által, hogy a szamarak valamennyien, egytől egyig, el vannak foglalva az uraság dolgával.“

51. Csalatkozott hollók.

Egy tábornok sétalovaglást tevéen a tábori pap kíséretében künn a mezőn, midőn az akasztófa közepében ellovagolnak gúnyosan ezt mondja a papnak: „Nézze csak azt a sok károgó hollót, mint repdesnek örömben ön fekete öltönyének láttára.“ „Úgy van tábornok úr“ válaszol a pap, bizonyosan azt hiszik, hogy pecsenyét viszek nekik.“

58. Nagy késhez nagy villa illik.

Bekvártélyozzák az alföldi parasztembernél a lovas katonát; a ki hegykén belépven a szobába, kardját leteszi nagy zörejjel a szoba közepén álló asztalra, s felkiált: „Most én vagyok itt az úr!“

A parasztember mit sem szól, hanem kimegy az udvarra, s onnét sietve jó vissza a szobába, hozván magával egy otromba nagy vasvillát; s ezt oda teszi az asztalra a katona kardja mellé.

„Na már mi ez?“ kérdi a katona „csúfot akar kend belőlem üzni?“

„Korántsem vitéz katona uram!“ válaszol a parasztember, de úgy gondolom: hogy az asztalon levő *nagy* késhez ismét csak *nagy* villa illik.“

59. A köcsögkalap.

Egy bécsi úr beutazván Magyarországot, valamelyik alföldi faluban meglátogatja az ottani lelkészt, a ki régi ismerőse volt. Meglévén a látogatás, a lelkész elkíséri kocsijáig a bécsi urat, kinek iszonyatosan magas köcsögkalap volt a fején. Ketten kilépvén a lelkész házából, egy arra menő parasztember köszöntvén az uraknak, egyszersmind megáll s bámulva nézi a német urat.

„Mit bámul János gazda?“ kérdi a lelkész „mint-ha még soha sem látott volna egy idegen urat.“

„Főtisztelendő úr! kezét csókolom, de egyet szeretnék ez idegen úrtól kérdezni, ha meg nem bán-tanám kérdésemmel.“

„Dehogy bánaná; de ez az úr nem tud magyarul. Egyébiránt csak mondja meg, hogy mit akar tőle kérdezni, s majd én megmagyarázom neki.“

„Köszönöm alássan főtisztelendő urnák irántami kegyességét; hát csak azt szeretném ezen úrtól megtudni: váljon csak ugyan oly magasra nyújtózik-e a koponyája, hogy hegyivel még ennek a fúvott, kacs-karingós kalapjának is megüti a tetejét?“

60. A sírvers.

Egy czivakodó nő, a ki férjét majdnem halálig kínoztta alaptalan szemrehányásokkal, egy nap így szól ugyanannak, a ki egyébiránt szeretett bújában verseket csinálni: „Minduntalan verseket faragsz, de annyi udvariságod nincsen, hogy valahára én rólam is készítenél egy költeményt; remélem hogy legalább sírkövedet valami szép verssel fogod díszíteni, ezt pedig akár most mindjárt csinálhatnád meg, hadd lássam akkoron bánkódó szíved nyilvánítását.“

„Hagyj békén“ válaszol a férj „nem jut most eszembe semmi.“

„Nem? még akkor sem, ha az írandó versek első sorát én szerkesztem.“

„Na már ez más“ így mond a férfi „az az első sor bizonyosan előidézendí legbenső érzelmem kifakadását.“

„Legyen hát az első sor“ mond a nő „ez: Itt nyugszik Csizy *Magdóna* . . .

Mire férje rögtön folytatja: „Adná Isten igaz volna.“

61. Őszinte beszéd.

Nyíregyházán Schiller Haramiáit adták az akkorában épen kijött Toldiféle fordításban.

A pénztárhoz egy asszony jött, s monda:

— Ereszsenek be az urak engem ingyen ... én nem akarom látni az urak komédia játékát, csak ad-

dig maradok benn, míg a haramiákat felakasztják; ezért pedig senki sem fizet, én sem fizettem, midőn a múlt őszszel a sógoromat útonállás miatt Böszörményben felakasztották.

62. A féltékeny szobaleány.

Meggyült Zs . . . nagyságos asszonynak a baja a rász cselédekkel, kik ellen szüntelen panaszkodott. A nagyságos asszony egyébiránt zsémbes, czivakodó, egy szóval sárkányasszony volt, a ki e tekintetben annyira volt a városban kihíresztelve, hogy már alig találkozott cseléd, a ki szolgálatába állani merészkedett volna. Mind a mellett nem lehet tagadni azt, hogy a nagyságos asszony arcvonásaira nézve igen igen — csúnya volt.

Napok napok után múltak s a megürült szobaleányi állomásra nem jelenkezett senki. Már is aggódni kezdett a nagyságos asszony, midőn egy szép reggel bemutatja magát nála egy fürge lányka és szolgálatát ajánlja.

A szokott kérdések és feleletek után ezt mondja a lányka: „Ráállok én mindenre nagyságos asszony! csak fogadjon fel; meglátja mindent teszek, miszerint megelégedését kinyerjem; szorgalmatos leszek, pontos, hív és ragaszkodó, mert kimondhatlan a vágyam Nagysádnál szolgálatban lennem.“

A nagyságos asszony meglepve a hízelgő nyilatkozatoktól derült arczczal ránéz a leányra s kérdi: „S miért van neked annyi kedved éhhozzám?“

Szobaleány (elpirulva.) Na már csak bevallom Nagysád fiak az igazat, csupán csak azért, mert *féltékeny*, vagyok.

Nagys. asszony. Féltékeny? mit akarsz evvel mondani, hogy érted ezt?

Szobaleány. Na már csak úgy értem, hogy Gyuri szeretőm mindenütt a hol csak szolgáltam eddig, engem avval boszantott, hogy ha az asszonyomat meglátta, azt monda nekem: *Ej de szép a te asszonyod.*“

63. Az üldöző palacsinta.

Egy országszerte ismeretes hazafi nagyon szeretete a palacsintát.

Egyszer keresztül kellett utaznia Magyarországot egyik szegletétől a másikig.

A hova csak beszállt, még a vendéglőkben is mindenütt palacsintával vendégelték két egész hétig mindennap.

El nem tudta már gondolni, hogy honnan terem e kedvencz étele mindenütt, a hova csak lép, míg végre kisült, hogy a vele hordott titkárja árulta el e hajlamát a mindenütt tudakozódó háziasszonyok előtt.

64. A tudákos.

Gróf **hez jött egyszer egy tudákos ember s nagy iratcsomagot hozott az ölében.

„Én Nagy János vagyok.“

„Tisztelem, hát mi az a mit hozott?“

„Vers. Csupa merő vers. Az egész biblia versekbe foglalva.“

„Hát hova legyek én ezzel a sok verssel?“

„Tessék átadni a tudós-társaságnak, nyomassa ki, mert megérdemli.“

„No majd átadom, alásszolgája.“

„De nem alásszolgája; még más dolgunk is van. Ennyi verset senki sem bolond, hogy ingyen írjon; ezért jutalom kell.“

„Pénz úgy-e?“

„Pénz és dicsőség. Az ára ugyan megfizethetlen, hanem majd megalkuszunk; de nagyobb annál, hogy én be akarok vetetődni a tudós-társaságba.“

„Tudja mit barátom? A tudós-társaság nem méltó hely ön számára, hanem legközelebb indítványba hozom azt az intézetet, melynek ön bizonyára érdemes tagja leend valaha.“

Ebben megnyugodott a táltos és eltávozott.

A nemes gróf legelső indítványa az volt, hogy emeljen a nemzet az emberiség iránti tekintetből sok számtalan szerencsétlenek számára minél előbb — egy bolondok házát.

65. A zselyeszék.

Gróf **, ki hetven éves korában sokat szenvedett a köszvény miatt, midőn a pozsonyi országgyűlésen volt, tartott magának egy zselyeszéket, melyet két izmos legény hordozott az országgyűlésig és vissza.

Egyszer fölvetődik hozzá valami számfölötti uradalmi tisztje, minőket úri házaknál szoktak tartani, s a kiknek hivataluk abból áll, hogy asztal felett balgaságaikkal a vendégek jó kedvét ébren tartásák. Ez meglátja a zsellyeszéket s nagyon megtetszik neki e találmány.

„Már ebben aztán jól lehet járni.“

S nem hagyott békét a grófnak, hogy őt abban hordoztassa végig Pozsonyban, míg végre a gróf megengedé neki, hogy üljön bele, hanem előbb kivetette a zsellyeszék fenekét, úgy hogy a mint Kristóf úr belélepett, hát egyenesen a földet érték lábai.

A két hordár erre felkapta a zsellyeszéket s meghordozta azt két óra hosszat hegyenvölgyön keresztül.

„Hát milyen utazás esik a zsellyeszékben? kérdé a gróf Kristóf úrtól, a mint nagy fáradtan visszahozták.“

— Bizony méltóságos uram, felele ő, ha nem tudtam volna, hogy visznek, azt gondoltam volna, hogy megyek.

66. Az angol Magyarhonban.

Egy angol utazik az alföldön, éjszakára kénytelen megszállani valamely magyar paraszt házhoz, s ott mindjárt ágyat vetnek neki. Az angol, ki azelőtt csak paplanokat látott takarózás végett, most megpillantva az irtóztató köpczös dunnát, semmit sem képzelt egyebet, mint hogy ez ismét egy más valakinek a párnája, s hogy Magyarországon így szoktak az emberek aludni, egyik a másik tetején, egész fel a gerendáig. „Eredj fiam, mond a szolgálat tevő leánynak,

miután lefeküvék a toll verembe nagyszomorúan, „siettesd azt az urat vagy asszonyságot, a ki rajtam fog alunni, hogy ne soká késsék, mert magam is álmos vagyok.“

67. Az igazolt taps.

Egy kis városban tömegesen tódult a közönség a színházba, a hol egy idegen színész először vala fellépendő mint újonnan szerződött tag.

Felgördül a függöny, az előadás kezdődik, az idegen színész fellép, de sehogy sem *tetszett*; a közönség ellenszenvé jelenetről jelenetre növekedett annyira, hogy a színész pompásan kifütyöltetett; csak egy úri ember, a ki földszinti zártszéken ült, tapsolt erősen, és szüntelen kiáltá: „*itt maradni, itt maradni!* A mellette ülők csodálkozva kérdik, váljon neki *tetszett-e* a kontárszínész játéka? mire azt feleli a kérdezzett: „Dehogy tetszik nekem. Én csak azért tapsolok s kiáltom, hogy *maradjon itt*, mert én, utazó levén, tartok tőle, nehogy utaztamban más valahol találkozzam vele.

68. A hű szolgál.

B. urnák igen ügyes, szorgalmatos és fürge inasa volt, a miért nagyon szerette; de másrésről azt is kellett a jó urnák tapasztalnia, hogy a fürge legény bevásárlások alkalmával már néhány ízben megcsalta.

Egyszer azt mondja az úr inasának: „Te Jancsi! veszem észre, hogy te itt ott, hol szerét teheted,

engem megcsalsz; én ezt többé nem tűröm: hagyj fel e csúnya szokásoddal, inkább megjavítom havi díjadat 5 forinttal.“

Jancsi. Bocsánatot kérek, nagyságos úr! de erre rá nem állhatok, mert e szerint károsodnám, a mit Nagysád éntőlem nem kívánhat.

69. Oláh-zsidó.

Valami desperatus színész-társaság 1836-ban Aradvármegyében Kis-Jenő mezővárosába vetődött, s itt felállítván a vendégfogadó kocsi-állásában a színpadot, adták az akkorában még inkább ismert „Lázadó zsidók“-féle drámát.

Mintegy tíz-tizenkét helybeli oláhot valahogy felöltöztettek fellázadt zsidónak, s ezek sorban ott állottak a színpad hátulján; míg a vezérek elől működének.

Történik azonban, hogy egy kis nyári fergegeteg kerül, s a távolban mindegyre villámlik, s dörög az ég.

E miatt ugyan még baj nem lett volna, mert hiszen az állás alatt nem félhettek az esőtől, de más nagy nevetség adta elő magát, mi a dráma hatását tökéletesen semmivé tévé.

Tudnillik a lázadó zsidóknak öltözött oláhok vallásos szokásuknál fogva a hányszor villámlott egyet oda künn, mindnyájan hirtelen és oláhosan háromszor keresztet vetettek magukra.

Mióta Kis-Jenő áll, olyan zsidót nem látott senki, ki ijedségében keresztet vetett volna magára.

70. Nagylelkű ajánlat.

Midőn XVI. Lajos Franciaország királya hadsereget készült indítani Afrikába Alghir ellen: a francia meghatalmazott avval akarta az alghiri török uralkodót ijesztgetni, miszerint Lajos király bombáztatni fogja Alghir városát Mire a *Dey* (a török uralkodó) azt kérde a francia meghatalmazottól: váljon mennyi pénzébe fog kerülni Lajos királynak e hadi vállalata? s midőn a meghatalmazott azt monda, hogy *néhány milliomba*: azt felelé a Dey: „Ez bizony sok pénz? mondja meg az úr a királynak, hogy ha nekem annak csak felét is adja meg, én kész vagyok önmagam is porrá lövetni a várost.“

71. Hány az óra?

Déli tizenkét óra alig múlt, midőn egy, élczét fitogtatni szerető fiatal uracstól kérdi az utcán egy vele találkozó: „Hány az óra?“ Mire azt mondja a kérdezett: „kevés bizony az, majdnem semmi.“ „Hogy hogy?“ Ígymond a másik. „No hát még nincs egy óra“ válaszol az uracs „s így kevesebb egynél; a mi, ammint jól mondtam az imént, majdnem annyi mint semmi.“

72. A próba.

Tüzes gazdasszony ám D. tisztartóné asszonyom, takarékos majdnem a fősvénységig. Minap látogatóba jő hozzája barátnéja a kasznárné s látja, miként D...

né egy legyet fogván, ezt elevenen beteszi a czukormillyébe, egyszersmind oly ügyesen húzza a millyére ennek födelét, hogy a légy benszorult.

„Ugyan mit csinálsz már megint kedves barátóm?“ mond a kasznárné „mire való ez?“

„Ne lármázz“ lón a felelet; és suttogva mondja: „meg akarok győződni arról, váljon csakugyan lop-e a czukorból szobaleányom.“

73. A gyógyszerek üdvös hatása.

P. . . orvosnak számos betegei között volt *M.* ügyvéd is, a ki általánosan mint olyan volt ismeretes, a kinek jellemében a becsületességnek még mákszemnyi nyoma sem találkozott, de a ki fukarság, és ravaszság tekintetében kereste párját.

Amint említők, most beteg volt s pedig már huzamosb idő óta. *P.* orvos gyógyszerei nem fogtak rajta.

Egyszer reggel megteszi nála *P.* orvos a szokott látogatást, s kérdi: „hogyan érzi magát?“

Mire boszankodó hangon mondja *M.* . . ügyvéd: „Bizony nagyon is rosszul. Egész természetem megváltozott, nem vagyok már az, a ki voltam. Az orvos úr gyógyszerei mit sem használtak.“

„Dehogy nem“ mond a nyers modor által felingerült orvos „ha csakugyan megváltozott Kegyed természete, akkor szívből gratulálok, mert az említett változásnak nem lehet más mint üdvös az eredménye.“

74. Megjegyzés a karzatról.

Húsz évvel ezelőtt, rendszeren németből fordított színművekkel traktálták színészeink a közönséget.

Egy kis városban Gallotti Emiliát adták.

A herczeg a nőnek szerelmi ajánlatokat tesz, mire a czímszerepet viselő hölgy visszaborzad.

A karzaton egy ott szállásoló huszár privátdiener elneveti magát, s mondja:

„De már jobban érti ezt a mesterséget az én uram, a kapitány, ki engem levéllel, s hat arannyal küldött e makranczoskodó menyecskéhez.

75. Fösvény udvarló.

Egy pesti banquier beleszeretett egy tánczosné szép hajába.

„Ha pénztőzsér nem lennék, hajfodrász szeretnék lenni, csakhogy imádott nagysádat frizírozhatnám . . .“

„Megteheti ön, ha fürteimbe papilotte-ok helyett bankjegyeket akar csavargatni.“

„All az alku, kisasszony . . .*“

Másnap a pénz embere munkához akart fogni, de ugyancsak kidobták ő uraságát a szobából, midőn a tánczosné által remélett százas bankjegyek helyett a fösvény ember a kipett-kopott régi „tízpengő krajczárosokkal rukkolt elő.

76. A beteg földesúr.

Súlyos beteg az öreg földesúr, egyszersmind volt előkelő táblabíró. Gyermekei valamelyik híres orvosért akarnak küldeni a fővárosba, mely a faluhoz, a hol e család lakott, közel van, és ezen szándékukat kinyilatkoztatják az öregnek, a ki haragosan felkiáltott: Mi jut eszetekbe? majd bolond leszek s megöletem magam azon híres orvos által; ha már valamit tenni akartok, tehát hozzátok el a szomszéd faluból a seborvost, az nagy tisztelettel viseltetett mindenkor irántam, s így majd nem mer engem a másik világra küldeni.“

77. Az író panaszai.

Négy fiatal úr asztalnál ül a komlókertben; vacsorálnak. Az egyik közülök ügyvéd, a másik színész, a harmadik jogász, a negyedik író.

Mindegyik élénk színekkel testi bajait, szenvedéseit; panaszkodnak: az ügyvéd, hogy nincs keresete; a színész, hogy havi fizetése majdnem annyi mint a semmi; a jogtanuló pedig, hogy szüléi nem küldenek annyi pénzt, a mennyit küldeniök kellene. Utoljára szólal fel az író s keserves hangon ezeket mondja: „Jaj édes kedves uraim, mi az önök baja a magaméhoz képest?! író vagyok; hogy élhessek, írnom kell; de fájdalom evvel annyi baj van egybekötve, hogy kimondhatatlan, mert: írnom kell, az bizonyos, de mit? mikor nem jut eszembe semmi, vagy ha nagy fejtörés után sikerül valamit kigondolnom, azt szerkesztenem kell. Már most kész volna a munka, de hol a kiadó? na de teszem azt találkozik, a munka

kinyomatik, de most meg az a baj, hogy senki sem olvassa, s ha mégis találkozik a ki olvassa, ennek sem teszik.

78. Másként nem is történhetett.

„Olyan nagy az a harang Prágában, hogy a toronynak sem alól, sem felül nincs olyan ablaka, hol az betéteit volna.“

Így beszélé el utazási tapasztalatait az obsitos huszár a kocsmában, hol azonban Tamásokra akadván, némelyek ellenkedének vele.

„Furcsa — szólott egyik — hogy vitték hát fel bele, hacsak nem először a harangot húzták fel, azután a tornyot építették rá.“

„Bolond beszéd — felelt az obsitos, ki aligha cigány nem volt valaha — ilyet csak olyan ember mondhat, ki soha túl nem volt faluja határán: mert még a gyerek is eltalálná különben, hogy e harangot még csengetyű korában vitték fel, s ott nőtt meg helyben a haranglábon akkorára.“

79. A hogy dukál.

„Huszár uramé az a telt négy iczés palaczk avval az aranyszínű borral? — kérdé egy alföldi ember a katonát, kit a mulatságra összegyűlt tiszték egy bor-kereskedőhöz küldtek.“

„De hogy az enyém, de hogy az enyém Mert hiszen, ha az enyém volna, nem találna kend most engem ily gyalázatosan.“

„Hát miként találnám?“

„Úgy a mint dukál: a palaczkot az útfélen *üresen*, magamat pedig a pocsolyában *borral tele* . . .“

80. A huszárt megszorítják.

Rettenetes kényes volt a huszár, midőn a paripáján ülhetett, jaj volt annak az árva baka fejének, ki ilyenkor útjába akadt. Kiváltképen egy vén baka volt az, kit nagyon szeretett mérgesíteni, s olykor, ha megpillantotta őt a huszár az útfélen, mindjárt sarkantyút ada lovának, s oda kiálta:

„Félre fika . . . megrúg a ló!“

Ezt a gyalázatot a bakancsos nem tudta elszívni.

Várta tehát, míg jó alkalmá lett boszút állani; valamint hogy nem is csalatkozott reményében, mert nem sokára ez eset után oly csapszékbe vetődött be a hetyke huszár, hol az ivó-szoba telve dugva volt gyalog katonával.

Az öreg baka megpillantva ellenfelét, egy ideig gúnyosan nézett annak szemébe, míg utóbb odalépett a kocsmá közepébe, hol leülvén lábát nagy dübögősen az asztalra vágta, hogy a palaczkok is tánczoltak bele.

„Gyere csak, ecsém közelebb — szólt, s aztán kérdőleg bakancsára mutatott — mondd csak egy szóval, mi ez itt a lábamon?“

A huszár előjött, de érezvén a sáfrány illatot, fél szemmel az ajtó kilincsét keresé fel, s azután monda:

„Mi volna más? Ha szára volna csizma volna.“

„Az igazi nevét mondd meg: ha mondod ütlek, ha nem mondod püfföllek.

„Ha így vagyunk — szólt a huszár — s kendtek itt mindnyájan saját gyalázatukat hallani akarják, hát kimondom: *bakancs biz a: eb rúgta bakancs*, hogy az Isten soha se áldja meg.

De mikor ezt mondta, egy ügyes ugrással jól künn volt már a kocsmá ajtón.

81. Okul a jó példán.

A huszár szerencsétlen szerelembe keveredvén, bújában úgy leitta magát, hogy a midőn haza érkezett, csak ledült ágyába, s reggelig meg sem mozdult.

„Lásd fiam — szólt a vén káplár a fiatal huszár-hoz, kit elejétől fogva magas pártfogása alá vett — ilyen a részeg ember: nem is ember, valóságos disznó.

A fiú szívére vette a tanítást, okult a jó példán, s másnap reggel, midőn a részeg kijózanodott, kérdé tőle.

„Pajtás, nem mondanád meg, hol mérik azt a jó bort; miből tegnap ittál?

82. Az önzetlen inas.

A. úr valamely ajándékkal küldé Jancsi nevű inasát B. barátjához.

Jancsi átadja az ajándékot híven, elmondván egyszersemind az urától rája bízott mondókát is. B. úr igen örül az ajándéknak s köszönetét nyilvánítja.

Jancsi azonban egy jó borraivaló reményében egy lépésnyit sem tágit, hanem némán áll meg szoborként B. előtt; a ki azonban úgy látszott egészen más dolgokon jártatta gondolatit, semmint adandó borraivalón. Végtére Jancsi restelvén kínos helyzetét, fejét vakarja s ezt mondja B. urnák: „Nagyságos úr! kérem alázattal ha majd az én nagyságos uram kérdeni találna tőlem: „Jancsi mit kaptál B. nagyságos úrtól“ ez esetre nézve micsoda válszszal biz meg engem Nagyságod?”

83. Igazolás.

K. nevű szabómester sehogy sem kaphatja meg pénzét, melylyel neki B. báró kiszolgált ruhaneműekért tartozik. Valahányszor elmegy a báróhoz, annyiszor elutasítja az inas e szavakkal: „Nincs idehaza a méltóságos úr.“

Egyszer déltájban megy a szabómester a báróhoz, tudván hogy ez most otthon van s ebédel.

Az inas be nem akarja eresztetni urához a szabót, de ez félrelöki a hív szolgát s bemegy a báróhoz, a ki csakugyan ebédnél ülven épen akkor úrit egy pohár champagneit. Megáll a szoba közepén a szabó s böszülten mondja: „Ugyan kérem a báró urat, itt találok a pompás lakománál, midőn a csőd már kopogtat a báró úr ajtaján. Nem szégyenli champagneire fecsérteni a pénzt, midőn nekem már évek óta tartozik?“ mire a báró egész nyugalommal válaszol: „Hát azt gondolja az úr, hogy én a champagneit megfizetem? Korántsem.“

84. A látogatók.

„El kell vesznem!“ Ígymond A. úr, jó barátjának B . . . nek „megöl engem a sok alkalmatlan látogató, szegény és gazdag nyagगत és ostromol egész nap.“

„Könnyű ezen segíteni!“ mondja B. „a szegénynek ne adj soha semmit, a gazdagtól pedig kérj szüntelenül, s fogadom, hogy elpusztul egytől egyig valamennyi látogatód.“

85. A prédikáció.

Egy fiatal lelkész valamelyik nap délután a fegyenczek kápolnijában prédikált. Közönségesen az ottani szónoklatokra kizárólag csak a fegyenczek szoktak megjelenni; ezúttal azonban néhány asszonyság, a kik még nem hallották a velök egyébiránt ismeretségben álló lelkészt prédikálni, kíváncsiságból, elment a kápolnába, s itt oly helyre ültek, a hol a lelkész őket nem láthatta.

A prédikáció után azon asszonyságok egyike elment egy társaságba, hova nem sokára a lelkész is eljött.

„Ah tisztelendő úr!“ ígymond az említett asszonyság „honnan, honnan?“

„Én bizony Nagysád“ válaszol a lelkész „prédikációról jövök a fegyenczházból; na! igazsággal elmondhatom, hogy ezúttal valódi szamaraknak szónokoltam.“

„Elhiszem“ így mond az asszonyság mert ott levén, magam is hallottam, miként tisztelendő úr többször is felkiáltott: *kedves testvéreim!*“

86. Lerovás.

Kolozsvárott egy furfangos színész sokkal adósa volt az öreg Biassininek, ki vendéglőjét olaszosan Tivolidnak nevezte.

Mikor fizetésre került a sor, monda:

„Pénzem nincs, de mondok valamit, — ön tapasztalja, hogy az urak, kik idejárnak, engem folyvást egy és más itallal akarnak traktálni. Ezután én mindig Rostospcsint fogok kérni, s ön csak tiszta vizet ad nekem a pohárba, az árát megkapja az uraktól, de aztán számolja fel nekem.“

„Helyesen . . . elfogadom.“

Nagyon savanyú képet csinált ugyan a színiész a vízivásra, mitől nagyon elszokott, de úgy mutatta, mintha a szesz ereje tenné ajkizmain e rángatózást.

Hat hét múlva le volt tisztázva az adósság

Követésre méltó módja az adósság fizetésének, mert a mellett még azon botrány is megszűnnék, hogy a vidéki színész oly gyakran holtrészegen lép fel a színpadra.

87. A színésznő.

Egy költő a napokban bizonyos színésznő látogatására ment, ez utóbbi épen öltözékét végzé be, miután mint mindig igen csinosan nézett ki.

„Már az igaz . . . Nagysád nem mulaszt el semmi alkalmat, hogy az összes férfinemet lábaihoz lebilincselje . . . ma nagysád megint a szépség földre szállott istennője, s bizonyos vagyok benne, hogy így

jelenve meg a sétányon, minden férfi el fog varázsol-
tatni.“

„Minden férfi? mondja ön? Hogy a férfiaknak
tessem, azért ugyan még egy szalagkát sem kötnék
hajékembe. Ha én öltözöm, azt nem a férfiakért te-
szem, hanem az asszonyokért, kik megpukkadnak
mérgekben, hogy utoljára is szebb vagyok, mint ők,
kiknek vetélytársa lettem.“

88. A rövidlátó.

A bécsi színházban harmademeleti zártszékeken
egymás mellett ült két úri ember. Kezdődik a dráma
előadása, a két úr figyelmesen hallgatja, s az első fel-
vonás végeztével az urak egyike kérdi a másiktól:
„Ugyan kérem alássan, e dráma versekben van e írva
vagy prózában?“ „Sajnálom“ válaszol a másik „hogy
e tekintetben kellő értesítéssel nem szolgálhatok, de
rövidlátó vagyok, s így szemüvegemet nem hozván el
magammal, ily messziről meg nem tudom különböz-
tetni váljon versekben vagy prózában van e a darab
írva? de ha gyenge szemem meg nem csal úgy tet-
szik: hogy sem az egyikben sem a másiban.“

89. Alárendeltség.

Az uradalmi igazgatóné ebédre hívja az ispánnét;
egy kedves felette szerény menyecskét.

Belépván az ispánné az igazgatóné szobájába, ez
utóbbi leereszkedő nyájassággal e szavakkal fogadja
vendégét: „Isten hozta! gondolja csak! a múlt éj-

szaka igen élénken álmodtam kegyedről!“ mire az ispánné rögtön válaszol: „Kérem alázatosan! nem ériemlettem én azt a kegyességet; iszen az én kötelességem lett volna önről, mélyen tisztelt főnöknőmről, álmodnom.“

90. Az írás és olvasás eredménye.

Egy kicsi városban a piacon szégyenköre volt kiállítva egy férfi, a ki hamis írásokat koholt.

A báméskodók közt volt egy paraszt is, a ki a mellette álló úrtól azt kérdezte: váljon mit vétett ama kiállított szerencsétlen?

Úr. Olvassa csak kend azt a nagy czédulát, mely a bűnös nyakáról lelóg, ottan nagy betűkkel ki van írva, hogy mit vétett.

Paraszt. Nem tudok én uram se olvasni, se írni.

Úr. No hát tudja meg kend, hogy a kiállítottnak az a bűne, hogy hamis írásokat készített. Egyébiránt nem szégyelje kend bevallani, hogy nem tud sem írni sem olvasni? '

Paraszt. Hogy a manóba szégyenleném, mond a paraszt, mikor íme (rámutatván a szégyenköre) látjuk, mire megy az ember az írni- és olvasni tudással.“

91. A szerencsétlen ügyvéd.

Győrben volt egyszer egy ügyvéd, ki három évig egyetlen ügyet se a tudott kapni s ekkor elnevezték őt: Az *ügyetlen* ügyvéd.

Azonban valami szerencsétlen furulyás végreva-

lahára könyörült rajta, s megbízta őt perével, mikor aztán: „*Együgyű ügyvéd*“ elnevezést kapott.

De szerencsétlenségére ezt is elvesztette, s így lett belőle: „*Ügyefogyott ügyvéd.*“

92. A magas állás előnye.

S. városában az utczáni dohányzás keményen meg volt tiltva, s a rendőrség különös szigorral őrködött a tilalom szoros megtartása fölött.

Újra meszelték be a templom tornyát. Dél ideje volt. Tizenkettőt harangoznak, midőn a már majdnem a torony csúcsa körül dolgozó kőmíves leteszi szerzőszámát, s pihenés végett leül az állásra, pipára gyújt, s füstgomoly okát szórva jobbra balra, szemlélgeti a maga alatti mélységben járókelőket. Szemközt a templommal valamely kincstári épület előtt egy katona strázsált. Ez most látta miként jóízűeket szítt a kőmíves makrapipájából, s ezt irigyelte tőle. Ép akkor közeledik egy rendőrkatona, kinek azt mondja a strázsáló: „De jó hogy erre jött, nézze csak amott (rámutatván a torony csúcsára) azt a kőmíveslegényt, dohányozik mintha nem is volna tilalom. Ne szenvedje!“ A rendőrkatona megáll, felnéz a torony csúcsára, fejét csóválja s mit sem szólva, tovább folytatja útját. Erre felsóhajt a strázsáló mondván: „Na bizony! csak igaza van a szegény népnek, ha állítja, hogy a rendőrség csak az ő irányában szigorú és kemény, a magasabb állásban levőkre nézve pedig hunyászkodó és engedékeny. Ha az a kőmíveslegény oly magas álláson nem volna, a rendőrkatona bizonyosan kirántotta volna szájából a pipát.“

93. Az elhagyott beteg.

Egy szegény mesterember nagyon el volt adósodva. Hitelezői nyakgatták, faggatták éjjel, nappal annyira, hogy azok számos látogatásai miatt alig maradt ideje a munkához. Végre fáradhatlan szorgalmának még is az lett a sikere, hogy adósságait valamenynyit letisztázhatta; de a túlfeszített munkával tönkretevéen egészségét, most betegágyban sínlődött.

Meglátogatja őt egy jó barátja, a kinek arról panaszkodik a beteg: hogy egészen el van hagyva, nem jó hozzá senki.

„Úgy kell neked“ mondja a jó barát „miért fizeted meg adósságaidat? ha ezt nem tetted volna, *hitelezőid* bizonyosan meglátogatnának.“

94. Az útonálló.

Nem messze Londontól egy útonálló megállíta egy hintót s az ebben ülő urnák elibe tartván egy pisztolyt ezt mondja: „Mylord! Íme ez igen jó fegyver, testvérek közt is megér száz fontot (t. i. sterlinget); tanácslom vegye meg tőlem.“

A lord tudta hányadán van, kifizette a kívánt összeget s a pisztolyt kivette a zsvány kezéből, de egyszersmind mit sem késve neki irányozta a rablónak, a ki azonban egész nyugalommal monda: „Ne tessék fáradozni, a pisztoly nincsen megtöltve.“

95. Olcsó keztyű.

Találkozáskor az utcán egymással két keztyűárú, azt mondja az egyik „Ugyan mondd meg nekem pajtás! miképp van az, hogy te keztyűidet még olcsóbban adod el mint én, a ki lopom a bőrt, s magam készítem abból a keztyűket?”

„Bohó a ki vagy! felel a másik „én a *kész* keztyűket lopom másoktól, s *azokat* adom el.“

96. Az elégtétel.

Kegyetlenül ütöttek vertek egy szegény zsidót az utcán. Egyik rokona éppen azon utcán járván, hogy kínlódó vérét kiszabadítsa a bajból, felkiáltott: „Ugyan hagyjatok fel már egyszer a kegyetlen veréssel, hiszen ez a szegény zsidó, a kit döngettek, nincs a maga eszén, bolond ő és tébolyodott!”

Erre vége lőn az ütlegetésnek; de a szabadítónak meggyűlt ám a baja. Ezt tudniillik a megütlegelt zsidó bepanaszolta a község öregjei előtt s elégtételt kért magának kiszolgáltatni arra nézve, hogy az ő rokona őt nyilvános helyen bolondnak és tébolyodottnak nyilvánította, s az által minden üzletétől megfosztotta.

Az öregek azt mondák a panaszkodónak, hogy majd két tallér fizetésével büntettetik meg rokonát.

„Ezt nem akarom“ így mond a vádló „mert rokonom szegény ember, és ha a két tallért le kell fizetnie, ezt borzasztólag sínylené meg az amúgyis éhező felesége és gyermekei.“

„Így tehát egy napig tartandó fogságra fogjuk őt ítélni“ mondják az öregek.

„Ezt sem akarom“ válaszol a vádló, mert eszerint rokonom akadályozva levén keresetében, ő vele egész családja bűnhődnek.“

Erre azt mondják az öregek: „Na hát mondd meg: *mit tegyünk?*“

„Ki vagyok“ ígymond a vádló „immár tökéletesen elégtve; mert miként lehetne azt, hogy *ép eszem* van, jobban és kiválóbban bebizonyítani mintsem avval, hogy a község legöregebbjei és így legbölcsebbjei is *engem* kérdeznek az iránt: váljon *ők* mittevők legyenek.“

97. Szeget-szeggel*

Gróf E. hajdanában nagy pártfogója a színészeknek, egyszer a többi között kolozsvári házában fényes estélyt, s azzal összekötött hangversenyt adott, hova több műkedvelő urakon, és hölgyeken kívül a színház művészeit s művésznőit is meghívta.

D.....né is hivatalos volt; de a csinos fiatal asszonykának nem tetszett az, hogy olyan helyre menjen, hol eddig bemutatva nem volt; azonban első meglepetésében a hangversenyhez járulását megígérte.

A vendégek, s minden hivatalosak a kellő órára megjelenvén, a hangverseny is megkezdődött, de kit legjobban vártak, a színház első énekesnője elmaradt. Tudnillik: a szeszélyes menyecskének ezalatt megváltozott szándoka, s tetszett neki a gondolat, hogy majd mindenki kérdezősködni fog utána.

E közben jön a művésznőhöz a grófnak egyik inasa, kit tudakozódní ide küldtek.

„Ah, valóban most jut eszembe, hogy oda kellett volna mennem. De mint látja, egészen negligében vagyok, míg felöltözhetnem, addig a hangversenynek vége lesz. — Igen sajnálom ezen esetet, de valósággal meg kell vallanom, egészen „elfeledkeztem“ előbbi Ígéretemről.

Ezzel vége volt a dolognak, s néhány hét tölt el ezután.

Ekkor a feledékeny színésznő a gróftól ebédre lőn hivatva, mire is ez felpiperézve, mint valami herczegnő, a legjobb kedvvel megjelent a házban, de már az előszoba szokatlan csendessége által meg kellett lépetnie.

Sehol egy lélek se mutatkozott: míg végre a gróf komornyikja előkerül valahonnan, s mondja:

„Ö nagysága ezer bocsánatot kér, de bizony megfélekezett e meghívásról, s ma ott fog ebédelni a palotában, ő excellentiájánál a gubernátornál.“

98. Megfelelt.

Egy özvegynő, kinek meghalt férje a város legkedveltebb színésze volt, szorultságba jővén, azt hitte, biztos segítségre számolhatna bizonyos gazdag bárónénál, ki ezelőtt is, míg a színész élt, a ház iránt különös kegyességgel látszott viseltetni.

A báróné nem volt egyedül; több látogatói voltak, s talán már csak ezért is igen hidegen fogadta a kérelmező nőt.

S mintegy ahoz akarva mérni adományának mennyiségét, megkérde: Hány gyermeke van önnek?
Három, nagyságos asszonyom.

Ezzel az úrnő megint vendégeivel tovább beszélgetett, s alig vette észre, hogy más is van még jelen.

Egyszer megint megakadnak szemei a szegény özvegyen, s egész úrias közönnyel előbbi kérdését ismétli: Hány gyermeke van önnek?

Az özvegnő e bánásmód miatt kellemetlenül érezve magát, monda:

„Ha nagyságod figyelni méltóztatott volna rám, észrevehette volna: hogy mióta megmondtam, hány gyermekem van, Istennek hála nem estem újra *gyerek-ágyba*.

99. A semmibe sem kerülő egy pár ökör.

M. nevű gazdag árendás nevelőt keresett két reményteljes fia mellé. Jelentkezett ez állomásra egy mívelt, legjobb bizonyítványokkal ellátott fiatal ember, a ki az árendásnak megtetszett. Ketten már mindenben megegyeztek, csak az évi fizetés megállapítása hiányzott még. Kérde tehát *M.* a fiatal embert: „S készpénzben évi díjúl mennyit kíván kegyed?”

Nevelő: Háromszáznolczvan forintot.

M. Annyi pénzt biz én nem fordítok fiaim nevelésére. Ezen összesen megvehetek egy pár ökröt.

Nevelő: Ha ön sokalja a pénzt fiai nevelésére, az egy pár ökör meg lesz amúgy is — ingyen.

100. Ördög szolgabíró és Vörös eskütt.

Igen sok évvel ezelőtt a szolgabíró meg esküttje együtt utaztak forsponton. A szolgabírót *Ördögnek*, az esküttet *Vörösnek* hitták.

De a paraszt kocsis egyik lovát is Vörösnek hitták, a mely ló pediglen igen lustán húzott, miért is gazdája részéről ilyenféle áldáskívánatokban részesült:

„Gyííííí tee Vörös, gyí! Hogy a menydörgős istennyila üssön beléd, de röst vagy!

És a szolgabíró ilyenkor olyakat kaczagott, hogy szintúgy harsogott.

„No uramöcsém, ugyan szép megtiszteltetésben részesül! — mondogatá esküttjének.“

Ez csak elnyelte a szót és hallgatott.

Rövid vártatva a kocsis ismét elkezdí régi nótáját ílyeténképen:

„ *Vörös!* . . . ejnye no, hát semmire se megyek veled, *hogy bújnék beléd az Ördög!*

De már ekkor az esküdt is elkaczagta magát.

„A spectabilisról sem feledkezett meg János gazda“ — szólt a szolgabíró úrhoz fordulva.

101. Jeles észrevétel.

A lipcesei véres ütközet s diadal napja után egy fiatal huszár a csatamezön sétálgatott, s látta a retentő rombolást, mit a fegyver hatalma okozott.

S midőn nézte a sebesülteket elhordó kocsik

végtelen sorát: szívében felsóhajtva, talán tudtán kívül e magasztos szavakat bocsátá ki ajkain.

„Valóban a megverettetés után nem lehet valami *szomorúbb* látvány: mint egy győzelem!

102. A jó bor.

Egy csinos öltözetű öreg úr belép a kocsmába, leül s bort hozat magának. Midőn azt elibe teszi a pinczér, kérdi a vendég, váljon jó-e? mert különben vigye vissza. A pinczér nagy meglepedettséggel bizonyítja, hogy finomabbal nem szolgálhat. Az öreg úr még valamit kérdez a pinczértől, s míg ez körülményesen felel, megkóstolja a bort, s meg sem várva a pinczér bő beszédének végét, felkel s azt mondja: „mi az ára e bornak?“ „Ötven krajczár“ válaszol a pinczér. Az öreg úr pedig kivesz tárczájából egy forintot, leteszi az asztalra s indul az ajtó felé. „Kérem alássan“ kiált utána a pinczér „még vissza nem adtam a forintból az ötven krajczárt“ s benyúlván zsebébe oda akarja adni az úrnak, a ki azonban folytatván útját kifelé, mondja: „Soh se bántsá; adja az ötven krajczárt majdan annak, a ki ama lőrét megissza — jutalmául.“

103. Haragszol szolgál?

A mesék világában emlegetnek egy gazdát, a ki úgy szokott szegődni a szolgájával, hogy a ki a másikat hamarabb megtudja haragítani, szíjat hasít a haragvó hátából.

A legelső szolgáját, ki ilyen alkuba lépett vele, első nap mindjárt elküldte a mezőre, hogy estélig egy maga tizenkét zsákot töltsön tele búzával, a mit neki magának kellett kicsépelni és bemérni; mellé adott még egy kutyát is s kettőjük számára egy kenyeret, meg egy sajtot, de megparancsolta neki, hogy sem a kenyeret sem a sajtot nem szabad neki megszelni, hanem azért a kutyát is jól kell tartani.

Az első legény mindjárt az első nap belebódult ebbe a multságba, három zsákot sem bírt tele tölteni s azonfelül éhesen tért vissza kutyástul.

„Haragszol e szolgál?”“ kérde tőle a gazda.

„Haragszom bizony gazda.”“

Mindjárt szíjat hasított a hátából.

Nemkülönben járt a másik. Az is megharagudott, annak is szíjat hasított a hátából.

Jött azonban a harmadik; ez már furfangos legény volt. Ennek is elmondá a gazda, hogy menjen a mezőre, töltsön meg tizenkét zsákot búzával, vigyen magával egy sajtot, meg egy kenyeret; egyiket se szelje meg, még is maga is, a kutya is jóllakjék.

A legény megfogadta a szót, kiment a mezőre, délig nem igen nagy fáradtsággal megtöltött egy zsákot búzával, arra a zsákra felhúzta a többi zsákot, ilyenformán mind a tizenkét zsák tele lett azzal az egygyel.

Több dolga azután nem lévén estig, fogta a kenyeret és sajtot, mind a kettőnek a fenekén vágott egy nyílást, azon kiszedte a bélét, azzal jóllakott maga is, a kutya is, s ismét beragasztotta a nyílást, úgy hogy nem lehetett észrevenni: hiányzik-e belőle valami?

Azután szép csendesen haza ballagott este felé az egy zsák búzával, melylyel mind a tizenkét zsák tele

volt: átadta a gazdának a búzát, kenyeret és sajtot, s midőn az kérdezé tőle: „haragszol-e szolga?”

„Nem haragszom én gazda.“ Felelt a szolga nyugodtan.

A gazda megcsóválta fejét. Látta, hogy itt ravasz fiúra akadt, de azért mégis hitte, hogy majd csak ki fog rajta.

Másnap ad neki egy krajczárt.

„Nesze, eredj a piacra, végy ezen krajczáron lencsét, főzd meg levesnek, a babot vastag ételnek, minden készen legyen délre; együtt ebédelünk mind a ketten.

A szolga elvette a krajczárt s délben feltalált a gazdájának meg magának egy irtóztató nagy tál meleg víz közepében egy szem lencsét, meg egy másik tál közepében egy szem babot.

„Ez a lencse, ez a bab.“

Most már az gazdának is épen annyi oka volt haragudni, mint a szolgának, épen azért egyik sem szólt a másiknak semmit; hanem este felé ráparancsolt a gazda a szolgára:

„No én most átmegeyek szomszéd faluba. Látod milyen nagy a sár. Mire visszajövök, éjfél tájon, akkor nekem hazáig száraz utat csinálj s nekem egész a házamig ki legyen világítva az út.

A szolga megígérte, hogy mindenről gondoskodni fog.

A mint eltávozott a gazda, megrakott nagy társzekereket szénával, szalmával s végig az egész utat behintette vele, úgy, hogy a gazdának száraz lábbal lehetett haza menni a saját szénáján, szalmáján.

Hogy pedig világossága legyen neki egész hazáig, a szolga nem tehetett czélszerűbbet, minthogy

meggyújtott két asztagot. Annak a lángja azután elvilágított egész a szomszéd faluig.

Nyargalt azután haza a gazda nagy lóhalálába, milyen pusztítást vitt véghez a szolgája boglyában kazalban Hol vagy te akasztófa címere?

A szolga nagy nyugodtan kérdezé:

„Hát haragszol gazda?“

„Haragszom bizony szolga.“

„Akkor hát tartsd a hátadat gazda.“

És ő hasított szíjat a hátából.

104. A tiszta elnök.

AD... város határában építendő vaspálya s illetőleg a *törvény* értelmében eszközendő kisajátítás tekintetéből a városi képviselők határozata szükségeltetvén, s a város mérnöke, már huzamosb idő óta siker nélkül sürgetvén a képviselők gyűléseiben elnökösködni szokott főnököt, miszerint a sok halogatás után már egyszer tartassa meg a gyűlést: most újra s hathatósan szólítja fel az említett elnököt a képviselőknek azonnali egybehívására; mire ez boszankodva mondja: „Hagyjon már egyszer az úr békével; most épen nem lehet gyűlést tartani, teljességgel »lehetetlen.“

Mérnök. De miért nem? ,

Elnök. Hát nem tudja mérnök úr, hogy most meszelik a városház termeit?

Mérnök. Hát tartsa meg elnök úr a képviselők gyűlését a maga házánál.

Elnök. Na persze! kellene is ily piszok a házamnál.

105. Az óvakodó kocsmahős.

K. . . . János csizmadiamester *F.* városában, jól tudott hörpenti; mindig utolsó volt a ki elhagyta a kedvelt kacsakocsmát.

Egyszer kérdi tőle a kocsmában szintén rendesen megjelenni szokott egyik ismerőse: „Ugyan mondja meg nekem az úr, miért teszi azt, hogy mindig az *utolsó* a ki a kocsmát elhagyja?”

K. János. Hát kedves barátom bizony csak gondoskodásból s óvakodásból teszem azt.

Az ismerős. Gondoskodásból, óvakodásból? hogyan?

K. János. No már csak azért megyek én ki kocsmából *az utolsó*, hogy aztán ott ne maradjon senki, a ki jó hírnevemben gághoghatna.“

106. A porcellán-adósság.

Egy nagy városban történt, hogy *D* . . . urat egyik hitelezője nagyon sürgette a tartozás visszafizetésére; mindennap jött *D* . . . nyakára és zaklatta váltig.

D . . . kinek éppen akkor (de talán máskor is) a kellő pénz nem állott rendelkezésére, mindenkép azon törte fejét: váljon miként lehetne pénz nélkül az alkalmatlan s tolakodó hitelezőtől megszabadulnia. Végre egy szerencsés ötlet felvillanyozza egész létét; kapja kalapját, és gyors léptekkel siet a porcellángyárba, hol gyakrabban szokott egyébkor is megfordulni. A gyárba érkezvén, végigjár a termeken s nézi a szebbnél szebb gyártmányokat. Utoljára belép egy

szobába, a melyben egy nagy asztalon fel voltak halmozva porcellán darabok, s töredékek, a mik maradványai voltak nem sikerült gyártmányoknak. Ezekre nézve kérdi D . . . a gyártulajdonostól, váljon szabad volna e neki néhány darabot elvinnie? a mire a gyártulajdonos ezt mondja: „kérem tessenék! a legszívesben engedem oda.“

D . . . úr felkap most egy jó porciót, szorgalmasan begöngyölgeti, köszönetet mond a gyártulajdonosnak s kincsével szalad lélekszakadva haza; itt egy csinos asztalra kirakja és egymás fölibe ügyesen illesztgeti a porcellándarabokat, s az asztalt az ajtó közelében elhelyezi akként, hogy annak ki majdan benyitandja az ajtót az asztalt elkerülheti énül fel kellend döntenie. Most ütötte épen az órát, melyben a kelleetlen hitelező megjelenni szokott. Alig múlt öt percz, és a rémalak, tudniillik a hitelező, nagy tűzzel benyitja az ajtót, földönti az asztalt, és majdnem kőszoborrá változik, midőn nagy csörömpölés és zuhanás után a szoba padolatát el látja borítva a legfinomabb porcellán darabokkal.

D ... a ki a pamlagon ült, most felugrik, iszonyúan szidja a majdnem kétségbe esett hitelezőt, előszámlálja neki a sok pénzt, melybe neki a finom porcellán — készület került, és kártérítést követel kemény hangon, mert a porcellán értéke kétszerte is túlhaladja adósságát stb. stb.

A megijedt hitelező kihúzza zsebéből az illető váltót, oda dobja D . . úrnak, s kiszökik a szobából; és D . . .? ez mentve volt, s nem sürgetett további kárpótlást.

107. A holló.

„Ej kedves komámasszony! Úgymond Mihály gazda „minek tartja itt házánál ezt a hollót? mire való ez a csúnya, koromfekete állat? nem hoz a konyhára semmit.“

„Igaz“ mond a menyecske, „hogya nem szép, se sem hasznos; de azt mondják az emberek, hogy a holló éljél *hét sőt nyolcz száz évig* is, nos már most kíváncsiak vagyunk, uram meg én, váljon fog e addig élni a holló? s már csak bevárjuk.,

108. pajtás.

Csónakázott a Tiszán két parasztlegény. Tréfálództak, ingerkedtek, fészkelődtek oly annyira, miszerint közel volt a csónak a felforduláshoz, s az egyik legény csakugyan belebukott a vízbe. A másik csak nagynehezen tudta vízből kihúzni, s mikor ez megvolt nyakába borul a kiszabadítottnak s felkiált: „Hál' Isten kedves Bandim! hogy megmenekedtél,“ mire azt mondja a másik: „Háláld meg az Istennek Miska pajtásom inkább azt, hogy te nem pottyantál a vízbe, mert Isten úgyse! én kiszabadításoddal nem bajlakodtam volna annyit.“

109. Czélszerű takarékoság.

Egy kis városban az ott megtelepült színésztársaság megbukván, kénytelen volt felhagyni előadásaival.

A szerény városka csendes lakói, kiknek a szín-előadások voltak majdnem egyedüli mulatságuk, már

most azon tanakodtak, hogy miként lehetne a bajon segíteni? és sok fejtörés után végre abban állapodtak meg, miszerint többen közülök összeállván egyletbe, ez a kellő költségek fedezéséről gondoskodják, s főképp arra ügyeljen a legszigorúbban, miszerint a kiadások tekintetében a lehetőleg legnagyobb takarékoság megtartassék.

Pénztárkezelőnek megválasztanak közülök egy kalmárt, a ki takarékoságáról s pontosságáról ismeretes volt, a kit azonban kereskedésén kívül nem érdekelt e világon semmi.

Midőn az egylet szárnyai alatt az első előadás vala adandó, elvitték az említett pénzkezelőnek a napi költségek jegyzékét azon kéressel, miszerint arra megadná jóváhagyását. Az említett jegyzék tartalma csak ebből állott: „Ma Febr. 23. 18 . . . adatik ily című vígjáték: *„A hét furfangos pajtás.* Kell hozzá: két iccze bor és két zsemlye.“

A takarékos pénzkezelő átolvassa a jegyzéket, s tüstént így írja alá: „Elég lesz egy furfangos pajtás, egy iccze borral s egy zsemlyével.

N. N. pénztárkezelő.“

110. Az elveszett shawl.

Bizonyos csinos, de meglehetősen könnyelmű színésznő egyik imádójától egy igen szép shawl-t kapott ajándékba.

E becses öltözékkel ment a színházba, előre képzelvén, mint fog ott bámultatni és irigyeltetni.

Azonban néhány szónyi szerepe is lévén, divatos

shawlját hamarjába levetette, s ott hagyta a színpad között egy asztalon.

A szerep bevégezte után keresi a színésznő shawlját, de sehol sem találja, kérdezi a tagokat, de senki sem tudott róla valamit mondani.

A károsodott elbúsulván magát, kiiratta a helybeli lapban veszteségét, s mint szokott, jutalmat is tűzött ki annak, ki őt elorzott holmijának nyomába tudná vezetni.

Harmadnap múlva ugyanazon lapban következő hirdetés volt olvasható.

„Egy valaki hajlandónak mutatja magát, ha nem is azon shawlt, mely a színházban elveszett, de legalább ahhoz mindenben hasonlót a károsodott hölgynek felajánlani; ha ez, a maga részéről megígérné, hogy e második shawl készbesítőjét is ugyanazon kedvezményekben részesítendi, mint a hogy a legelső ajándékozóval is történnhetett.“

111. Igaza van.

Egy jogász meglátogatja a másikat, de ezt valami privát ok miatt szörnyű ingerültségben találja.

„Mi bajod Laczkó?“

„Hadd el, barátom, annyi a dolgom, hogy azt sem tudom, hol a fejem.“

Ezzel feltette kalapját, s elment, mit sem gondolva vendégével.

A másik vállat vonít s dörmögi:

„Hogy lehet így hazudni? azt mondja azt sem tudja, hol a feje, s mégis oda tette fel kalapját, a hova épen kellett.“

112. Az ürülopás.

Az úgynevezett hétéves háborúban történt, hogy egy orosz katona Langenfuhrban Danzig mellett valamely juhászbojtártól künn a legelőn ellopott egy ürüt. A gyenge bojtár, a ki nem volt képes az erőszaknak ellentállani, kéréssel, rimánkodással próbálta a lopást megakadályozni; letérdepelve és siránkozva könyörgött a katonának, el ne vigye ürüjét, de hasztalan; az orosz katona azt csak elvitte.

A bojtár elpanaszolván a gyászeseményt gazdájának, ez azonnal felkereste az orosz ezred főnökét, a ki Langenfuhrban volt elszállásolva.

Ezen főnök igazságszerető férfi létére megígérte, hogy keményen fenyítteti meg a bűnöst, mihelyest annak egyénisége ki lesz mutatva. A bojtár, ki gazdájával együtt megjelent az ezred főnöke előtt, azt állítá, hogy ha megláthatná az ürütolvajt, ráismerne. „Jól van!“ Ígymond a főnök „ma délután kiállítatom az egész ezredet, s akkor légy ott te is, és a tolvajt nekem mutasd meg.“

Midőn azután ki volt állítva az ezred, a főnök így szól a bojtárhoz: „Na tehát már most mutasd meg az adjutáns urnák az ürütolvajt; jól nézd meg a legényeket, nehogy valamikép eltévedsz.“

„Megteszem“ válaszol a bojtár, és elkezdte menetét a kiállított sorok *megett*, hátulról vévén vizsga szemügyre a legényeket egyenként.

„Mit csinálsz“ mond a főnök, miért nem nézed arczról a legényeket? iszen ott a hol te nézed valamennyi egyforma.“

„Oh nem“ válaszol a fiú „az a kit keresek, hátul-

ról másképp néz ki, semmint a többi,“ s folytatá menetét.

Már két sor volt hátulról átvizsgálva, de a tettes ki nem puhatolva.

A tisztek valamennyien oda nyilatkoztak, miként ez ügyetlen nyomozásnak nem lehet semmi eredménye; midőn a bojtár a harmadik sor megett járva, valamelyik legényre mutatva felkiált: „Ihol, uraim! ez az ürütolvaj.“

A katona az arcvonal elibe állíttatott, s a bojtárnak meg lőn parancsolva, nézze meg jól a katona képét, s aztán mondja meg, váljon csakugyan ő a tettes?

„Ej! mit nézzem“ ígymond a bojtár „én az orczáját, erről fel nem ismerem, de bizonyosan ráismerek hátulról.“

„De hát hogyan és miként?“ kérdi a főnök.

Erre kihúz a bojtár tarisznyájából egy darab vörös krétát, és így szól: „Lássa az úr! evvel a vörös krétával megszoktuk mi bojtárok jelölni az ürüket, és ezen krétával én egy kis húzást tettem a katona kard-szíján akkor, mikor térdelve könyörögtem neki. Nézzék az urak: itt látszik még most is a vörös vonal.“

„Helyesen, okosan vitted dolgodat fiú,“ mond a főnök, „ez ötleted felér egy arannyal.“

„Jaj de ki adja azt nekem?“ sóhajt fel a bojtár.

„Megadom én“ mondja a főnök, s kihúzván zsebéből erszényét, kivesz belőle egy aranyat, s oda nyújtja az ujjongó bojtárnak; a bűnös katonát pedig keményen megbüntetteté.

113. A tapadvány.

Pöllnitz báró nagy kegyben állott II. Frigyes poroszkirálynál, a ki igen szeretett vele társalogni és sokszor tréfát is űzni.

Egynap szobájába hívatá a király Pöllinitzet s ennek oda nyújtván valamely könyvet parancsolá: miszerint üljön le, s neki ama könyvből a kijelölt lapokat olvassa el. A szolgák oly széket tettek oda Pöllnitznek, melynek ülő helye a király parancsára *szurokkal* volt bekenve. Pöllnitz mit sem gyanítva, leereszkedik a székre, s hozzá fog nagy tüzzel az olvasáshoz. Egy negyedóra múlva ezt mondja a király: „Elég, elég! most jut eszembe, hogy tíz percz múlva kezdődik a társalgás, melyre az urakat meghívattam. Bizonyosan már ott lesznek a nagy teremben; iszen ott lesz ön is.“

Erre fel akar ugrani Pöllnitz, de hasztalan minden ebbeli iparkodása s midőn még is erőlteti a felkelést, felemelkedik vele együtt a szék is. Csudálkozása s azon villámsebességű mozdulatok, melyek segítségével a testén csüngő széktől megszabadulni igyekezett, a királyt nagy kacajra fakaszták. Végére Pöllnitz egy hős tetre szánja magát, mely az egész jelenet komikus voltát még sokkal nevelé. Kikap tudniillik zsebéből egy bicsakot, s evvel az anyagból, melylyel a székbe volt vonva akkora, azaz: azt a darabot, mely alfeléhez volt tapadva, kivágja; ez meglévén sietett a nevéttében majdnem megpukkanó király után a fogadási nagy terembe, s itt a jelenlevők tömegébe vegyült a nélkül hogy valakinek a furcsa *tapadványról* legkisebb gyanúja

is keletkezett volna. Csak a király volt az, a p
valahányszor rápillantott Pöllnitzre mindannyi-
szor nevetésre fakadt.

114. Szívesség.

„Kedves barátom“ ígymond *B . . .* úr *D . . .* nek
„holnap lesz a leányom lakodalma; kérlek légy oly
szíves, kölcsönözd nekem ez alkalomra díszhintódat a
pompás szürkéekkel; ezekkel szeretném vitetni az új
házas párt.

D. Sajnálom édes kedves barátom, hogy kíván-
ságodat ezúttal nem teljesíthetem; mert a mennyire
csak lehet meg szoktam a díszfogatomat kímélni, s
ennek a lakodalmak alkalmával történni szokott sebes
hajtás alig ha ártalmára nem lenne: egyébiránt leg-
nagyobb örömmel szolgállok vele ha majdan valamely
temetés adandja magát elé *családod körében.*“

115. Fenyegetés.

Elfoglalta a huszárság a várost.

A legelső legény, ki a piacra ért, látván, hogy
a toronyban még a megvert ellenség zászlója lobog,
így kiálta fel a harangozóra:

„Le azzal a tarka lepedővel, ficzkó, mert mindjárt
kirúgom a tornyot alólad.“

110. Kicszerélték a huszárt.

Egy útszéli csárdába érkeztek, a huszár és egy kolduló szerzetes.

Csak egy szobája volt a vendéglősnek, kérte azért vendégeit, férnének meg együtt az éjre abban az egy szobában.

„Jól van — mondja a huszár — hanem kocsmáros uram, engem hajnalra mindenesetre költson fel, hogy idején tovább mehessek.“

A kocsmáros valósággal a mondott órán fel is keltette a huszárt, ki aztán lóra vetve magát, elnyargalt, még a tegnapi mámor maradványával fejében.

Mikor egy kissé világosodni kezdett, észreveszi, hogy tévedésből dolmánya helyett, panyokául a barát kámzsáját vetette vállára.

„Szedte-vette ostoba kocsmárosa — kezde erre lármázni a még mindig pityókos állapotban levő huszár — az a gazember *helyettem a barátot keltette fel.*

117. A falusi határőr.

Dühöngött a Cholera szerteszéjjel az országban. N. nevű faluban is halomra dönté áldoztatit. Megijed az ottani földes úr, s egy szép reggel családostul s pereputtyostól elhagyja kényelmes lakát, s neki hajt a szomszéd vármegyének, mely még ment volt a nagy bajtól; de a mint közeledik az imént említett boldog megye határához, feltartóztatják az ott kiállított, vasvillákkal s dorongokkal felfegyverzett parasztőrök, a kik a felsőbbiségtől kapott szigorú utasí-

tásokhoz képest már jó messziről rákiáltják a közelgő hintóra „Megállj.“ A hintóban ülő földes úr magához inti az egyik kiáltót, s kérdi: „Mi a baj földi?“ „Van e pakszusa?“ Ígymond az őr. „Nincs biz az nekem földi, mert bizony csak úgy ló halálába hagytam el a falut, a hol irtózatosan pusztít a cholera.“ „Korela?“ ígymond az őr „no már akkor köszönje meg az ár a jó Istennek, hogy nincs pakszusa; mert bizony avval meggyúlt volna a baja, mert azt be kellett volna nekem vinnem a falu hazához, ott azt kifüstölték, és számtalan nehézséget tettek volna az urnák tovább való utazására nézve; de így pakszusa nem levén megszabadul minden galibától s már most szabadon hajtathat a merre tetszik.“

118. Segíts sűgó.

A korszak színész nem tanulta meg szerepét, s azért egy igen érzékeny színműben, midőn épen ezt mondaná: „azon időben én Pesten voltam,“ elakadt.

Még egyszer ismétli a szavakat, de történetesen a sűgó, két levelet találva fordítani, míg hibáját észre vette, az idő eltelt, s a fennakadt színész dühbe jöve, oda mondja lassan a sűgóhoz:

„Mondd már az ilyen teremtette, mit csináltam én ott Pesten?“

A sűgó megharagszik e hang miatt, s feleli:

„Magad tudod legjobban, mit csináltál, mi csak azt tudjuk, hogy per schub hoztak ide Nádudvarra.

119. Szerénység.

Bizonyos félreeső mezővárosba először jött vándor-színész társaság.

Megkezdetvén az előadás, a darabban férj és feleség magokra maradnak, a pamlagra ülve mondják, hogy házi ügyeikről kellene beszélniök.

Hallván ezt a csizmadiák czéhmestere, ki igen szerény ember volt, int feleségének, s mondja:

„Menjünk ki az udvarra Katiczám; ezen derék uri emberek itt magok közt akarnak beszélgetni; nekünk pedig tiltja az illendőség, hogy itt azért a nyomorú öt garasért hallgatózzunk.

120. Az alaptalan panasz.

Lihegve szalad *B.* úr a maga ügyvédjéhez, s ennek mondja: „Most jövök a casinóból; ott *X.* nyilvánosan, mindnyája hallatára azt mondta nekem, hogy én számár vagyok. Ez még is kiállhatlan imperinentia. Be akarom *X.*-et panaszolni; mit gondol ügyvéd úr?

Ügyvéd. Na, már én Kegyed helyzetetésében azt nem tenném.

B. Nem, s miért nem?

Ügyvéd. Már csak azért sem, mert ha *B.* úr a bíró előtt a Kegyed által sérelmesnek talált állításának igaz voltát czáfolhatlanul bébizonyítandja, Kegyednek még a perköltséget is meg kellend fizetnie.

121. A hánykolódó uracs.

B. nevű angol tábornoknak, a ki születésére nézve irlandi volt, rögtön kellett Franciaországba utaznia, ügye, melyben el kellett járnia, sürgős volta mellett még olynemű is volt, hogy minden feltűnés elmellőzésével és senkitől kísérve kellett utaznia. Midőn Arrasban megállott, ott ebédlendő, elmenvén a vendégfogadó konyhája mellett látá, hogy éppen akkor vettek le a nyársról két kacsasültet, s azonnal megrendelé miszerint mindkét kacsát hozzák fel neki szobájába, hogy aztán minél előbb útját ismét folytathassa. Alig vitette fel a fogadós a kacsapecsenyét midőn néhány fiatal uracs belép a fogadóba. Vadászatról jöttek, ki voltak éhezve. Kérdezik a vendéglőst mi enivalója van készen? mire az mondja, hogy két sült kacsája volt készen, de mind a kettőt éppen most küldte fel szobájába egy irlandi utazó urnák. „Egy *irlandi* urnák?” kiált fel az ifjak közül egy szeleburdi, a ki nagyon boszankodott, hogy a konczot elkapta az idegen „na! fogadok akármibe, hogy az irlandi egy nagy oktondi, a ki hármát sem tud olvasni. Hej pinczér! vidd fel az irlandinak ezt az én órát, mondjad neki üdvözetemet, s hogy kéretem, izenné meg nekem: hány az óra?” A pinczér a kapott parancs szerint eljár. A tábornok végig hallgatta a szentelen üzenetet, egész nyugodtan kivevé a pinczér kezéből az órát és nyájasan monda: „mondjad meg annak az urnák, a ki téged küldött, hogy viszont üdvözlöm, s hogy, mihelyest megebédeltem, iparkodni fogok kérdésére kellőleg felelni.”

A fiatal suhanczok nagyokat kaczagtak azon zavarodáson, melybe az együgyű irlandit hozták, és

mohón kaptak ahhoz, a mit a fogadás hamarjában nekik feltálalhatott. De nem sokára étvágyuk s jó kedvök eltűnt, midőn egy szép termetű férfit láttak hozzájuk lépni, a kinek minden mozdulata elárulta az előkelő s finom műveltségű egyéniséget.

Nem volt ez más mint a tábornok, a ki közelítvén az asztalhoz, mely körül a fiatalok ültek, megáll, s oda tartván nekik az órát így szólott: „Uraim! íme itt az óra, szeretném tudni, ki a gazdája? minthogy abból, a mit az nekem üzentetett, azt köveztetem, hogy ugyanaz rövidlátó, ez okból elhoztam neki egy jó szemüveget“ s ezen szavaknál rámutatott egy pár jó nagyocska pisztolyra, melyeket hóna alatt tartott „hogy avval segítsen baján.“

Vége volt most a tréfának, a még csak néhány percz előtt oly lármázó és jókat kaczagó uracsok most hallgattak.

A tábornok az órát zsebébe dugván, mondja: „Uraim! igen sajnálom, hogy Kegyeteknek alkalmatlankodtam, miután látom hogy az óra gazdája nincsen közöttük: ha megjelenék s netalán visszaóhajtja kapni az óráját, kérem szíveskedjék neki megmondani, hogy szolgálatára tőlem neki ki fog adatni de csak akkor, miután e szemüveg használatát már megpróbálta.“

Erre a tábornok távozott, az uracsok szégyenkedtek, s az óra? — ez a *tábornok zsebében* petyegett.

122. Az őrnagy vigasztalása.

A francia háború alkalmával egy ágyúgolyó annyira megsértette a huszár-őrnagy egyik lábát, hogy azt menten le kellett vágni.

A veszélyes operatio alatt, miközben az őrnagy közönyösen szivarozott, jelen volt hű szolgája is, ki keserves jajgatásokra fakadt, látván ura ilyen siralmas állapotát.

„Ne ordíts, fiam — szólt hozzá az őrnagy vigasztalólag, sőt örülj rajta, mert ezentúl, mint látod, csak a fél csizmámat kell tisztogatnod.

123. Magyarázat.

Az obsitos huszár elment a kocsmába, s ott idogált éjfélig, s ekkor inte a csaplárnak.

„Jakab; fizetni akarok.“

„Méltóztassék.“

„Megittam hat itcze bort.“

„Engedelmet kérek. Nyolczat tetszett inni.“

„Hazugság; ez lehetetlen.“

„Ugyan kérem, hogy volna lehetetlen, ha úgy történt.“

„Mondom lehetetlen: gyomrom épen hat itczés, s ha akarnám sem férne több belé.“

„Mit sem fordít a dolgon — felelt ravaszul pislogva a csaplár — az utóbbi két itcze katona uramnak „már a fejébe“ ment.“

124. Az ígéret szép szó.

Kommandóba küldték az altisztet néhány legény-nyel a közelfekvő falvak egyikébe, s az érdeemes altiszt elindulása előtt egyik legényéhez így szóla:

„Mihály, úgy tudja meg kend, hogy ez utunkban

a mit én fogok parancsolói, épen annyi lesz, mintha maga a fellmarsál mondaná: Kend kitisztítja a csizmámat, megvakarja lovamat, kipuczoválja fegyveremet. Ezért azonban, ha kend mindent kívánságom szerint fog végbe vinni, mikorára visszaérkezünk, én kendet jutalomképen *rögtön káplárrá* fogom kinevezni, (ő maga is még csak *frajter* volt a hatalmas férfiú.)“

135. Kancsal tiszt.

Volt valaha egy kancsal szemű élelmezési tiszt, ki midőn huszároknak zabot adna ki, mérés közben ide s tova nézegetett, nehogy a legények valamit elcsenjenek.

Két huszár régen lesekedett már, várva az alkalmat, melyben paripájuk számára a kompetencián felüli porziócskát szerezhethének.

Elunván a várakozást, biztatá egyik a másikat.

„Markolj bele már, a ki irgalma van.“

„Tudnám én azt, pajtás, de hogy kaparná ki a varjú ennek a ferflex tisztnek a szemét, az ember soha se tudja hova néz vele.“

126. A nagy harang.

Szabadságon levén a huszár, bejött templomszentelésre Esztergomba.

Pajtásai megmutatták neki az újon épült székes egyházat s különösen dicsekedtek a nagy haranggal, mely köztudomás szerint százöt mázsát nyom.

„Láttál-e ennél nagyobb harangot?“

„Ha láttam é? Én? ki bejártam Német-és Ta-
 éánországot egész az operenciás tengerig. Olyan ha-
 rangok vannak ott, hogyha egyszer meghúzzák hús-
 vét első napjára, rendesen egy egész regement bakán-
 csost komendíroznak a toronyba, hogy csak az ütőjét
 elindítsák!“

„Az meglehet — okoskodék egy jelenlevő —
 le bizony az esztergami nagy harang is megteszi a
 magáét.“

„Micsoda? — kiált tűzbe jöve a huszár — ezt
 ti nagy harangnak nevezitek? De teremtcuse
 szememmel láttam, hogy Majlandban az a csen-
 getyű is három ekkora volt, mit úrfelmutatás után
 a sekrestyés a perzsely-zacskóra akasztva, körüljárt
 vele a templomban!“

127. Történt dolog.

Táborozás alkalmával, estefelé beszélgettek a
 huszárok.

„Mára is ütközet nélkül maradtunk.“

„Szörnyű unalmas háború ez. — Csak már
 legalább egy foglyunk volna, hogy elbolondoznánk
 vele.“

„Hacsak ez a baj, hozok én egyet — szólt a
 trombitás.“

„Hiszi a patvar.“

„De szentpéterucscse hozok.“

„Ugyan honnét hoznál?“

„Ne kérdezd: elég ha hozok.“

„Elevent?“

„Nem is holtat.“

„Eredj hát, és hozz, mert addig nem hiszem, míg nem látom.“

A trombitás lóra veté magát, s a kukoriczatablák védelme alatt előrehaladt egy patakig, melynek szélén fűzfák voltak, s honnan az ellenség előőrseit is megláthatta.

Itt leszállt lováról, s paripáját oda köté egy fűzfához, maga pedig visszalopózkodék a tábor felé, leselkedvén a kukoricza szélből, mi történik otthagytott lovával.

Úgy történt, mint a trombitás előgondolta. Az ellenség soraiban csakhamar észrevették a gazdátlan lovat, s egy közülök hirtelen előrefutva, felpattant a lóra, s megindult vele tábora felé.

Ekkor azonban a trombitás is előveszi trombitáját, s a mint csak kifért tüdőjéből, ráfújja a retirádót, mire a betanult katona-ló a kétségbeesett ellenséget sebes nyargalva hozta vissza a huszárok tanyájára, mi mellé aztán a trombitás ékes győzedelmi marsot fúvott örömeiben.

128. Add meg magad huszár!

Ütközet közben az ellenség sorai közül egy nápitiz hadnagyka neki rohan egy természetes magyar huszárnak, s elbizakodva kiáltja:

„Add meg magad huszár, mert különben halál fia vagy!“

A huszár fülének sem akart hinni, hogy valaki őt így meri megszólítani, s visszafelel:

„Ejnye, a ki czérnarágó irgalmassága van annak

a barázdabillegető dicsőségednek, mindjárt megadom én neked magamat ...“

Ezt mondva, hüvelyébe ereszté kardját, s galléron kapva a hetvenkedő hadnagykát, lekapta lováról ellenségét, s egy rántásra oda ültette maga mellé a nyeregbe.

Mai napig is él azon derék ember, ki a huszár név díszére e becsületet vallotta.

129. Kár a kitanult emberért.

Egy özvegyasszonynak egyetlen fiát katonának akarták vinni. Az asszony bement az ezredeshez, és sírva ríva könyörgött, ereszteniék haza fiát.

A tisztek fényes kilátással akarták az özvegyet rábeszélni, meg akarván tartani a fiút, ki deli termékével épen is csak huszárnak illett.

„Hát mi nem vagyunk katonák? — mondja az ezredes — mi is csak így kezdtük valaha, mindeddig nem volt okunk megbánni választásunkat.“

„Könnyű az uraknak — válaszolt együgyű őszinteséggel az asszony — az urak nem tudtak egyéb mesterséget; de az én fiam *kitanult csizmadia*.“

Mindnyájan nevettek, de azért csak nem bocsátották el a nagyreményű fiatal embert.

130. Ellőtt kengyel.

Az ágyúfedezésre kirendelt huszár megunván a hosszas nyeregbenülést, kivette lábát a kengyelből,

s magasra felemelve nyújtóztatá, hogy legalább a zsibbadás kipárologjon belőle.

E perczben jön egy tizenkét fontos ágyúgolyó, s az üresen lelógó kengyelt elkocshintja lova hasa mellől.

A huszár hidegen veszi a dolgot, de csakhamar káromkodni kezd.

„Mért haragszol, fiam? — kérdi a hadnagy — köszönd inkább a jó szerencsének, hogy nem a lábadat vitte el a golyó.“

„Mit ér nekem most a lábam így bitangjában,— felelt a fiú — ha nincs alattam kengyel, hova tegyem? épen annyi: mintha pénzem volna, s nem volna zsebem, hova beledugjam.“

131. A mit sem kívánó.

Berendelik Mihály gazdát az adóhivatalba. Pontosan megjelenik ott a kiszabott napon és órában. Midőn belép az irodába, egyike az ott ülő uraknak, a ki Mihályt nem ismerte s idéztetéséről is nem tudott mitsem, azt mondja Mihálynak: „Mit akar kend, mi a kívánsága?;“ mire örömtől sugárzó arczczal így felel a kérdezett: „Én, hál' Isten!' nem akarok, nem is kívánok *semmit*, s csak azt óhajtom: „bár az adóhivatal is csak annyit kívánna éntőlem.“

132. A köteles együttlét.

Ebéd után ott ül a pamlagon szivarozva N. . . úr s nézi, miként játszadozik kutyája a kicsi cziczá-

val; míg nejeckéje, a ki egy kissé zsémbes természetű, s éppakkor valamin boszankodott, az ablaknál ül s kinéz az utcára.

„Én, macskám lelkem!“ mondja N..., „csak nézz ide, hogyan játszadozik Hector kutyám a cziczával s milyen udvariasan bánik vele. Íme, mily valótlan az, ha a boldogtalan házasságban élőkről azt mondják: „úgy vannak együtt mint a kutya s a macska.“

Oda sem nézve rögtön ezt mondja haragos hangon a menyecske: „na csak *kössed együvé* a kutyát a macskával, s majd meglátod, hogy tüstént vége lesz a jó egyetértésnek.“

133. Béke hamvaira.

Egy vándorló mesterlegény keresztül menvén egy temetőn, megáll valamely díszes síremlék előtt, s midőn ennek feliratát végig olvassa, e szavaknál: „Béke hamvaira“ sóhajtozva mondja: „Szegény ember! bizonyosan valamely tűzveszély alkalmával égett porrá s hamuvá a teste.“

134. Itt a medve.

Bevonul a színész-társaság a mezővárosba, de még útközben találkoznak a bakterrel, ki éjjeli fáradalmait kipihenni a kukoriczaföldre ment heverészni.

„Mi a patvar — szólt szemeit dörgölve — mi csoda éktelen bagázsias kocsik — hallja maga, fizetek öt garast, mutassa meg a medvét!

„Szívesen — felelt egyik, felszedvén a lefizetett öt garast, s a kérdezőnek szeme elibe tartott egy kis zseb-tükröt.

135. Az utolsó és a legutolsó.

Egy utazó valamely fogadóban ebédelvén, kérdi a felszolgáló pinczértől: „Váljon hány óraker indul el este az *utolsó* vasútvonat innen *B . . . felé?*“ „*Nyolcz óraker*“ mondja a pinczér. „Én pedig úgy emlékszem,“ mond az utazó, „mintha valahol azt olvastam volna, hogy még *tíz óraker* is indul meg egy vonat?“ „Na már ha uraságod“ ígymond a pinczér „a *legutolsó* vonatot érti, akkor csakugyan jól emlékszik meg, mert az valóban *tíz óraker* indul meg *B . . . felé.*“

130. A jó fizető.

Heti vásárra visz be a városba a p . . . i parasztember egy pár libát. Nagyon meleg nyári nap volt. Útközben jól kifáradt a jámbor paraszt, meg is szomjazott hatalmasan, a miért is elérvén a várost, itt belép az első csapszékbe, a hol leülvén rákiált a csaplárosnéra: „Kocsmárosné, egy itcze veres bort nekem javából.“ Elhozza a kocsmárosné, s oda teszi az asztalra. „Van fehér bora is?“ kérdi a parasztember, „van az is“ ígymond a kocsmárosné. „Hát akkor inkább hozzon nekem abból, s ezt a vöröset vegye vissza.“ A kocsmárosné elhozza a fehér bort a vöröset visszaviszi.

Egy úr s nézi mikor megissza a bort, utóbb fölkel

ültéből s ki akar menni a kocsmából, mire rákiált a kocsmárosné: „Hej koma! fizesse meg a bor árát.“ Mire megáll a paraszt s boszankodva mondja: „Micsoda? én még fizessek, hát nem adtam én oda kocsmárosné asszonyomnak az egy itcze vörös bort, mely helyett aztán megittam a fehéret?“

Kocsmárosné. Úgy van, de a vörös bornak nem fizette ám meg kend az árát.

Parasztember. Már hogy is fizettem volna? hiszen nem ittam meg.

137. Kihez folyamodjam.

Bizonyos úri embert megszólított az utcán valaki egy kis segítség miatt, mert mint állítá, nagy fennakadásban van.

„Csak az a baj? — felelt a kérdezt, ki történetesen éppen a nemzeti színház egyik hatalmas tagja volt — tegyen úgy, miként én, ha fennakadok: folyamodjék a sűgőhoz, ez engem még mindig ki segített bajomból.

138. A gyors ügymenet.

A nem sokára megállapítandó új törvénykezési rendszerről folyván a beszéd két ügyvéd közt, az egyik azt mondja: „Úgy hallom, hogy az új rendszer szerint az ügymenet nagyon meg lesz egyszerűsítve s gyorsítva; hogyan képezed azt magadnak barátom?“

„Na csak úgy pajtás,“ felel a másik, „hogy például, ha a törvényszék elnöke a hozott ítélet után azt mondja a jegyzőnek: „Tegye fel az úr az ítéletet,“ erre a jegyző röviden csak ezt mondja: „Tegye fel azt maga az elnök úr! Hidd el barátom ily eljárás mellett nagyon meg lesz rövidítve az ügymenet és roppant idő megkímélve.“

139. A fiatal orvos.

Haza jön a fiatal orvos. Elébe szalad gyönyörű szép neje, nyakába borul s kérdi: „hogyan vagy édes Gyulám, nem ártott a nagy hideg?“

Orvos. Egy csöppet sem édes angyalom, sőt nagyon is jól érzem magam, mert íme pénzt hoztam,“ s benyúlván zsebébe, onnan húsz darab aranyat vesz ki s csörtetve teszi le az asztalra.

Asszony. Jaj de szép pénz ez; ugyan kitől kaptad?

Orvos. *B.* nagykereskedőtől, leánya gyógyíttatásaért.

Asszony. Iszen az a gyönyörű lányka meghalt. Hát akkor is kapsz pénzt, ha a beteg meghal?

Orvos. Hál' Isten kapok akkor is; de úgy is kell annak lenni, mert ha csak azon betegeim fizetnének, kiket meggyógyítok, akkor — édes lelkecském! — mehetnék ám — ha éhenhalni nem akarunk — koldulni.

140. József Egyiptomba való futása.

A nagy hét folytán két éhes (inkább szomjas) vándor színész érkezett egy jómódú helységbe. Egy kis pénzmagra volt szükségük, hogy a következő szent ünnepeket méltólag megülhessék, s legelsőbb is a bíró házához tértek be.

„Mit akarnak az urak?“

„Előadást akarnánk tartani a falu kocsmájában.

„Nem lehet: a nagy böjt utolsó napjain tiltva van a komédia.“

„Mi szentírási történetet akarunk adni, mire bíró uramot tisztelettel meghívjuk egész úri famíliájával együtt.

„Ez már más. Ragasszák ki a czédulát.“

A czédulák megjelentek a falakon, s nagy betűkkel hirdették, hogy ma a fensőbbek engedelmével a helybe érkezett színész-társaság által „József Egyiptomba való futása“ fog előadatni.

Ily rendkívüli című darabra töméntelen sokaság gyült egybe, s az egyik színész, mint pénztárnok beszédett valami 50 váltó forintot.

Nagy sokára a ponyvából készült függöny félrelebben, s megjelen a színpadon József, s mondja:

„Bethlenemben immár nincsen maradásom, miért is futok Egyiptomba — s elkezdett a színpadról kifelé szaladni.

Erre közvetlenül bejött a másik színész, a kaszát is köpenyegé alatt tartva, így szóla:

„Engem az én uram királyom, Heródes ő felsége küldött, hogy a megszökött Józsefet elfogjam. Ugyan, atyafiak, nem tudnák-e megmondani, merre futott?“

A nézők egyhangúlag kiálták.

„Erre balra!”

Ekkor aztán a köpenyeges is balra csapott, s kirohanva a kocsmá kapuján, meg sem állott addig, míg a falu határán túl társát utól nem éré, kivel is azután a legközelebbi városkában víg húsvéti ünnepet ülhetett.

141. A rest trombitás.

A Próféta próbájakor megáll egyszer a színházi gazda az orchestrum előtt s boszúsan rázogatja a fejét.

„Mi baj nagyságos uram?” kérdi tőle a karnagy.

„Nézze csak, — szól a gazda — az a flügelhornista kicsit belefúj a trombitájába s megint leteszi, — felveszi, leteszi.

„Pedig még egy flügelhornistára van szükség,” jegyzi meg a karnagy.

„Mit? szükség van rá? no jó! Nem fogadunk kettőt, hanem adunk ennek az egynek havonként 5 frttal többet, úgyis elég ideje van hozzá, *hadd fújja mindig a trombitát.*“

142. Az adomáiró.

Már késő este volt, midőn P. öreg úr még folyvást dolgozott íróasztalánál. Író volt a jámbor, de most a jó gondolatok s helyes ötletek nem igen akartak szolgálatára lenni; pedig élezés adomákat, kellene

írnia. Elmerül gondolatokba, és szép bársony sapkáját, melylyel ezelőtt három nappal megörvendezteté egyik unokája, jobbról balra csúsztatva fején reméli, hogy az által majd előidézi az élczeket.

Földszinti volt a jó öreg lakása.

Kopogtatja valaki jó erősen az ablakot, oda megy az öreg s egy suhanczot lát az utcán, a ki in-teget, hogy nyissa ki az ablakot; az öreg ezt megteszi s kinézvén kérdi: „Mit akarsz?“ „Hát csak az úr sapkáját, egyebet nem!“ válaszol suttogva a suhancz, s azt egyúttal lerántván az öreg fejéről sapkástól elszalad.

Oda volt a sapka, de az eseményből adomát készített a jó öreg.

143. A huszár jószága.

1809-ben Győr alatt táborozván a francziák, egy huszár, ki előrsre volt kiküldve, három francia lovassal viaskodásba keveredve, egyet közülök le-ütött, kettőt pedig lefegyverezvén, mint foglyokat hozá a táborba vissza

Útközben találkozik néhány Deutschmeister köz-katonával, kik néhány nap előtt az ellenségtől kissé megpaskoltatván, nagyon felgerjedtek valának, s most tehát látva a fogoly francziát, előre rohanának, hogy bosszújokat tölthessék.

„Meg ne mozdulj, ki a strimflivel jöttél e világra — kiált a huszár — hozzá ne merj nyúlni az én jószagomhoz: fogj magadnak francziát, ha agyon akarod ütni.“

144. Ki győz?

Négy huszár, negyven darab ellenséges könnyű lovassal akart az előőrsön megütközni.

„Fordultok mindjárt vissza — kiáltott a hadnagy, ki épen most érkezett vissza. Négy negyven ellen? elment az eszetek?“

„Na bizony — felelt az elszomorodva visszafordulni kényszerülő vitézek közül az egyik, ki e dologban semmi szokatlant nem látott volna, „soha sem halottam még azt a katonai regulát, hogy a mi előtt meg akarunk ütközni, előbb „olvassuk“ meg az ellenséget.“

145. Ne segélj!

A huszár összecsapott ellenségével, s rövid kardoskodás után leszúrták a lovát a magyar fiúnak.

Látván ezt a huszárok, s féltvén is a fiatal legényt, ketten, hárman azonnal segítségére akarának jönni.

„Ide ne jöjjön, a kinek kedves az élete — kiáltott a gyalogon harczoló — senki se avassa magát az én dologomba, mert leszúrom, ha az apám is: majd eligazítom én az én bajomat.“

Meg is tartotta szavát, mert az ellenség csakhamar megkapta a görbe kard éléről az utolsó kezetet.

146. Devecseri cigányok.

A devecseri cigányok 1809-ben a veszprémmegyei nemes felkelők mellé felfogadva, lelkesíték zenéjükkel az ifjúságot.

Azonban mindinkább előrenyomulván az ellenség, itt-ott már a francziák ágyúinak távol moraját is lehet hallani.

Egy ily alkalom után a czigány-banda primása beállít a veszprémi ezredeshez, s nagy alázattal mondja:

„Sókolon kezsit, lábát, nagy zsákos obister uram, de a mi bandánk többé nem maradhat. Török, sakad, hazsa kell mennünk, mert a tegnapi itkezésben is minden ágyú sak felink volt irányozva.“

„Felétek a patvarba.“

„De bizson felink. Az ellenség ebbe a veres vitézsi kedmenbe mind csupa *genyeralisonak nizzett bennünket.*“

147. A fogoly-huszárr.

Hiában sürgették pajtásai a huszárt, hogy megsebesült lovát a harczmezőn hagyva, igyekeznék legalább magát megmenteni, a roppant erővel nyomuló ellenségtől.

Laczi sehogy sem tudta elhagyni kedves Betyár nevű lovát, mely őt jó és rász napokban híven szolgálta.

De a pajtások csak néhányan voltak már körülötte, s az ellenség ugyancsak porzott előre az országúton.

Laczi kérte pajtásait, ne tegyék ki magukat a nyilvános veszedelemnek, s midőn őt már meg nem menthetik, legalább ők is hasztalanul fel ne áldoztassanak.

A huszárok nem akarták társukat idehagyni, de Laczi addig káromkodott, s mondta, hogy szükség

lesz otthon az ily derék legényekre, míg végre amazok is belátván a helyzet veszélyességét, kezét fogtak barátjokkal, s tovavágtattak.

Laczi pedig egyedül maradván, munkához fogott; a Betyár sebeiből folyó vérből sarat csinált, s ezzel magát és lovát még inkább befestette, s aztán, mintha meghalt volna, leheveredett.

Csakhamar ott termettek az ellenséges lovasok, s vizsgálgatták a huszárt és lovát; az egyik még fegyverét is kilőtte, de Laczi a fülét sem mozdította.

„Mondjuk, hogy mi vágtuk le — szolt egyik közülök, s vigyük haza, mert még van élet benne, s megkapjuk érte a díjt, mi egy fogolyért ki van tűzve.

Elvitték a huszárt, a lovat döglőfélben találván, ott hagyták.

Laczi vitel-közben úgy mutatá, mintha most jönne ismét életre, összevisszabeszél mindenféle bolondokat, úgy hogy az ellenség azt kezdé hinni: inkább részeg ez a huszár, mintsem halálosan meg van sebesítve.

A táborba érkezve, itt a francia őrnagy tolmácsot hozatott, s kérdezgeté a huszárt mindenféleképpől, de Laczi csak folytatta bohóságait, míg az őrnagy parancsolatot adott: vessék oda az istállóba ezt a részeges disznót, s ha majd kijózanodik, akkor folytassák a kérdezősködések.

Ezalatt éjjelre fordulva az idő, észrevette Laczi, hogy egyedül maradt az istállóban.

Kiszemelte tehát az égő mécs világánál a legszébb lovat, a többi négyet pedig a fogason talált kardok egyikével leszúrta, s kijővén aztán a szabadba, keresztül az ellenség vonalán, s daczára, az ül-

előzők sűrű golyóinak, új zsákmányával szerencsésen saját táborába érkezett.

Száguldtában sem feledkezett el Betyárjáról. De már hült helyét találta, mert az kipihenve magát, s jól lakva a kövér legelőn, az is hazavergődött.

Laczi a pompás lovat eladta, s végehossza nem volt pajtásai között a nagy áldomásnak.

148. A szemüveg.

Belép a kávéházba egy házaló, és ott zsibáruival kínálgatja az urakat, főképp ajánlgatván legfinomabb szemüvegeit. Egy úr kiveszi a házaló kezéből a szemüveget, ráilleszti orrára, s merően ránézve a házalóra mondja: „Ej de különös egy szemüveg ez, iszen csupa gazembert lát rajta az ember.“ „Lehetetlen“ válaszol a házaló, s a visszaadott szemüveget már most a maga szeme elibe tartva ránéz azon úrra s mondja: „De bizony csakugyan igazsága van Nagysádnak, teljességgel úgy van, a mint méltóztatott mondani.“

149. Bírja amúgy de nem imígy.

A múlt nyáron meglátogattam R ... jó barátomat tiszamelléki birtokán. Reggelineél ültünk, midőn neki hosszasan és körülményesen elbeszéltem a pesti újdonságokat, mibe végre belefáradván azt mondtam barátomnak, „no már most beszélj el te is a falu nevezetességeit, s utóbb mutasd meg nekem azokat!“ „Gúnyolódó! barátom“ válaszol R . . . „pedig ok nélkül, mert csakugyan láthatni itt a faluban egy ritka-

ságot, melyet Pesten hiában keresnél. Van itt tudni-illik a faluban egy alig harminczéves parasztnyecske, öles magasságú, és e mellett olyan kövér, olyan vastag, hogy súlya alig ha a két mázsányit meg nem haladja; valódi nagy hústömeg; de arczvonásai igen nemesek, szépek és kellemesek. Jönnek is az egész vidékről őt nézni; férje szegény napszámos.

„Gyerünk, nézzük meg e nevezetességet!“ mondám, s úgy teendők megindultunk, s majdnem a falu végén befordultunk egy nyomorult viskóba. A konyhában találtuk szuszogva a monstrum-menyecskét három parasztember társaságában a kik ott pipára gyújtottak.

Én elcsudálkoztam a valóban csinos arczú kövér szörnyetegen, s a parasztemberek felé fordulva kértem: „melyik közületek bírja feleségül e szép menyecskét?“ mire a mellettem álló nyuzga, gyenge testalkotású paraszt büszkén mondja: „*én bírom, uram.*“ „Na kedves földim!“ Így szólék „nem tudja mily kincs van házánál. Vigye a feleségét Pestre, mutogassa ott drága pénzért s fogadom, hogy annyit takarít meg magának, hogy dúsgazdaggá lesz. Csak vigye, vigye Pestre!“ A szegény paraszt, kinek sem szekere sem lova nem volt, s tehát azt gondola, hogy *hátán* kellene Pestre vinni a menyecskét, azt mondja: „Jaj uram, nem bírom!“ „Dehogy nem“ felelék tréfálódzva „iszen az imént monda, hogy kend bírja e menyecskét, s most meg azt mondja, hogy nem bírja.“ „Na már“ mond a paraszt komolyan „bírom én azt amúgy, de nem bírom imígy.“

150. Furcsa hirdetés.

Egy erdélyi városnak a Bach-korszak alatt cseh dobosa lévén, ez a polgári bál megtartását szóról szóra ekként hirdeté (persze dobszó mellett).

Rumbidi, rumbidi, rum bum bum!!

„Minden emper hirdetni, leszen ma Purgerpál; otten lehet kapni mintafélét: Buncs, lenyomadé, barbára, csaj, pisof, porlefes, und so weiter. Férfi fisedni diz krajczer; fehér nép frei, csak físeljen magát pécsületesen!“

Rumbidi, rumbidi, frum, bum, bum!

151. Párbeszéd.

„Olvasta szomszéd úr, hogy mi van megint az Augsburgi Allgemeinében?“

„Ugyan mi?“

„Hát az van benne, hogy a németek adták mindig a magyaroknak a főntartó elemet. Vájjon mi lehet az *a főntartó elerni*“

„Alkalmasint a — *hozenträger*.“

152. A bűnös cigány.

Bach alatt a megyei főnök előtt a primás cigány áll.

Nagy az ő vétke: csárdásféléket mert húzni az utcán.

„Te cigány! Ti valami új nótát húztok, pedig azt én már megtiltottam.“

„Dehogy huzsunk, dehogy huzsunk nagyságus méltóságus úr; van is nekünk most kedvünk új nótát csinálni.“

„Hiába tagadod, magam hallottam, mikor húztátok.“

„Hát ugyan melyik vót azs ídes miltóságus uram?“

„Az, a melyik úgy kezdődik, hogy: Jaj de! . . .“

„Azs új nóta? Régi nóta azs már méltóságus uram; de nagyon! Több száz esztendősnél.“

153. A pokol.

Szidta a parasztnenyecske férjét iszákossága s káromkodása miatt s végre ezt monda: „Majd meglátja kend, el nem kerüli a más világon a poklot, oda szorul menthetlenül!“ „Jaj nekem!“ válaszol sóhajtozva a paraszt: „Hát még a más világon is együtt leszünk?“

154. Újévi ajándék.

Egy gazdag pesti nagykereskedőnek, a ki fényes háztartása miatt kénytelen sok cselédet is tartani, újév alkalmával az egész cselédség *in corpore* mutatá be hódolatteljes szerencsekívánatait. A komornyik mindnyájuk nevében szónokolt.

Vége levén a cifra felköszöntésnek, uruk ezt válaszolá: „Köszönöm kedves embereim jó és üdvös szerencsekívánaitokat! Tudjátok, hogy soha sem voltam szűkmarkú, sőt lehetőségig bőkezű; s ezen szokásomnak most az új év alkalmával is híve akarok maradni.“

A cselédség ujjongott örömeiben s már érezte markában a gazdag ajándékot: midőn gazdájuk imígy folytatá beszédjét: „Én tehát nektek valamenynyiteknak oda ajándékozom mindazt, a mit a múlt év folytán tőlem *elloptatok!*“ — s a tisztelgők lekönyult fővel távoztak.

155. A sűgó tanácsa.

Egy színész házasodni akart, de társai mindenképen ellenzettek s kívánták lebeszélni. Mit sem ért, végre előállt a sűgó, s monda:

„Barátom, egész életedben mindig rám hallgattál, hallgass most is, mert utoljára is csak azt sűgom: *ne házasodjál.*“

156. Dorgálás.

A színész szivarozva jött fel a próbára, mit az igazgató rősz nevéen vévéen, kiálta:

„Hallja az úr: ha ide benn a szűnpadon dohányozni akar, hát menjen ki.“

157. Gyakorlás.

A szereptanulás mellett annyira elálmosodott a kezdő színész, hogy végre elaludt. Jön azonban az igazgató, s rákiált:

„Maga megint alszik, estére újra szégyent valunk, ha nem tanulja be szerepét.“

„Engedelmet kérek, igazgató úr, kegyed mondta tegnap, úgy kell tudni a színésznek szerepét, hogy még álmában is eltudná mondani: most épen azt próbáltam, ha megtanultam-e már annyira, hogy így is elszavaljam?“

158. A fogadás.

Egy kis városban vacsoránál ültünk a Casinóban öten egy asztal körül; a hatodik terítéknek még nem akadt vendége, midőn belép a terembe Zs. Gyula, a ki Pesten végezvén iskoláit, csak az előtte való nap érkezett onnan vissza szülő helyére; egy felfuvalkodott ifjú, de egyébiránt eleven eszű, szélcsapó suhancz.

Elfoglalja az asztalunknál üresen maradt helyet, elibe parancsolja a legdrágább ételleket, a legfinomabb borokat; nem hiányzott a szarvasgomba-pastétom, nem a champagnei. El kezdte nekünk beszélni, hogy ő mennyit tanult Pesten, mennyire mívelte ki magát, hogy ezt meg amaz tudja tüzetesen, gyökeresen. Már unni kezdtük a szerfeletti hányavetiséget, midőn egyik asztaltársunk félbeszakasztja a dicsekvő ifjú beszédjét, s azt mondja neki: „Na már most eléggé hallottuk, hogy mennyit s mit tud uraságod, már most mondjon olyas valamit, a mit *nem tud*, s jót állok érte s fogadom, hogy azt *én*, a ki nem tanultam Pesten, fogom tudni.

Erre felugrik a fiatal legényke, fogja kalapját s magát udvariasan meghajtva mondja: „Köszönöm Kegyednek s pedig legbenső háládatossággal bölcs s igen jó időben tett kérdését, s őszintén bevallom,

hogy *nem tudom*, s pedig épen nem, *kifizetni* a most elköltött vacsorám *költségét*. Uraságod, a mint tetszett biztosítani, azt tudja és teljesíteni fogja, köszönet érte még egyszeri“ s evvel kiiramlott a teremből. Asztaltársunk pedig bánkódva teljesíté fogadását.

150. A letorkolt pesti piperkőcz.

D. városában lakott M. nevű nyugalmazott tanár; a ki tudományossága és egyéb szeretetreméltó tulajdonai következtében általános tiszteletben állott, s alig volt társaság, a mely Te a kedélyes, s élczes tet-teiről is ismeretes öreg úr meg nem lett volna híva; a ki azonban, amint többnyire tapasztalhatni tudósoknál, öltözetére a kellőnél kevesebb gondot fordított, a mely gyengéjét azonban tisztelői szívesen elnézték.

Egyszer történt, hogy a kedves öreg valamely társaságban annyira kopott atillában jelent meg, hogy a könyökén támadott kis nyíláson keresztül kifénylett az ing fehérsége. Ugyanazon társaságban jelen volt egy pesti arszlán is, egy önhitt, kotnyeles, szemtelen uracs, a ki midőn neki a jó öreg urat mint tudományos férfit bemutatták, azt monda gúnyolódó hangon: „igen örvendek, hogy van szerencsém tisztelt tanár úrral megismerkednem, sokat hallottam már tudományosságáról, a melyről most (rámutatván a feljebb említett lukacson kirívó fehérségre) szemlátomást is meggyőződöm; mert íme, itt *kikukucskál* a bölcsesség.“ „*S bekukucskál* az ostobaság“ válaszolt rögtön az öreg úr.

151. Az államkölcson.

Mikor az államkölcönt kiírták a népre, a tanyás ember bement Szegedre, s ott ismerősökkel találkozva, csakhamar erre tért át a beszélgetés.

Bátyám, — kend már csak jobban érti ezt a dolgot, mondja meg hát voltaképen mi az az *álomkölcson*?

„Mi az? Hát olyan kölcson, magyarázgatja a kérdett, „a melyikről ne is álmodják kend, hogy valaha visszakapja.“

„Hát úgy hívják azt a kölcönt?“ — kérdi egy másik. — „Mi nálunk *muszáj pénz* annak az igazi neve.“

„Mindegy ördög az, édes szolgám, akár álomkölcson, akár muszájpénz, mégis csak *paczal* (bezahl) a vége!“

Ilyen magyarázatoknak nem igen voltunk szűkiben. S a nép épen az idegen nevekből készített újjak által mutatta meg, hogy mennyire gyűlölte az efélét.

152. Az eredeti.

Egy zsémbes, czivakodó, durczás és akaratoskodó nő kérdi férjétől, váljon ma megyén e a színházba? „Mit adnak elő?“ kérdezi a férj. „A szeszélyes nőt“ válaszol a nő „azt mondják igen jó darab francziából van fordítva; menj el!“ tevé hozzá biztatólag, jó módjával akarván szabadulni az estére férjétől. „Eh, hagyj békén“ mondja a férj „minek nézzem én a fordítást, mikor bírom annak *eredetijét!*“

153. Az elveszett csibék.

Volt egyszer egy szegény ember, a ki nem csak azért volt szegény, mivel hogy semmije sem volt: de duplán szegény volt azért, mert volt néki egy tűzről pattant felesége, a ki öt mindennap megverte.

Hogy az embert megverje valaki, az magában sem kedves állapot, de hogy épen a felesége verje meg, az különösen kellemetlen gondolat. Ezt szegényt mindennap megverte.

Megverte, ha későn kelt fel, megverte, ha bepiszkolta a mellényét, megverte, ha étel közben elejté a kanalat, megverte, ha szólt, megverte, ha nem felelt, megverte végre, ha semmit nem vétett is, csupán azért, hogy megmutassa, miképen ő az úr a háznál.

Mert nem hogy a férj vette volna feleségül az asszonyt, hanem az asszony vette férjül az embert, ennél fogva megverte mindennap.

Egy napon azért döngeté el szegényt, mert a gondviselésére bízott pulykák közül egyet elkapott a héja. S akkor valóban igaza volt az asszonynak, meglehet-e annál nagyobb véték, mintha a férj nem őrzi meg a pulykákat, melyeknek pásztorává tétetett.

Ígérte is nagy töredelmes szívvel, hogy ezután vigyázni fog, s ha máskor eljön a héja, megmondja neki, hogy hozza vissza a kis pulykát, mert öt verték meg miatta.

Történt egy napon, hogy a menyecske valamilye gyümölcsöt főzött be nádmézzel és fahajjal és szegfűborssal, a hogy azt úri házaknál látta, gondolván, hogy jó lesz az majd karácsonra.

A férfi kuttogva leste a sutból az ismeretlen fő-

zeléket; soha sem látott sem nádmézet, sem szegfiúborsót és fahajat; azt sem tudta elképzelni: hogy tisztességes asszonyi állat mi okért főzi meg a gyümölcsöt, melyet az Isten nyersnek teremtett? Azt hitte: hogy a felesége boszorkány, s a mit főz, az valami ital, melytől ő majd lóvá vagy bivalylyá válik.

Végre bátorságot vőn magának s nagy elszánt-sággal megkérde, hogy mi lesz abból ott a tűzőn?

A menyecske attól tartva, hogy ha megtudja az ember a csemege mivoltát, még megtalálja torkoskodni; azt felelte neki: mérég! gyilkos és halálos mérég, a patkányok számára készül, nehogy megtaláld kóstolni, avagy hogy csak a főző-kanalat is megnyald, mert rögtön szörnyet halsz tőle.

A férj rémülve érté meg a dolgot, s azontúl ebédnél mindig megnézte a kanalat, hogy nem azt tették-e elébe, melylyel a mérget keverték? s egyszer a mint a lábasban felhozták a fordított kását, ráismert az edényben ugyan arra, melyben a mérget főzték s menten fölkel az asztaltól és éhen maradt, azt mondván, hogy nem éhes.

Egyszer az asszonynak be kellé menni a vásárra, az urára tehát rá parancsolt, hogy mit tegyen: hogy tüzet ne rakjon, hogy a házat nyitva ne felejtse, de kiváltképen, hogy a méréghez ne nyúljon, hanem őrizze odakünn a kis pulykákat, kikből egyet se próbáljon elvinni a héja.

Az ember fogadta, hogy jól fogja magát viselni s „megállj héja“, gondola magában, most az egyszer majd kifogok rajtad; s azzal fogta a kis pulyka-csibéket, egy zsineggel lábaiknál fogva valamennyit egymáshoz kötözte s úgy hajtotta ki a mezőre. Ott maga

egy bokorba meglapult, a csibéket készakarva elhagyta jó messze menni s titkos kárörömmel leste, mint lesz bolonddá a héja, ha meglátja, hogy nem lehet a csibéket egymástól elválasztani.

Az összekötözött pulykák sírtak rítottak s nem sokára megjelent a levegőben a héja, mint egy pók, mely a szálán függ, ereszkedve alább alább, olykor körülcsóválva magát reptében szétterjesztett szárnyal.

Képzelem, hogy boszorkodik, gondola magában a férj, ezóta már megláthatta a zsineget. Ekkor hirtelen lecsapott a héja. Aha! kiálta kaczagva az ember, de kaczagása csak egy pillanatig tartott, mert a következő perczben már vitte a héja a megkapott csirkét, s minthogy a többi is hozzá volt kötve, annál fogva elvitte valamennyit, a kis csirkék lógtak hosszan a levegőben, mint a papiros-sárkány farka.

„Megállj héja!“ kiáltá a szerencsétlen pulykapásztor, „add vissza a csibéimet“, s futott lelkendezve utána, ríva kergette a szomszéd határig, ott eltűnt szemei elöl s a boldogtalan kétségbe esve fordult haza felé.

Mit csináljon most nyavalyás? A felesége ha megjön, agyonüti, az bizonyos. Gondolkozott, mit hazudjon? de csak megállott az esze. Végre nagy gondolatja jött; ha már a pulykák elvesztek, úgy sincs minek élni tovább, tehát meghal, el fogja ölni magát, úgy kikerüli a verést, még tán majd meg is siratják.

Ily elszántan bement a házba, Istennek ajánlá lelkét, búcsút vőn az egész világtól, neki ment a befőzött gyümölcsnek s azt keserves könyhullatások között a fenekéig megette!

Akkor azután befeküdt a sutba, behunyta a szemeit s kezeit szépen összetéve várta közelgő halálát.

A mint így haldokolnék, íme jön a felesége: még künn volt mikor már kiabált rá, de ő nem akart felelni, hadd ijedjen meg, majd ha holt testét meglátja.

„Hát te alszol“, kiáltott rá a felesége. „Te renyhe, lusta naplopó! merre vannak a kis pulykák?“

„Elvitte őket a héja“, gyónt az ember haldokló nyugalmával.“

„El is visz téged az ördög, vagy én csaplak mindjárt agyon.“

„Ne fáraszd magad jó asszony“, szólt szakgatott hangon a férj, szemeit égnek meresztve, „úgy is meghalok legottan. Érezve bűnöm nagyságát, mind bevettem azt a mérget, mit a patkányoknak főztél.“

Az asszony meglátta az üres bögrét, melyet a halni kész ember akkor is fülénél fogva tartott összekulcsolt kezei közt egy martyr elszántságával arczán.

Nem tudta, hogy mérgében pukkanjon-e meg, vagy nevetében?

Végtére is nevetésre vált a dolga, s ez egyszer nem verte meg a szegény embert.

163. A lusta regényíró.

Egy igen jeles regényíróról valamelyik fűzfapoéta irigykedésből azt monda egy társaságban: „ugyan kérem ne dicsérjék annyira azt a regényírót,

valóban meg nem érdemli már *lustaságánál* fogva sem.“ „Micsoda? hogy volna az lusta, a ki ily rövid idő óta annyi meg annyi munkáival örvendezteté meg a közönséget?“ monda valaki.

„Na s épen abban alapszik s nyilvánul lustasága“ ígymond az ócsárló: „hogy ha kezébe veszi a tollat s írni kezd, ír, ír szünet nélkül, mert lusta a tollat letenni.“

104. Örvendetes találkozás.

Két öreg úr ott ül a kávéházban; a lapokat olvassák. Az egyik kérdi a másikat: „Ugyan kérem szeretettel Kegyedet! már miért olvassa mindig oly szorgalmasan a megholtak jegyzékét?“ „Na már csak azért“, mondja a kérdezett, „mert még is csak jól esik az embernek, ha abban a jegyzékben egyik vagy másik régi jó barátjával találkozik.“

165. A párviadal.

Az angyalszépségű Zs . . Amáliába két ügyvéd, A. és B., halaiig volt szerelmes. Amália, úgy látszott, inkább A . . . hoz vonzódott, a miért is B . . . megszabadulni kívánván alkalmatlan vetélytársától A... tói, ezt kihívja párviadalra; A . . . elfogadja.

A küzdőtéren megjelenvén mindakettő, azt mondja A . . . : „én karddal nem igen tudok bánni, de itt van két töltött pisztoly, válasszon magának az úr; én Kegyednek átengedem az első lövést.“

B . . . rááll. Célba veszi ellenét tudniillik *A*... t, eldurantja a pisztolyt, s *A* . . . földre rogyik.

B . . . jónak találta még az nap külföldre utazni.

Midőn ott *M*... városában már két hónap óta időzött, egyszer valamelyik kávéházban megpillantja őt egy földije, a ki azonnal feléje jövén, megszólítja: „Ah kedves *B* . . . barátom! mi hozott téged ide *M*... be? mit keressz te itten a külföldön?”

B. Hát nem tudod kedves barátom, hogy *A*. ügyvédet párviadalban agyonlöttem?

A földi: „Agyonlötted? hahaha! hát nem tudod, hogy *A*. ügyvéd legjobb egészségnek örvend, s ezelőtt három héttel megházasodott a szép *Zs. Amáliával*?”

B... rútol rá volt szedve. A pisztolyok *csak fojtásra* voltak töltve.

160. A pesti vámnál.

A pesti kerepesi vámon kívül a Bach-kormány idejében — két fuvaros iddogált valami korcsmában. Az egyik fontoskodó képpel mondja a másiknak, hogy egy bornyút szeretne szüzen bevinni a városba, de alig tud rá módot. A másik azonban váltig erősíté, hogy ő beviszi a nélkül, hogy megnéznék a bornyút a finánczok s fizetni kellene érte. A vita eredménye fogadás lőn, egy itcze bor leendett a nyertes jutalma.

A fogadó fél előterelte a kocsmáros nagy kutyáját, beköti egy zsákba s azzal feldobja a kocsira és hajt a vám felé. A vámnál megállítják a finánczok s kérdik:

„Bácsi, mid vansz a zsákban?!“

„Kutya van abba bekötve, mert másként elsza-
badul.“

A finánczok is sokat elhittek már, de ezt még-
sem, s midőn kinyitják a zsákot a kutya kiugrik, s
vesd el magad, csakhamar eltűnt szemek elől.

A paraszt nagy lármát csapott, a finánczok pedig
csitították s küldték kutyája után. Ez nagy haragot
tétetve el is ment, s most már a zsákba beköte a
bornyút.

A finánczok megörültek, hogy nem fogja rajtuk
keresni a kutya árát s hízelkedve szólítják meg:

„Hát meg vansz azt a kutyát, no most szopod a
bemenni.“

167. A pór aljárt fináncz.

Szintén a Bach-kormány idejében vásárra ment
a gazda, hogy ott egyet mást eladjon. Útközben egy
gyalogoló fináncz megkéri, hogy vegye fel őt is a
kocsira. A paraszt megkönyörült rajta s maga mellé
ülteié, hol a fináncznak orrát azonnal felüti a jóféle
dohány illata.

„Bácsi, jó dohánt?“

„Bizony a magunk termése.“

„Azt nem szabad, bácsi.“

„Már csak nézze el uram ezt a kis füstöt, szegény
embernek úgy sincs mása.“

A fináncz azonban nem engedett s kijelenté, hogy
a kocsin lévő dohányt lefoglalja.

Nem oda Buda, gondola magában az atyafi,

ha neked jó orrod van is, mégis túl járok az eszeden.

„Ha már el akarja venni ezt a kis dohányt, mondok akkor mást. Az utánom jövő kocsin két zsák dohány van. Vegye el inkább azt.“

A finácznak sem kellett több, megörült a jó prédának.

„Jó dohán, sok dohán, Bácsi?“

Sok is, jó is! Csak menjen érte!

Erre leszáll a finác, a paraszt meg közébe vág a két frospontnak s elnyargal. A finác pedig a legközelebbi kocsin egy szál trafikot sem talált, annál kevesebb magyar dohányt.

168. A jószívű fogadás.

A vasúti fogadóban szállásolt egy fiatal művész.

A vonat már készen volt az elindulásra, s a művész az elindulásra, midőn belépett a fogadás a számlával.

A művész fizetendője 14 napi lakásért s élelmezésért 70 váltó forintot tett ki, mit meghallva erősen vakarta a füle tövét; mert ha minden pénzét is adta össze úgy is csak 63 forintja volt.

Végre elhatározta magát, hogy a fogadóst elnézésért fogja kérni.

Ez megsimogatta hasát és jószívűleg mosolygott.

„Nos, jól van, — így szólott, — én is voltam egykor fiatal, s tudom, mily könnyen elfogy az ember pénze. Utazzék csak ön isten nevében; én bízok az

Ön arczában, s tudom, hogy azért a hét forintért nem fog ön megcsalni. Utazzék csak ön, utazzék

„Oh mily jó ön! — kiált a fiatal ember. — A mint haza érek, azonnal elküldöm önnek a pénzt.“

„Jól van, jól. Csak siessen, mert a vonat tüstént indul. Hanem mielőtt elmenne, legyen szíves, s írja fel e krétával az ajtóra nevét, s az összeget, melylyel tartozik.“

Már megvan! Hanem — szól kissé nyughatlanul a fiatal ember, — így mindenki tudni fogja, hogy 7 frttal tartozom önnek.“

„Koránsem! nyugtassa ön meg magát, — szól a fogadós ismét mosolyogva, — *akassza Ön föléje köpenyét*, s a köpeny mind addig rajta marad, míg csak meg nem fizeti 7 ftnyi adósságát.

169. A fokozatos udvariasság.

A dúsgazdag bankár szobájába belép egy előkelő úr. A bankár ott ülven íróasztalánál, el van mélyedve a milliommokra vonatkozó irataiba s úgy látszik, a belépőt észre sem veszi; a ki már most felszólamlík: „Bankár úr! én *B* . . . tanácsos vagyok; valamely fontos ügy iránt kívánnék bankár úrral értekezni.“

Bankár, (rá sem nézve a beszélőre). Azonnal leszek önnek szolgálatára, addig is tessék széket foglalni.

B. (miután már megunta a várakoztatást). Uram! én *B*. állami titkos tanácsos vagyok.

Bankár. „Úgy e? már akkor kérem tessék még egy másik széket is elfoglalni.“

170. Okadatolás.

„Ugyan segítsen rajtam legalább egy pár forinttal“ így szólítja jó ismerősét, egy gazdag de zsigori kereskedőt, szomszédja, egy szegény foltozósabó.

Kereskedő. „Ugyan ne bántson az Istenért; hát nem tudja, hogy ügyefogyott testvér-öcsém minden áldott nap pénzt kér tőlem, s engem zaklat szünet, nélkül.

Szabó. Iszen úgy tudom, hogy annak az úr nem ad egy krajczárt sem, ön miatt éhen is halhatna meg.

Kereskedő. Na hát ép azért, ha még testvér-öcsémnek sem adok semmit, hogyan adjak én aztán kegyednek valamit?

171. A falu becsülete.

Az erdőre, legeltetni, csikót vitt a bótai paraszt. Beérvén az erdőt a bótai oldalon kakuk szót hall. Ez a miénk, szól s a csikót elbocsátja. Csakhamar a mecsei oldalon szólal meg a kakuk; a bótai elhallgat. Szoridd miénk, szól a paraszt, ne hadd magad. S mintegy épen a biztatás sikereül, néhányat szól a bótai kakuk, de csakhamar megint elhallgat. De szólt a mecsei folyvást. Szoridd miénk! biztatja a palócz, most már süker nélkül. Türelmetlenül mászik a paraszt egy fára s nagy erővel mind addig vetekszik a mecsei kakukkal, míg nem győzelme teljességéről meggyőződhetett, — illetőleg azt „ki szólt.“

Az alatt a csikót megette a farkas.

A bótai paraszt nem jött azért zavarba. Kárpótlást kért a községtől — mert úgymond, az alatt károsodott meg, míg a falu becsületének megmentésében fáradott. S teljes kárpótlást nyert.

172. A bírság.

Elkövetett valamely kihágás miatt K. városában ott áll a vádlott bírása előtt; a ki a történt nyomozás után bűnösnek találván azt, ítéletét kimondja e szavakkal: „Ön elkövetett kihágása következtében két napi börtönre vagy öt forint fizetésére ítéltetik. Már most a kettő közül válasszon!“ Az elítélt néhány perczig gondolkodik s azután elhatározottan felszólamlík: „Már ha így van, hogy okvetlenül kell választanom, tehát Isten neki, elfogadom az öt forintot, ha rögtön kifizeti azt nekem a törvényszék.“

173. Fináncz a zsákban.

1859-ben a jászberényi országúton két polgár ember ballagott a kifáradt lovak mellett s élvezettel füstölgetek a jóféle magyar dohányt.

Egyszer csak valami mellékútról mellettük terem egy fináncz, megszagolja a jó illatot s megdicsérte, hogy a bizony igen jó lehet, de hát ő ezért bekíséri őket.

„Ejnye uram, ne irigyelje meg tőlünk még ezt a kis jót is. Azután szegény emberek vagyunk s a büntetést, a mit ránk mérnek, gyermekeinkkel együtt félesztendő alatt is alig fogjuk kikoplalni.“

A kérés azonban hasztalan volt, mert a fináncz csak biztatta őket, hogy menjenek előtte, a merre ő mondja.

A hol u szép szó nem, ott az erőszak használ. A két fuvaros egymás szemébe nézett s készen volt a haditerv. Az egyik hirtelen összefogja a fináncz

kezeit, a másik meg előszed a kocsiról egy zsákot s beledugták a finánczot úgy, hogy csak a feje látszott. Ezzel aztán lefektették az árokpartra, maguk pedig valami jól ismert ösvényen eltávoztak.

A fináncz gyenge legény volt, hiába kapálódzott, nem tudott kiszabadulni a rögtönzött börtönből.

Nem sokára egy másik fuvaros vetődött arra, s meglátja a zsákba préselt dohánykomissáriust, ki eget, földet ígér, hogy csak oldozza ki. A fuvaros azonban előbb megkérdezte:

„Miféle ember légyen hát kigyelmed?”

„Fináncz,“ — volt a felelet.

„De már akkor csak maradj itt“ — szólt a fuvaros, — az Isten tudja miért róta rád ezt a sorsot, — a ki bekötözött, oldozzon ki az, de én nem.’

A fináncz tán ítéletnapig is ott maradt volna, ha egy koldus meg nem könyörül rajta s ki nem ereszti; de ez is elbeszélte a dolgot Jászberényben, s a gyermekek is azt kiabálták a finánczok után az utcán: „Fináncz a zsákban!”

174. Biztatás.

Egy fiatal uracs, a kiről tudva volt, hogy iszonyatos pazarló, s hogy minduntalan tesz adósságot de a visszafizetésről soha semmit sem akar tudni, utoljára azon helyzetben látta magát, hogy már ki sem kölcsönzött neki pénzt. Kétségbeesésig megszorulva belép *H.* nevű bankár szobájába, a ki rendkívüli szerencséivel vivén üzletét, rövid idő alatt meggazdagodott. „Kérem kedves drágalátos, igen tisztelt uraságodat“ így szólítja az uracs a bankárt „kölcso-

nözzön nekem rövid időre 1000 forintot, mert bizony igen igen meg vagyok szorulva pénz dolgában. Kérem meg ne tagadja szerény kérésemet, hiszen ön mindenben oly rendkívül szerencsés s *így még az is* meglehet, hogy én valamikor visszafizetem önnek a pénzét.“

175. Hány felvonásban?

Tordán történt ezelőtt tíz évvel.

A színház igazgatója észrevette, hogy a közönség csak az öt felvonásos darabokra jár el, s a kurtább művekért sajnálja a rendes tíz garast befizetni.

Egymásután szedték elő a hosszú darabokat, s ha másként nem lehetett, egy felvonást kettőre osztottak, csakhogy a követelt ötös szám kijöjjön.

Azonban mindenből kifogyván, következett az igazgató jutalomjátéka, s director uram ezen esetre egyik legkedveltebb darabját akará adni, tudniillik: a „Heródes, a bethlehemi gyermekgyilkos“ címűt, mely azonban csak három felvonásban volt írva, s a mellett a darab szerkezete egyáltalában nem engedte a megszakításokat.

Egyéb nem maradt hátra, mind kinyomtatni a cédulára, hogy öt felvonás, s aztán a közönség lássa, mit csináljon a harmadik felvonással bevezetett darab után.

Estére szokott módon folyt az előadás. Az első felvonásban nincs semmi, a második csupa üres beszéd, a harmadik nem ér egy fakóvát, de mind e hiányokat még türelmesen elnézi a közönség, gondolván, hogy a java bizonyosan még hátra maradt.

„Rettenetes publikum — szolt fogait csikor-
gatva az igazgató. Észre nem venni, hogy a darabnak
vége van!“

A közönség helybe maradt, s csak akkor lehe-
t hallani először zúgólódást és kiabálást, midőn a ze-
nészek a termet elhagyni, s a kurtinahuzók a lámpákat
eloltogatni kezdek.

A bekövetkezett éktelen lármára végre is fel-
kellett húzni a függönyt, s az igazgató engedelmet
kért, hogy a színlapon sajtó hibából a három felvonás
helyett ötöt találtak szedni.

„Hazugság! — kiáltott le erre a karzatról egy
hang — én typographus legény vagyok, itt van a
zsebemben a director saját kézírata, abban is öt fel-
vonás áll.

Bővebb bizonyítás végett a nyomdailag bepisz-
kolt kéziratot le is dobta a földszinten álló nézők
közé.

Ilynemű világos, és fehéren feketére írott okle-
vél ellenében az igazgató tovább nem védelmezheté
magát, hanem feltalálva magát, azt mondta: „Bocsá-
nat, tévedtünk, de hibánkat jóvá tesszük.“

A zenészek visszajöttek, a lámpákat újra meg-
gyújtották, s úgy mint öltözve voltak, az előadáshoz
előadtak még két felvonást Kisfaludy Károly „Párt-
ütők“ című vígjátékából.

176. A feladó jutalma.

S. városában egy idő óta igen gyakoriak voltak a
gyuladások, tűzveszélyt tűzveszély követte majdnem
szakadatlanul. A helybeli hatóság minden módot ipar-
kodott felhasználni e csapás elmellőzésére; így a többi

közt egy nyomtatott falragasztványon a következő hirdetés volt olvasható: „Az e város utczáin a dohányzás tilalmas, s az e rendeletet áthágók három forintnyi bírsággal vagy aránylagos testi büntetéssel fenýíttetnek meg; melynek fele részét okvetetlenül és hiány nélkül megkapja a jóhiszemű feladó.“

177. A szíves meghívás.

B né igen zsugori és fősvény asszony volt. tudta ezt az egész város, valamint azt is, hogy nagyon szereti ha ebédre vagy estélyekre hívogatják, mert így azután ingyen jutott neki a jóllakás, ingyen a multság. Ő azonban fukarkodásánál fogva soha sem hívott magához senkit.

Ezek így levén, *Z* . . . asszonyság, a ki *Z*.. né jól ismerte, nem győzött eléggé csodálkozni, midőn valamelyik nap reggelén belép hozzája Kati, a fősvény asszonyság szobaleánya, kezét csókol, és ezt mondja: Tiszteli a téns asszonyt az én téns asszonyom, s kéri a téns asszonyt, méltóztatnék magát hozzája ma este egy kis kávéra megalázni, igen szívesen fogja látni.“

Z. asszonyság. Sokan lesznek ott?

Szobaleány. Bizony tíz asszonysághoz küldött a énsasszonyom.

Z. asszonyság. Ilyformán tehát sokan leszünk ott, alkalmatlanságot okozunk.

Szobaleány. Ez utóbbit nagyon resteli az én ténsasszonyom is, de, azt mondja, hogy egyszer meg kell annak is lennie, s hogy egyébiránt a meghívott

asszonyok közül, tudván hogy nálunk három gyermek himlőben betegen fekszik a háznál, alig egy kettő fogja a meghívást elfogadni.

178. A finnyás tiszték.

D. tábornok sokszor a legkellemetlenebb időkben is künn szokott hálni az ég alatt. Oda viteté ki vacsoráját, s ott költötte el azt táborkarával.

Egyszer este nagyon elkéstek vacsorája kihozatálával, s a huszárok éppen ekkor ültek neki a maguk főztének, s a jó illat, mi a bográcsból felszállott, még éhesebbé tette a vezért.

„Melyiteké az a jó szagú pörköltűs?”

„A mienk, de biz a mienk — kiáltozák valamennyien s körülfogák a tábornokot, kínálva őt ételükkel.

A tábornok nem hagyta magát sokáig kínáltatni, leült egy bogrács mellé, s evett, mint valami tüzes tatár s folyvást kínálhatta tisztjeit.

Ezek úgy ímmel-ámmal hozzá is fogtak, de csak úgy foguk hegyével, sehogy sem levén elkényeztetett ínyökre az egészséges magyar paprikás.

A tábornok pedig annyit evett, hogy egy maga félig kiüresítette az őt legénynek készült kövér vacsorát.

Mikor pedig letette evő eszközét, éppen ekkor érkezett meg saját vacsorája.

„Fiúk — monda — elettem előletek paprikásotokat, illő dolog, hogy most visszatraktáljalak benneteket. — Ide ni, telepedjetek le, s lássatok hozzá ...

A huszárok, kik a tábornok ismert appetitusa mellett valósággal éhen maradtak, kétszeres erővel álltak a szép porcellán tálak mellé: s úgy ettek, hogy öt percz múlva fehérlett a tál feneké.

A finnyás tiszték pedig az ily társaságban rettenetes kurtán jutván ki, ez estén korgó hassal mentek nyugalomra.

179. Összeírás.

„Hogy hínak mogatát?“ — förmed rá az összeíró hivatalnok a belépőre Bach idejében.

„Szarka Pál’ — volt a felelet. A hivatalnok egész komolysággal fordul írnokához s mondja:

„Pfui, azt csúnya nevet, írja inkább: Kukoricza kapál.“

180. Az éji csend fentartása.

Közhírré volt téve *D* . . . városában, miszerint az éjjeli csend fentartása tekintetéből tíz óra után a vendéglőből vagy akárhonnán hazatérőknek nem szabad az utcán kurjongatni, énekelniök vagy lármázniök. Történik azonban ugyanazon városban, hogy mintegy hat jó kedvű diákpajtás éjfél felé bebarangolván a város utcáit teli torokkal, majdnem bögéssel vetekedő hangon eldalolták a legvígabb szebbnél szebb énekeket. Elejökbe lép az éjőr, s kérdi a diákoktól, váljon nem tudják e a rendeletet, mely szerint éjszaka a hazamenőknek nem szabad énekelniök s lármázniök? „Ah persze tudjuk“ ígymond

egyike a víg pajtásoknak „de mink még nem megyünk *haza*.“

„Vagy úgy?“ mond az éjőr „már ez más, a mit nem tudhattam.“

181. Különbségek.

„A mily bizonyos, hogy nagy különbség van a porcellán-, czin- és cserépedény közt, — ép oly bizonyos, hogy az emberek közt is van ily különbség, — szólt egy főrangú hölgy bizonyos társaságban. — így a nemesség a porcellán, a polgárság a czin, s a paraszt a cserépedény.

Az asszonyság inasa is hallotta ezen szellemdús értekezést.

Midőn a hölgy a társaságból hazament, lefekvés előtt látni óhajtotta még csecsemő gyermekét, mely szoptató dajka felügyelete állott.

„Jean, hívja ide a dajkát gyermekemmel, — szólt a hölgy inasához, mire az inas kiment az ajtóba s ott tele torokkal kezdett ordítani:

„Héj, hallja maga *tejes fazék*, hozza le a kis nagyságos *porcellán findzsát!*“

182. A legjobb légmérő.

Barometromot vagyis légmérőt akarván venni *A* . . . úr, kérdi *B* . . . barátjától: „Ugyan kérlek nem mondhatnád, hogy hol kaphatni egy jó barometromot?“ „De bizony“ így felel *B* . . . „eredj csak a

k . . . i utczába, ott lakik a 167. szám alatti házban csizmadiám.

A. Nem értettél barátom iszen nem csizmára, de barometromra, légmérőre van szükségem.

B. Na s hát épen azért mondom pajtás, hogy eredj csizmadiámhoz és csináltass magadnak általa egy pár csizmát, s ezt hordjad hacsak két hétig is, s birtokában leszesz a legbiztosb légmérőnek; mert az említett csizmadia mindig oly szűkre szabja csizmáit, hogy annak a ki fölveszi, meghozza a tyúkszemeket; hogy pedig ezek a legjobb barometrom, az csakugyan bizonyos és tagadhatatlan igazság.

183. Mégis csak német a német.

A Bach-kormány idejében valamely hivatalnál az irodaszolgai állomás üres volt, s minthogy hamarjában valami „Gutgesinnter“-t nem kaphattak, egy obsitos bakát szerződtettek ez állomásra. A baka el is foglalta, s nagy volt iránta a bizalom, mert mint hajdani cs. k. katonáról feltették, hogy loyális elvekkel van tele. Az ipse azonban az elvek helyett inkább a borivást sajátította el s e tulajdonától hivatalszolgai minőségében sem tudott megszabadulni s bekapottan összeszidta a németet. Meghallotta ezt a Bureauchef s maga elé citáltatá:

„Ha még egyszer szidolsz a németet, mek fox kapni a fünf und zwanzig.“

„Eertem ássan, de maan ha az embör egy kissé pityókos, haat csak elszólja magát, hanem maj vigyaa-zok a nyelvemre.“

Az ígéret szép szó. Az újdonsült Amtsdienner azonban este mégint leszopta magát s ugyan csak áldotta a sógor teremtését. A chef azonban nem feledte el ígéretét s lehúzatta, de már a tizenötödiknél odakiáltott az exequensnek:

„Genug.“

A baka felkelt, megköszönte a büntetést s a korcsmában roppant szitkokban tört ki, hogy:

„Mégis csak neemet az neemet, mert haat huszonnötöt ígére, azonva csak tizenötöt adott mé, aki aantija van a nemzettséginek!“

184. Mély érzelem.

Egy gazdag p . . . i szabó neje páholyban ül a színházban. Épen vége van a gyönyörű opera első felvonásának, midőn megzördül a páholy ajtaja, s azon berohan Örsike a szabóné szobaleánya s lélekszakadva mondja: „Asszonyom! jöjjön haza hamar, urát megütötte a guta.“ „Jaj nekem! meghalok!“ Így kiált fel az asszony, felugrik székéről, kiszökik a páholy ajtaján, de a folyosón megáll, s körülnéz, végre megpillantván a páholynytónőt, ehhez siet s mondja: „Hamar, hamar, adjon visszatérési jegyet.“

185. Tábori jelszó.

A kapitány szoros parancsolatba kiadta, hogy az ellenség földéről még egy tűnek sem szabad elveszni.

Azonban az éhező huszár az előrsön előtalál

egy tévelygő kost, s nem állhatva ellent étvágyának, felkapta a paprikásnak valót, s el akarta vinni százada állomása helyére.

Szerencsétlenségére ott terem a kapitány, a meglepetett huszár mindenképen igyekezett volna a birkát köpenyegével eltakarni, de hiába, a kos csak mégis kilátszott, sőt hozzá még bőgni is kezdett.

„Mi ez megint — kiáltott szigorúan a kapitány.“
 „Jelentem alássan, kapitány uram — felelt megszeppenve a legény — hát bizony ez az *izé*, itt kódorgott mellettem, s miután nem *tudta a tábori jelszót*, én bizony elfogtam.“

186. A haszár hölgyek ellenében.

A csatában az ellenség vezérének neje czifra hintón menekült ki a golyózáporból, a midőn egyszerre magyar huszárok termettek elé, s a kocsit körül fogták.

Az asszony ijedten szedte elő gyűrűit, karpereceit s minden drágaságait, s nyújtotta a hadfiaknak; könyörögve, hogy csak életének kegyelmezzenek.

„Csak tartsa meg az asszony drágaságait — felelt a huszár-csapat közöl a káplár — mi csak azért megyünk a hintó mellett, nehogy saját szétvert nádjaiából egy pár kóborló megtámadja az asszonyt.“

Ezzel elkísérék odáig, honnan a tábornok neje biztosan eljuthatott férje visszavonuló táborába.

Így bánik a huszár az asszonyokkal.

187. Rovásra.

A diákból lett huszár adósa volt néhány garassal a fősvény strázsamesternek, ki a századnál a számadásokat vezette.

A huszár jócskán feltöltve a garatra, éppen akkor jött ki a kocsmából, midőn hitelezője arra ment.

„Úgy-e, barátocskám? engem nem akar kielégíteni, hanem a borért tud fizetni.“

„Csáléra beszél strázsamester uram, mert azt ugyan láthatta, hogy bort ittam, de hogy ki is fizettem volna, azt már tagadom.

188. Kocsmába.

Ütközet után bemegy a huszár a városba, s a zsákmányban szerzett százforintos bankót gombostűvel dolmányára tűzve, bekiált:

„Kocsmáros!“

„Méltóztassék.“

A huszár kevélyen oda néz mellére, hol a nagy bankó röpdesett a szellőben, s mintegy pénze sokaságához mérve kívánatát, mondja:

„Egy akó bort!“

189. Múlik az idő.

Egy hajadon úrhölgy, kinek arczárói a rózsapír s egyéb kecses tulajdonok már huzamosb idő óta végkép eltűntek, születése napját megünneplendő, estélyre kérte magához néhány jó barátnéját, úgy

egyket volt imádóját is. Vígán voltak, tréfálkoztak. Theázás közben kis csendesség állván be, nagyot sóhajtott az estélyt adó házi kisasszony s ezt mondja: Bizony, bizony, nyílsebességgel múlik az idő, tartózatlanul rohannak el az évek! Íme *huszonnégy éve* már, hogy világra lettem, tegnap előtt pedig már *harminczkét* esztendeje volt, hogy édes atyám meghalt!“

190. Vendégszeretet.

Bach idejében meghívták a cseh beamtert valami magyar családhoz ebédre, hová az el is ment; de nem evett mást, mint levest, húst és főzeléket. Váltig kínálgatták, ő azonban semmi árért sem akart többet enni s félretolta maga elöl a tányérját.

Ebéd után félre hívja egyik ismerősét s kérdezi, hogy kinek és mennyit kell az ebédért fizetni?

Ez csudálkozik s azután megmagyarázza, hogy ő itt vendég s a magyar ember nem szokott vendégeitől semmit sem elfogadni! mert ez a magyar vendégszeretet.

A német sógor panaszkodva monda el, hogy ő ezt nem tudta s épen azért evett csak három tál ételt, mert többet nem tudott volna kifizetni. De már késő volt, ő miatta nem terítették újra.

191. Következetesség.

Mihály gazdának volt egy makranczos, czivakodó felesége, mindenkor s mindenben ellenkezőjét tette

annak a mit kellett volna; de egyébiránt tevékeny és fáradhatlan volt.

Egy nap fejér ruháját mosván a Dunában, csűrés csavarás közben elveszti az egyensúlyt s bele bukik a vízbe. A parton álló férje látván a bajt, felkiált: „Jaj, Istenem! kimentem, ha éltembe kerül is, s futásnak ered *a folyam ellenében*, mire a parton szintén állongók rákiáltanak Mihályra: „merre szalad kend? iszen nem fel- hanem lefelé viszik a habok feleségét.“ „Dejszen“ kiált vissza Mihály s folytatja futását felfelé, jobban tudom azt én, ismerem a feleségem makranczos természetét, a mely nem engedi meg aviznek, hogy vigye lefelé, *felfelé* kell annak öt vinnie, majd meglátják.“

192. Történethely egy falu.

Egy falusi úr nem igen levén jártas a színészvilágban, városba jött, s a kávéházban olvasá a szinlapot.

„Megyen ön ma a színházba?“

„Nem én, mert a mint látom, az egész história falun történik: lovaim elfáradtak, estig úgy sem érhetnék haza, s aztán onnan ismét vissza, mert még sok dolgom van a városban.

193. A becsületes voksolók.

Képviselők választása volt *B.* városában. Bevégezve levén az, tömegesen tolultak ki a városház kapuján a választók, kiknek egyike iszonyatosan

szitkozódott. „Ugyan már mit lármáz annyira bácsi? ígymond a szitkozódónak egy jó barátja, „mi a baj? „Na már csak mondja meg maga is édes öcsém“ lőn a válasz, nem czudar, alávaló s gyalázatos ember-e az a K... nevű szomszédom, mikor a választás kezdete előtt ketten megegyezünk abban s arra becsületünket is lekötjük, hogy *egymásra* szavazunk, s épen most a választás bevégezte után tudom meg, hogy K. . . elfeledkezve becsületéről nem én rám, hanem más valakire voksolt. Ez már még is egy véghetlenül gyalázatos tett. Én csak egyedül most abban találok kis vigasztalást, hogy én is — még mielőtt K. . . czudar eljárásáról értesültem volna — *nem ő rá*, hanem más valakire szavaztam.“

194. V—z György leánya.

V—z György táblabíró uram leányát, Emma kisasszonyt Pesten neveltette, s mikor az a tudó Hiányokban már szép előmenetelt tőn, elhatározta, hogy haza viszi magával falusi jószágára.

Út közben a pusztaságon meglát a kisasszony gy szép nagy madarat, nagy szárnyakkal, remek repüléssel és kérdi:

„Édes papa, miféle madár ez?“

„Sas, kincsem, sas.“

„Sas?! — szólt csodálkozva a kisasszony. — Én pedig azt hittem, hogy csak *kétfejű sasok* vannak, lám pedig van egy *fejű is!*“

195. A veszélyes kórjel.

N... városában többi közt lakik egy igen tisztességes, általában szeretett és tisztelt polgári család. Rögtön megbetegszik a családfő. Orvosért küld az aggódó nő. Megérkezik a felette ügyes de némelykor igen szórakozott B... nevű doktor. Odalép az ágyban fekvő beteghez, tapogatja üterét, nézi a láztól kigyuladt arcját. Visszatartott lélekzettel, legnagyobb szorongatással várja a jó nő a doktor úr nyilatkozatát, a ki hosszasab gondolkozás után végre nyomatékos hangon mondja: „Bizony! az Ön férje súlyos beteg.“ „Istenem“, mond a nő „pedig még csak két órával ezelőtt semmi baja sem volt. Mi a betegsége?“ „Na ha tudni akarja“ válaszol a doktor „megmondom: legnagyobb mérvben vörhenylázban sínylődik az ön férje; nézze csak mindkét kezét, nemde olyanok azok, mintha vérbe mártották volna?“ „Jaj édes kedves doktor úr annak más az oka; hát nem tetszik tudni, hogy a férjem műfestő?“ „Vagy úgy“ mond a doktor „na már akkor jól van, mert becsületemre mondom belehalt volna a férje, ha műfestő nem volna.“

190. Ihász.

„Wie heissen Sie!“ kérdi az összeíró Bach idejében az összeírásra megjelent urat.

„Ihász.“

„Das weiss ich — mondja a rendőrtiszt, — dass Sie heissen, aber wie heissen Sie eigentlich?“

„Ihász.“

Ez elég volt egy Bachhivatalnoknak, hogy Ihászt összeszidja s csak egy véletlenül ott oda tévedt magyar hivatalnoknak köszönheté, hogy szárazon elmehetett.

197. A csizmadia el van foglalta.

Kapu alatt áll az N. nevű csizmadiamester kis fia. Egy arra menő uracs rákiált a fiúra „Hallod e kis fiú! itthon az apád?“ „Itt“ válaszol a fiú, „na tehát“ mond az uracs „fuss be hozzá s híjjad ide, hamarjában egy pár szót kell neki mondanom, siess!“ „Apámnak most sürgős dolga van, nem híhatom el“, felel a fiú. „Manóban!“ kiált fel az uracs „hát mit csinál?“ „Na már csak azt, hogy épen most döngeti mamámat javában.“

198. Szójarás.

Egy pesti arszlán a mágnásokat, per Gyuri, Feri, Laczi szokván nevezgetni, az eféle szójarás néha akaratlanul is nyelvére jött.

Történt egykor, hogy hasonló kedélyében a magyar operákra jött a szó, s mondja valaki:

„De már van egy pár jó magyar operánk is.“

„Van bizony — felelt az arszlán — a többi között Hunyadi Laczi, mindenek felett első helyet érdemel.“

„Igazad van, barátom, de ha Hunyadi László: Hunyadi Laczi, akkor az apja Hunyadi János: Hunyadi Muki lehetett.“

199. Ráfogás.

Valamely víg társaságban egyvalaki ezt mondja: „Fejtse meg nekem valaki azt a kérdést, váljon a nőeknek mi oknál fogva nincsen szakálluk?“ „Erre nagyon könnyű a felelet“ válaszol rögtön egy fiatal uracs, „tudniillik azért nincs, mert hol találkozónék széles e világon borbély a ki a nőket, kiknek örök mozgásban van szájuk, megborotválni bírná.“

300. Nem is lesz az igaz.

Először látott ennyi vizet egy rakáson a nógrádi ember, lekerülve Füred tájékára.

„De nagy tenger ez a víz!“ sóhajt fel elbámulva rajta.

A szomszédja sietett helyreigazítani a vizek felelő balfogalmát: mondván neki, hogy ezt Balatonnak híják.

„De nagy Balaton ez a tenger!“

301. Helyes kérdés.

A városban időző parasztembernek, dolgai elintéztetése tekintetéből, hatósági bizonyítványra levén szüksége, odamegy a városházához s a kapu alatt strázsáló hajdútól kérdi: „hol kaphatni itt bizonyítványt?“ A hajdú rámutatván egy ajtóra azt mondja: „Erre menjen be kend, s a második szobában azon úrtól, a ki *az ablak mellett* ül, kérje a bizonyítványt.“

A parasztember belép az első, innen a második szobába, de biz ebben nem ül az ablak mellett senki, megpillant azonban egy urat, a ki a kályha közelében levő szekrényből iratokat vesz ki. Ezen úrhoz közeledvén a parasztember megszólítja: „Kérem alássan uraságodat, az úr e az az úr, a ki az ablak mellett ül?”

202. A vaszszabter úr.

Bach idejében a német hivatalnokok, ámbár volt azok közt sok más nátió is, tárgyalások és kihallgatások alkalmával rendesen tolmácsokat használtak. Azonban ezek néha nem elég gyorsan fordították át a mondottakat, s ilyenkor az illető hivatalnok rendesen ezt kérde: „Was sagt er?” a mit a magyar ember szokása szerint elferdített, s így lett az ilyen urakból: *vaszszaktar*.

Két parasztlegény búcsú alkalmával összeszóalkozott, aminek az lett a vége, hogy az egyiknek a fejét a másik beütötte; mert már ilyenkor a magyar legény azt tartja: hogy csak a fejét üsd, nehogy megsántuljon. A zsandárok elfogták őket s szépen bevitették a hűsre. Az éjjel kialudták a fiúk a mámorukat s józan észszel meggondolták, hogy kár volna ezért a kis verekedésért mindjárt a bíró segítségét igénybe venni. A kárvallott tehát megígérte, hogy ő a bíróság előtt azt mondja, miszerint az egész csak véletlenség volt s már nincs semmi baj.

Reggel bevitték őket az ítélő bíró elé, aki a tolmács által kérdezteté a kárvallottól, hogy mi baja.

„Kutya bajom nékem, tens uram.”

„Vasz szagt er?“ kérdi a bíró.

A tolmács azonban nem érti meg e magyaros szólásmódot s így fordítá le németre:

„Er hat die Hundskrankheit,“ a mi magyarul annyit tesz, hogy kutyabetegsége van, azaz: meg van veszve.

A németnek sem kellett több, haza kergette a panaszlót s panaszost, maga pedig kiszaladt a szobából, mert félt a veszett embertől.

203. Hogy szedték rá a finánczokat.

Az uraság el akart utazni s meghagyta ispánjának, hogy távolléte alatt forgattassa meg a magtárban lévő gabonát. Az úr elutazott, az ispán pedig más dolgot akart végeztetni embereivel, nem pedig gabnát forgattatni.

Egyet gondolt magában s elment a finánczokhoz, s feladta urát, hogy az a magtárban a gabona között elrejtve rengeteg sok magyar dohányt tart.

A finánczoknak sem kellett több, ahány csak volt szaladt a magtárba s össze vissza turkáltak a sok magot, hanem dohányt nem találtak.

Hazajött az uraság és kérdezi az ispánt, hogy elvégezte e a rendeletet.

„Igenis, tens uram“ s elmondá az egész dolgot. Megijedt a földes úr, de az ispán megvigasztalá:

„Tesz is az valamit annak a léhűtőnek úgy sincs dolga, meg legalább nem is kell érte fizetni, ha pedig valaki még egyszer feladja tensuramat, ne féljen, ide nem jön finác, mert azt hiszi, hogy újra rá akarjuk szedni.“

204. Nem ő tette.

Hat gyermeke volt *N.* úrnak, a ki *B.* városában lakott első emeleten. Elevenek, élénkek, sokszor csináltanak is voltak a gyermekek apjuk felette szerette; csak azon boszankodott sokszor, hogy ha csínyt követtek el, kérdőre vonatva mindenik azt mondta, *hogy nem ő tette.*

Egyizben haza jövén, midőn benyit a szobába látja, hogy a gyermekek a nyitott ablak közelében játszadozva közülök a legkisebbik fel akar kapaszkodni az ablak támjára; a min nagyon megijedve a jó apa, rákiált a gyermekekre: „Tüstént el az ablaktól, takarodjatok; ha valamelyik közületek majd ki találna esni az ablakon s kitörné lábát, bizonyosan megint avval a mentséggel állana elé, hogy bizony *nem ő tette!*“

205. Az 5 krajczáros étel.

Nevenapja volt a hivatalfőnöknek s megjelent a hivatalos személyzet előtte való nap este olyan rögtönzött szerenádéra a főnök úr ablaka előtt.

Vége levén a tisztelgésnek a hivatalnokok azon reményben, hogy másnap elmaradásuk esetében nem lesznek megbüntetve, elmentek a korcsmába. Csupa becsületből elmentek mindnyájan, négy zsugoriságáról ismeretes társuk is, ki azonnal egy félre eső asztalhoz ült, hogy a kellner meg ne lássa.

Az egész a Bachkormány idejében egy alföldi magyar városban történt, a hol még abban az időben is magyar étlapok voltak.

A kellner észrevette végre őket is és elébök

tartá az étlapot. Mit volt mást tenniök, minthogy elkezdik olvasni az étlapot, de biz született csehek lévén, nem értettek abból semmit sem. Végre elhatározzák, hogy megmutatják a kellnernek azon étel nevét, a mely mellé a legkisebb ár van téve, hogy hozzon nekik abból egy porciót. — Nagy örömükre látják, hogy az árak között van egy 5 krajczáros is, rá mutatnak tehát arra mondván:

„Das.“

A kellner nagy szabadkozás közt értésére adja nekik magyarul, hogy azt nem hozhat.

„Warum nicht?“

A kellner csak dörzsöli a kezét, míg a hivatalmokok közül megkér egyet, hogy mondja meg a dominusnak, mi az a mit rendelt. Ez készséggel enged s roppant kaczaj közt olvassa:

„Egy adag szecska 5 kr.’

206. A finánczolatlan sonkák.

F. megyéből egy gondos anya fiai számára. kik Pesten jártak iskolába, két sonkát hozott a kocsi hátulsó ülésében.

Az éltes, sovány külsejű asszonyság egyedül utazott kocsisával, Pesthez közel fekvő jószágáról. A vámsorompónál megszólítja őket a fináncz:

„Van-e vámfizetés alá eső tárgy a kocsin?“

„Igenis, van két sonka.“

„Hol vannak azok?“

„Rajtok ülök,“ — felelé az utazónő.

Erre a fináncz több közel álló társával együtt roppant nevetés közt válaszolá:

„Paszirt, az nagyon sovány.“

„No, ha sovány,‘ — monda dühbe jöve a megsértett asszonyság, — ,akkor csak hajts, Jancsi.’

207. A vízözön.

Valamely társaságban szó volt a mostani általános elerkölcstelenedésről, s az emberi nemnek mindinkább növekedő romlottságáról s elaljasodásáról; mire egy szintén jelenlevő asszonyság abbéli csodálkozását nyilvánítá, hogy tudniillik a jó Isten az emberiséget egy *második* vízözönnel meg nem bünteti.

„Ezen nincs mit csodálni“ válaszol rögtön egy élceziről ismeretes fiatal uracs. „Azért nem küld ránk az Úristen egy *második* vízözönt, mert tapasztalásból tudja, hogy az *első* sem használt semmit.“

208. Mi a lehetlenség.

A drámaíró fogadott rá, hogy újon beadott műve tetszeni fog a közönségnek.

Előadás után a „Komló“-ban nagy vita keletkezett, ér-e valamit az előadott mű vagy sem, s voltak, kik a fogadást az író részéről megnyertnek állították: mondván, hogy a közönség tapsolt eleget, piszegést vagy éppen füttyölést pedig éppen nem lehetett hallani

„Furcsán beszéltek ti — felelt a másik rész — hiszen a közönség részéről a füttyülés, vagy piszegés valóságos physikai lehetlenség volt.

„Oh, oh, már hogy lett volna lehetlenség . . .“

„Ha nem hiszed, próbáld meg magadon ... ha tudsz-e egyúttal, s egyszerre *ásítani és piszegegni?*“

209. A megözvegyült parasztember.

A . . . faluban meghalt egy parasztembernek a makranczos felesége. A temetés után néhány nappal a helybeli lelkész meglátogatja az előzvegyültet, a többi közt vigasztalásul ezt mondja neki: „Már csak nyugodj meg kedves fiam az Isten akaratában, a ki a megboldogultat magához szólította!“

„Megnyugszom én tisztelendő úr“ ígymond a paraszt ember: „de bizony sajnálom a jó Istent, a ki nek a magához szólítottál véghetlenül meg gyúl a baja.“

210. A török dohány.

A Bach-kormány idejében a pesti kikötőben az alulról jött hajóknál különös figyelemmel voltak a dohánycsempészetre. A pénzügyek ritkán csíptek meg valakit, akinél török dohány volt, de azt azután jól meg is fizették.

Egy vizslaorrú pénzügynek végre sikerült megfogni egy matrózt, midőn épen kiszállt a hajóból.

„Dohányt viszesz úgy-e?“

„Mi tagadás benne, azt biz én.“

„Akkor jer velem.“

A fiú engedett, de útközben értésére adá a pénzügynek, hogy így nem lesz nyeresége, mert a

pénzbírságot soha sem fogja lefizethetni. Hanem megkért, hogy hadd vihesse el a kereskedőhöz a dohányt, a fináncz az utcán marad, ő felveszi a pénzt, azután pedig a fináncz bemegy s elkobozza a dohányt s így mind a kettőjüknek szép nyereségük leend.

S csakugyan úgy is lett. A fiú eladta dohányát a kereskedőnek, de ez egy mellékajton át, a matróz figyelmeztetése folytán azonnal máshova szállíttatá.

A mint a matróz a pénzzel kijött, azonnal berohant a fináncz.

„Az urnál tiltott dohány van.“

„Keresse meg“ volt a felelet, kereste is, de a hol nincs ott a fináncz sem talál, s dühvel kérdezi a fiútól:

„Hova lett a dohány?“

„Miféle dohány?“ — kérdi most meg a matróz egész bátorsággal.

„A mit hoztál?“

„Én bizony nem hoztam, ha hoztam, akkor mért nem fogott meg mindjárt. Jó egészséget.“

S így a fináncz jeles orrának jutalmául hatalmas füleket kapott.

311. Felüdítés.

Egy városi urat, ki minden évben nyáron kéjuztatást szokott tenni, kérdezek ismerősei: váljon a legközelebbi nyáron is fog e utazni felüdítése végett. „Ezúttal“ felele a kérdezett „ittthon maradok, de felüditésemül falura küldöm nőmet.“

212. Vigasztalás.

Miska nevű hordár egy téli estén meglátogatja Andris jó barátját, a ki ötödik emeleten lakott. Ketten jó kedvökben derekasan felhörpentenek. „Már most,“ ígymond Miska, későre múlt az idő; én tehát szép csendesen haza ballagok; Isten veled Andris!“ „Megállj Miska, meredek a lépcső s nincsen kivilágítva, ide állok az ajtó küszöbére gyertyával s bevárom raig szerencsésen leérsz.¹ „Eh! minek nekem gyertya, leszaladok én amúgy is.“ Andris azonban még is, kezében tartva a gyertyát, kiáll az ajtó küszöbére s Miskának világít, a ki azonban alig lépven egyet kettőt a meredek lépcsőn, megbotlik, elesik, s nyílsebességgel legurul egész a lépcső aljáig, ez önkénytelen hengergetés közben egy párszor jól odaütven a fejét. Végre nagyot káromkodva felszedi magát, s tovább haladni készül, fel sem nézván többé a még most is az ajtóküszöbén álló Andrisra, a ki lekiált: „Hál Isten pajtás, hogy ily szerencsésen leérkezted; a kis megütődést jóvá teszem avval, hogy jövő hónapra földszinti szobát fogadok ki, a hol azután ilyen baj meg nem eshetik.“

213. Mitől félt a gyerek.

Egy fiatal katonatiszt, ki nagyon büszke volt lovaira — melyeknek minden oldalbordáját meglegehett számlálni, — így szólt egy gyerekhez, ki mindig néhány lépésnyire kerülgette a táltosokat:

„Ne félj a lovaktól, nem rúgnak meg, ki vannak azok tanítva.“

„Nem is attól félek, hogy megrúgnak, — felelt a gyerek, — hanem hogy *rám dőlnek!*“

214. Hol volt, hol nem volt.

„Hol volt, hol nem volt, hanem úgy rémlik előttem, mintha önt valahol láttam volna,“ — monda egy valaki az „Arany sas“-ban, egy épen akkor érkezett vendéghez.

„Az meglehet, — felelt a megszólított. Nemde Mehádián volt szerencsém?“

„Ott soha sem voltam!“

„Hát talán Bécsben?“

„Ott annyival inkább nem!“

„Hát akkor valahol másutt?“

„Az meglehet, *mert ott néha — megszoktam jelenni.*“

215. Nincsen szabály kivétel nélkül.

Utcán találkozik *A . . .* barátjával *B . . .* vel. Szemközt megállanak. *A . . .* veszi észre hogy *B . . .* jól be van csípve.

A. Ugyan kedves pajtásom! már megint részeg vagy, nem szégyenled? Mindig azt mondod, hogy közönségesen nem iszol bort, csak *kivételképen*, s még is minden áldott nap mámoros vagy.

B. Igazat mondtam kedves pajtásom, most is azt mondom: *közönségesen* soha sem iszom bort,

mindig csak *kivételesen*, csak hogy mindennap te-
szem a kivételt; mert lám szeretett barátom!
nincsen szabály *kivétel* nélkül.

216. Ok.

Végig néz valaki a huszárnak a táborozás alatt
nagyon megviselt ruháján, s mondja:

„Bizony huszár uram: sokkal tisztább ám az
ellenség katonája: olyan ott a legénység, mintha
skatulyából húzták volna ki valamennyit.“

„Tiszta lehet az ebugatta — felel félvállról a
huszár — hisz félesztendeje múlt, hogy folyvást
puccozáljuk őket.“

217. Jó cseléd.

N. . . Kati, szolgálónak ajánlkozott *R.* . . nagy-
ságos asszonynak. Ez előrelátó gondos gazdasszony -
létére tudakozni megy azon asszonyhoz, a kinél az
ajánlkozó leány ezelőtt volt szolgálatban.

„Ah *N.* . . Kati kitűnő egy lányka“ így mond a
kérdezett, egyébiránt bőbeszédű asszonyság: „azt
mindenképen merem hathatósan ajánlani; Kati valódi
gyöngy a háznál. Mikor nálam volt szolgálatban,
mindennap négy órakor kelt fel, tüzet rakott, meg-
főzte a kávé, s megveté az ágyat valamennyit még
mielőtt az azokban alvók felébredtek volna.“

218. Megismeri.

A Bachkormány idejében Turkeviből utaztak kocsin a finánczok Karczagra, útközben azonban szerencsétlenség érte őket, ugyanis a kocsi kereke eltört. Tanya nem volt sehol, hogy kereket kérjenek, be kellett küldeni valakit Karczagra lóháton, hogy onnét hozzon.

A szerencsétlenül járt szekeret már előbb észrevette a disznókat legeltető kanász, oda sietett tehát, s midőn látta a bajt, ígérkezett, hogy ő szerez hamarabb is kereket jó pénzért. A finánczoknak sietős dolguk volt, megígérték a kért összeget, s a kanász rövid idő alatt megjött a kerékkal.

A káplár különösen köszönte a szívességet, s kérte, ha baja lesz Karczagon, csak jöjjen ő hozzá, majd elintézi.

„De majd bácsi nem ismerni fox engemet, úgy-e?” — kérde a kanásztól.

„Dehogyan nem ismerem meg a fináncz urat. A melyik disznót én egyszer meglátok, megösmérem én azt tíz esztendő múlva is.“

410. Az eszes kocsmáros.

Egy kocsmában eltévedt egy ezüstkanál. Elpanaszlá ezt a kocsmáros az írószobában a hosszú asztal körül ülő vendégeinek, a kik a netáni lopás gyanúját maguktól elhárítandók valamennyien készeknek nyilatkoztak zsebeiket kifordítani: de a fogadós helyes tapintatánál fogva azt meg nem engedé, s így szólott:

„Uraim, csak hagyják a dolgot magára, a kanál amúgy is előkerülhet: én ezúttal önöket csak arra kérem fel, miszerint szíveskedjenek fejeikkel az asztal alá bújni.“

„Szívesen“ kiáltanak fel valamennyien s fejeiket az asztal alá rejték.

Ez meglévén, hangosan kérdi a kocsmáros: „Uraim! mindnyájan dugták asztal alá fejeiket?“

„Mindnyájan“ lőn az egyhangú felelet.

„Az is“ kérdi továbbá a kocsmáros „aki a kanalat elcsente?“

„Az is“ válaszol gépileg a vendégek közül az, a ki az ezüstkanalet ellopta; mire nagy lőn a kaczagás a többiek, leginkább pedig a kocsmáros részéről.

220. Quiproquo.

Az alispán szórakozott ember volt, s épen egy hosszú tekervényes perben hozandó ítéleten dolgozott, midőn belép hozzá a várnagy s jelenti, hogy a híres lóköttő, Tarka Miska megint kézre került. Az alispán nem felelt rá semmit; a várnagy megunta a várakozást és kiment.

Később jön egy prókátor; az alispán még mindig dolgozott. A prókátor elmondta, a mit akart. Egy külföldi kereskedő kívánta magának megengedtetni, hogy paraplékat árulhasson.

Az alispán szórakozott volt és dolgozott. Hallotta, hogy valaki beszél a szobában, de hogy mit? abból egy szót sem értett. Azt gondolta, hogy a várnagy beszél a lóköttőről.

Mikor vége volt az információnak, az alispán a nélkül, hogy írásából feltekintne, phlegmatice azt válaszolja a prókátornak:

„Hát be kell csukatni a gazembert.

221. Az öngyilkos.

Az ötven s néhány éves *N.* . . . úr ezt mondja *B.* . . . barátjának: „Újságot mondom neked pajtikám! nőül veszem a 16 éves szép *Cz.* . . . Emiliát; a jövő hóban lesz az esküvő!“ „Ej, ej“ válaszol *B.* . . . „jól gondoltad-e meg e dolgot? mert lám édes barátom! az ilyen lépés a te korodban nem tréfa! még megjárna ha mátkád nem volna annyira fiatal.“ „Kedves barátom!“ ígymond *N.* . . . „tudom én azt, hogy az énkoromban házasodni annyi mint magát meggyilkolni; de épen azért, mivel az önmeggyilkolásra el vagyok szánva, életemnek még is inkább egy ragyogó fényes *tőrrel* semmint egy *rozsdás vasvillával* akarok véget vetni.“

222. A goromba hivatalnok.

B.-ben volt egy magyar hivatalnok, ki kenyérkeresetből szolgált a Bach-idők alatt is, és az egész vidékben híres volt gorombaságáról. Ha egyszer rász kedve támadt, nem bírt volna senki a világon a szája íze szerint tenni valamit; talált ő elég okot ilyenkor mindig, hogy az ember eredetét és minden földi s mennyei patronusait összevissza áldja.

Reggeli 9 óra volt, tehát a hivatal megnyitására

nak ideje. Az előszobában már visszatartott lélekzettel várt rá a sok panaszos fél, vájjon milyen kedve van ma a tekintetes úrnak?

A mi emberünk nagy sebbel-lobbal lép be az írószobába, miután félre lökött maga elöl vagy 10 accessistát s becsapott néhány ajtót, hogy csak úgy rengett bele a ház. Ezzel sem jobbra, sem balra nem nézve elkezdett dolgozni.

A panaszos felek egymást biztatták, hogy: „menjen be már komám no.“ Végre elsőnek mégis kellett lenni, egyikük kopogtat.

„Búj be“ — kiáltá stentori hangon a gorombates.

A polgár egész áhítattal belép, s miután látja, hogy a hivatalnok úr dolgozik, nem akarván őt háborgatni, megáll az ajtónál.

Észreveszi ezt B i (így hívták a hivatalnokot) oda rohan hozzá s rá ordít: „Hát minek hisz kend engemet, hogy egy mértföldnyiről akar velem beszélni. Miért nem kiabált fel az ablakon, bizony jobb lett volna, vagy pláne onnét hazulról? No mi baj?“

A megrémült polgár előadja baját, hanem alig ment el szép szóval, mert útközben nagyon fogdosta a füle tövét.

Következett a másik. Ezt már előre figyelmeztette a kilépő, hogy ha jót akar, hát menjen a tens úrhoz közel, mert különben úgy jár, mint ő. Meg is fogadta a jó tanácsot, egyenesen B i-nek az íróasztalához állott, hanem ennek nem kellett több:

„Hát kend meg mért nem ül az orromra, ott legalább elég közel volna hozzám s még a lábát is lóggázhatná. Vagy talán azt hiszi, hogy süket va-

gyok, hogy ide jött a fülembe ordítani. Na csak az kell, majd megtanítom én kendet móresre, ha az édes szüléje elfeledte.“

Ez aztán csak úgy járt, mint az előtte való, nem is győzte eléggé commendálni az előszobában, hogy az íróasztalhoz közel ne menjen senki.

Jött a harmadik.

Kopogtatott, bement a szobába, B . . . i feléje sem nézett, elkezdett tehát fel s alá járkálni. No de ez eltalálta, hogy mit tegyen.

B . . . i mint egy őrült rohant hozzája:

Hát te akasztófa (már most vége volt a confidentiának) promenádnak nézed a szobámat, hogy itt számárversenyt tartasz.

Majd kitakarodol az utcára, ha azt nem akarod, hogy én tegyelek ki.

A szegény ember azt sem tudta, hogy az ablakon vagy az ajtón távozzék-e, hanem rohant a merre tágasabbat látott, s csak oda kint vett lélekzetet az utcán.

Hanem, mire ő az utcán volt, odaért ám az előszobából a többi panaszos is, nem lehetett volna B . . . i szobájába csalni őket czukros mandulával sem. Jobb időre vártak, míg a tens urnák nem lesz olyan rószt kedve, ami nagyon ritkán volt s mégis csak át kellett esni az exekúción.

223. Az istentagadó.

Egy könnyelmű fiatal ember, a ki sok zöldeket szokott fecsegni, valamely társaságban Isten létét tagadá, és pedig azon oknál fogva, mert még soha

sem látá azt; mire egy a társaságban levő pap rögtön ezt monda a hánykolódó suhancznak: „Ha az ön által felhozott ok elegendő volna állításának bebizonyítására: akkor nekem legnagyobb okom volna ön esze felől kétségeskednem, mert annak mindedig biz' Isten még egy szikráját sem láttam.“

224. Színházi jelenet.

Erdélyben Fehérvárott egy földszinti rongyos korcsmában játsztak a színészek, melynek ablakait a nagy hőség miatt gyakran kinyitották.

A „két pisztolyt“ játszva azon jelenetben, midőn Stein a báró pénztárát feltöri és olvassa az ezres bankjegyeket, — a színész, ki Steint játszta, óvatosságból felpillant, ha nem jő-e valaki?

Szemei véletlenül a nyitva levő ablakra estek, hol egy zsidó fiú épen az ő levetett öltözékét húzta kifelé.

„Tolvaj! viszik a nadrágomat!“ kiáltja a színész.

A közönség bámul e nem várt rögtönzésen, de kívül megcsípik a zsidófiút, ki az öltözőszobában kérdőre vonatván, azzal mentette magát:

„No bizony, hisz ő kéme többet lophott, csináltathat belőle új nadrághut!

225. Az udvarias szász család.

Erdélyben a színészek egy becsületes szász ke-reskedő udvarán építettek színkört.

A „Peleskei nótáriust“ adták.

A szász család közeli és távoli rokonaival a tornácson foglalt helyet.

A 3-ik felvonásban, mikor a nótárius megérkezik pestre és a magyar színház előtt megáll, (a szász háza képezte a színházat), felkiált:

„Ez hát a magyar színház?! No itt minden szenvedéseim után is azt kívánom — az isten áldja meg és sokáig *éltesse ennek építőit!*“

A szász család egyszerre minden rokonaival felállott, s a családfő mély meghajlással válaszolt:

„Köszönöm édes Mátéfy uram, magam építettem ütet.“

226. Finom figyelmeztetés.

A városon kívül sétálván egy öreg úr, midőn útját egy a szőlők felé vezető ösvényen folytatni akarja, elébe ugrik egy csőszforma ember felemelt furkós bottal s rákiált: „Hogy a manó vigye el innen Isten adtaját; Isten úgy se, ha ki nem tér e tilosból, betöröm a fejét, s porrá zúzom csontjait.“

„Na csak nyugodj meg jó ember! iszen nem tudtam, hogy tilosban járok“ mondja a szelíd öreg úr.

„Tudom én, hogy nem tudta az úr“ mond a csősz „s ép azért *szép szóval* figyelmeztettem rá az urat.“

227. A jeles arczkép.

Az öreg gróf magát lefestette. A festész elviszi az arczképet a grófnak, s ketten figyelmesen nézik azt. A gróf épen megelégedését akarja nyilvánítani a festésznek, midőn a szobába belép öreg hív szolgája; kinek ezt mondja a gróf: „Na, Mihály! mit mondasz e képhez, el vagyok e találva?” Nézi az öreg szolga a festményt s mondja: „Felségesen, pompásan van a méltóságos gróf úr lefestve, csak az kár, hogy *arczvonásai* épen nincsenek eltalálva.

228. Elismerte.

Bach idejében pöre volt a tanyai embernek s ennek elintézése miatt be kellett mennie a Stuhlrich-terhez.

A hivatalszobában az asztal egy irattár mellett állott.

A mint a Stuhlrikter épen az irattárban kutatott, annak ajtai elfödék őt a belépő szemei elől. Kutyája, mely addig az asztal alatt feküdt, most felugrott gazdája székére s az asztalon szaglázott.

Az atyafi levett kalappal közeleg, de miután élő lelket nem látott, azt gondolva, hogy a téns úr nincs a szobában, visszafelé indult.

A stuhlrikter észreveszi a zajt, becsapja az irattár ajtaját s oda kiált a távozónak: „Wer ist da.“ A kényelmes helyről ez alatt a kutya újra visszament az asztal alá.

Gazd'uram megfordul a kérdésre, előbb egyet néz, hogy a kutya helyett, most a stulriktert látja a széken, azután így szól:

„Megkövetem alássan a tens urat, de biz előbb azt gondoltam, hogy a tens úr kutya, azért vissza akartam menni.’

229. A pontos fizető.

Korog a gyomra a szegény vándorló mesterlegénynek éhségtől. Útközben beszélít egy csapszékbe. „Fogadósne“ ígymond „adjon egy pár hígtojást, nagyon éhezem.“ Elhozza a fogadósne, a mesterlegény pedig nagymohón megeszi, s mondja: „Na meg van! már most kérem az asszonyt, ajándékozzék nekem egy hatost, hogy a tojás árát meg is fizethessem, mert tudja meg, hogy én senkinek sem szeretek adósa maradni.“

230. Száraz hely.

Finnyáskodott a hadnagy, s odanyújtván borral telt poharát, melybe egy légy esett, legényéhez monda:

„Marczi: vigye kend ki, s öntse ki az udvarra.“

Marczi kapta a poharat, kiment vele és visszajött . . .

„Ficzko! nem öntötte kend ki: nem hallottam a csorgását.“

„De bizony ki öntöttem.“

Kimentek mindketten az udvarra.

„Hol van hát? meglátszanék a nedves helye?“

„Nagy volt ott a szárazság, hadnagy uram, a hova öntöttem, tizenhat annyit is elinna ott a föld.“

„Értem kendet: nem annyira kiöntötte kend, mint inkább felöntötte (a garatra).“

231. A huszár hite.

Kapitány. Hát kend János, micsoda hitet vall?

Huszár. Én is csak azt az igaz hitet vallom, mit a regement szabó.

Kapitány. Mit tudom én, mi hitet vall a kend szabója.

Huszár. Hát bizony, kapitány uram: a regement szabójának, igaz hite van. Három év előtt reparált nekem egy nadrágot ő kegyelme: tartozom ezért neki harmincz pengő krajczárral: ő azt hiszi, hogyha eddig ki nem fizettem, ezután sem fizetem, s valósággal én is ezt hiszem.

Kapitány. No, itt van egy pengő forint. Fizesse kend ki az adósságát, a többi legyen borraaló.

Huszár. Alásan köszönöm, kapitány uram, de bizony úgy segéljen, nem lát ebből a szabó egy veres garast sem, mert bizony kapitány uram maga sem kívánhatja, hogy harmincz pengő krajczárért, mindjárt „két becsületes ember elhagyja az igaz hitét ...“

232. Talpraesett magyarázat.

Már nem győzvén a jó és engedékeny apa pénzzel könnyelmű fiát, midőn ez ismét unszoló apját egy nagyobb öszvegért, ez felkiált: „Meg nem foghatom, hogy hová tetted te ily rövid idő alatt azt a sok pénzt a mit tőlem kaptál.“ „Édes aranyos jó apám“ így felel a fiú „nem *teszem* én azt sehová sem, hanem *viszik* azt tőlem mindig.

233. Az ügyes borbély.

Találkozik az utcán Józsi, jó barátjával Miskával s e párbeszéd keletkezik köztök:

Józsi. Jó reggelt pajtás!

Miska. Adj' Isten! hová?

Józsi. Hogy nézel ki pajtikám? hol kaptad azt az iszonyatos vágást arczodon? még most is vérzel.

Miska. Borotválás közben.

Józsi. Borotválás közben? Na de csakugyan pofon vágtad a szamár borbélyt ügyetlenségeért?

Miska. Dehogy pajtikám, sőt jól tartottam kis papramorgóval.

Józsi. Na pajtás! ezt már csak ilyen birka-természetű ember teheti a milyen te vagy; e már megfoghatatlan.

Miska. Nekem korántsem, pajtás! mert én *magam* borotválkozom.

234. Nem árt az a kutyának.

Hetivására készült Pestre a p parasztnő és számlálgatá előre azon pénzöszevet, a melyet ott jó és egy kosárba elrakott írósvajért kapni fog; már indulóban volt, midőn a kapu alatt eszébe jut, hogy valamit még elfelejtett magával vinni; leteszi tehát a kosarat, visszamegy a szobába, s itt az elfelejtett holmit nem találván a maga helyén, annak keresése több időt vett igénybe semmint előre gondola. Míg tehát ő a szobában keresgélt, a szomszéd gazda kutyája a kosárba rakott írósvaját mind felfalta. Kijövén már most a parasztnő, látja a kedvetlen eseményt, haragra lobban, oda szalad a szomszédhoz s ezt az udvarban találván rákiált: „János gazda! ehol ni! megette a kend kutyája minden írósvajamat, mind valamennyit egy szálíg, ez még is irtózatos.“ „Na na“ ígymond hidegvérűen János gazda „csak ne lármázzon! iszen nem árt *az a kutyámnak* egy csöppet sem.“

235. Gyep mester.

Ráparancsoltak a falu elöljáróira, hogy mindeütt rendes gyepmestert (sintért) tartsanak. Erre egy falusi bíró így felelt vissza:

„Nálunk ilyen alávaló hivatalra nem akad ember, méltóztassanak azért ahhoz értőt maguk közül hivatalosan kinevezni.“

230. A sikerteli bemutatás.

N. . . . nevű földes urnák reménydús egyetlen fia szerencsésen bevégezvén tanuló pályáját hazatért kedves szülőihez. A gondos apa már most azon törte fejét, hogyan s mikép szerezzon a fiúnak a megyénél valami jó hivatalos állomást. Feltette tehát magában azt a szomszéd faluban lakó főispánnak bemutatni, s ettől kikérni annak mielőbbi alkalmaztatását; de jól tudta a gondos apa, hogy az amolyan szokásos bemutatással nem igen fog célt érni; leste tehát az alkalmat, midőn majd jobb sikerrel tehetendi a bemutatást s íme! az csakugyan kínálkozott.

Egy szép nyári nap délután átkocsiz nyalka fiával a főispán úrhoz, aki épen akkor számos vendéggel a kastély gyönyörű kertjében sétálgatott.

N. . . . földes úr tehát fiával együtt belépven a kertbe, megpillantja a fényes társaságot, mely épen akkor a szökőkút körül állonga. Ott látja *N.* . . . földes úr a főispán urat is, jaj de már most miként mutassa be annak a fiát úgy, hogy a bemutatás hatásos is legyen? — Aha! így jól lesz! gondolja magában *N.* . . . , midőn egy villámeszme támadt eszében. Befurakodik tehát fiával együtt a társaság tömegébe, és midőn odaér a vízmedenczéig, abba egy hatalmas oldallökéssel betaszítja kedves fiát, a kit azonban a nem igen mély vízből rögtön kiségitenek a vendégek. E bal esemény természetesen magára voná a főispán figyelmét is, ki örvendve a bajos dolog szerencsés kimenetelén — mert a fiúnak az átázást kivéve mi baja sem történt — már most nézte a víztől csurgó fiatal hőst s kérdé kilétét; mire előáll *N.* . . . földes úr, és mondja, hogy a vízbebukott az ő fia, a ki nem rég

bevégezte tanpályáját, s a kit ezúttal a méltóságos főispánnak be kívánt mutatni, s őt hatalmas pártfogásába ajánlani.

A főispán úgy az egész társaság is csak nagy nehezen bírta elfojtani a kaczagást.

Másnap a főispán *N. . .* urat és fiát magához kéri ebédre s a jelenzőket ezen szavakkal fogadta: „Kedves, drágalátos jó *N. . .* úr, ugyan mi jutott eszébe, nekem tegnap oly különös körülmények közt bemutatni fiát? kinek a mint látom hál' Isten mi utóbaja nem maradt a balesetről.

„Mélyen tisztelt méltóságos főispán úr!“ válaszol *N. . .* „bocsánatért könyörgök; de ha csak úgy szokásos módon mutattam volna be fiamat, Méltóságod roppant teendői közepette bizonyosan megfeledezett volna róla; s így szükséges volt bemutatását rendkívüli módon eszközölnöm, s ez által Méltóságod legkegyesb megemlékezését magam s fiam számára biztosítanom.“

Jó ízűt nevetett e nyilatkozatra a kedélyes főispán, s a különben derék és jeles fiatal *N....*-t rövid időn egy jó állomásra kinevezte.

237. A székely atyafi.

Bach idejében az Amt elé került a székely atyafi, hol az előirt kérdések szerint faggatja őt rász magyar nyelven az illető Beamter.

„Honnan faló?“ (való?)

„Nem vagyok én faló' szól nevetve a góbé.

„Mi nevet?“

„Eszembe sincs nevetni ilyen hivatalos alkalomkor.’

„Mi van fallás?’

„Nincs nekem egy falás sem“, szól odamutatva az üres tarisznyát.

„Donnerwetter, der barbar Ungar hat keine Wohnung, keinen Namen, und keine Religion.“

S ezt be is írta a rubrikás könyvbe, hogy az atyafinak sem lakása, sem neve, sem vallása nincsen.

238. Az erős dohányos.

„Ugyan kedves barátom!“ Így mond *A.*, dohányzó barátjának *B.* . . . nek „már megint dohányzó], még meg íá fog ártani, minek teszed azt?’

B. „Valahányszor nem bírok okosabbat tenni, annyiszor rágyújtok pipára.“

A. „Na már így tudom most, hogy miért dohányzóí egész nap.“

239. A két gazda.

Bach idejében két szegény földmívelő, akik titokban magyar dohányt árulgattak így beszélgettek egymás közt:

„Mire büntette kendet magyar dohányáért a Resprektor?’(Respicient).

„Hatezer forintra.“

„Kend hát jobban járt, mint én. Engem két forintra ítélték s ezt be kell fizetnem, mert különben becsukat, de a kelmedéből tudom, hogy egy krajczárt sem lát.’

240. Körülbelül.

Az októberi diploma után a hivatalnokok barátságosabbak lettek s szerettek egyes családok körébe s a társaságokba férközni. Magyaros kalappal cserélték fel a gyászos emlékü czilindert és sokban szerettek volna közeledni a magyarokhoz.

Ezen időben egy ily társaságban tölte el az estét a megyebeli Stuhlrichter, s vacsora vége után saját újonnan új pörge kalapja helyett a házi úrét találta feltenni. A házi úr figyelmezteté a tévedésre, mire ő azonnal visszacsérélé a kalapot ezen megjegyzéssel:

„Bocsánatot kérek. Könnyen tévedtem, mert körülbelül egyforma fejünk van.“

„Azaz barátom — felelé a házi úr — *körül lehet*, de belül semmi esetre sem egyforma!

241. Majd ád az Isten.

A mily kegyetlen a magyar katona a harcztéren az ellenség iránt, épen olyan jószívü és nemeslelkü a magokat védeni nem tudó, lealázott hadifoglyok irányában; míg más vad népek a legdühösebb kegyetlenségeket viszik végbe a lefegyverzett hadi foglyokon.

Miután Roth cs. k. tábornok hada a forradalomban a honvédek által elfogatók, a horvát foglyokat a szabolcsi önkénytesek kísérek hazájukba. — Egy ezek közül a pihenési állomásnál elő vevé kobakját, s ebből kis üvegébe reggelire pálinkát töltött. A szép sárga italra iszonyú szívfájdalommal tekintettek az elcsigázott horvátok. Észrevévén ezt az egyik magyar fiú, megesett rajtok a szíve, s a hozzá legközelebb álló kérődő horváthoz így szólt:

„Ej ördög bújjék hasadba, szeretnél úgy-e egy kis pálinkát inni? Ne, no igyál!“

A horvát alig merte hinni, hogy az ellenség részéről ily nagy grátziában részesüljön, s félve, le vett kalappal nyélé le a neki nyújtott kedves italt.

Ekkor a többi fogoly még keservesebb pofát vágva pillantgatott a másodsor megtöltött üvegcsére. A szánakozó szívű magyar fiú némi gúny tréfás szavak közt ezen adagot is egy másik horvát boldogítására áldozá fel. Tölt harmadszor is, s bár iszonyúan káromkodik, de ekkor sem állhatja meg, hogy egy horvát fogolylyal, kit a bájitalért, majd, hogy ki nem tört a hideg, meg ne ossza pálinkáját.

Tölt negyedszer is, de a kobak már üres. Észrevévén, hogy bőkezűsége miatt magát fosztá meg a reggelitől, egész egykedvűséggel így szólt meg:

„Ejnye a ki lelke van, most látom, hogy magamnak semmi sem maradt! — Se baj no, majd ad az Isten!“

243. Apostoli királyunk.

1857-ben a körút alkalmával egyik napi lapunk szerkesztője érkezettnek hitte az időt, hogy ő Felségét e címmel nevezze: „apostoli királyunk.“ A cenzurán azonban szépen kitörülték s helyébe írták: „császár Ő Felsége.-’ A szerkesztőt nem zavarta az egész dolog, hanem másnap ugyancsak az apostoli király címet használta, de megint kitörülték. Harmadnap már dühbe jött a cenzuráló s a szerkesztőt a rendőrfőnökhöz hívták, ki így szólt hozzá:

„Micsoda tréfa akar az lenni ezzel az „apostoli királyi“ címmel? Velünk akarnak önök kötekedni, vagy mi? Ha nem tudják önök Ő Felsége címét, hát megmondom: „Ő Felsége az ausztriai császár;“ und jetzt lassen's mich mit Ihren apostoli király in Frieden; mert ha még egyszer megpróbálják önök ezt az insultátiót, hát többet nem fog megjelenni a lapjuk.“

Ilyen idők jártak vagy tizenhárom évvel ezelőtt szép Magyarországon.

243. Tromf.

A közgyűlésen nagy szerepet játszott X. táblabíró.

A címek elleni háború épen akkor kezdett divatba jönni. X. úr tehát felszólalását ekkép intézé a főispánhoz:

„Elnök úr — és még valami.“

Mikor elvégezte dictionáját, a főispán viszont megszólítás előrebocsátása mellett felele neki:

„Táblabíró úr — egyéb semmi.“

244. A veszett ember.

Még a táblabírói világban élt egy szolgabíró, kinek minden mozdulatában egy-egy tréfa rejlett. — Az ember soha sem volt tisztában vele, ha víg volt, bizonyos hogy lefőzte az embert, ha komoly volt, tudhatta hogy nem jóban töri a fejét.

Egyszer X. táblabíró meglátogatja többed magával. — Nagyon jól mulattak, sőt azt is indítványozták: délután jó volna „busírozni“ menni a közeli cserjésbe. — Azonban ebéd után megrestültek, egyse akart menni, csak X. táblabíró nem tágított, ő minden áron ma rókát akart löni.

„Jó, monda a szolgabíró — mi ketten hát kimegyünk, addig ti itthon mulassatok, kártyázatok.

Elmentek tehát ketten a cserjés alá, s magukkal egy vadász-kutyát is vittek, de hogy hogy nem, a kutya visszatért útközben — tán épen így kellett annak történni — elég az hozzá, hogy midőn kiértek, kutya sehol sem volt, s a táblabíró rettenetesen bosszankodott, hogy mivel fognak már hajtani.

„Tudod mit barátom? — mond a szolgabíró, — itt annyi róka van, hogy kutya nélkül is könnyen lőhetünk; én itt majd felmegyek, s kopó módjára ugatok, te addig itt lesed őket.“

„Nagyon okosan! — mond a táblabíró — tehát én itt leszem, — s egy állást szemelt ki magának.“

A szolgabíró meg bebújt a cserjésbe, s elkezdett mint egy valóságos kopó ugatni, s hajtani.

Egy félóra múlva visszajött a szolgabíró X. barátjához.

„No hát semmi sem jött még?“

„Nem még, de lenni kell itt valaminek, mert le-
vélzörgést hallottam,“ mond a táblabíró.

Csodálom, pedig egy akkora rókát ugrasztottam
föl mint egy farkas. — Hanem tudod mit? Én elfá-
radtam, eredj most te, s hajtsd meg ezt a kis dombot,
én addig itt leszem, s ha valamit lövök, neked adom, s
azt mondjuk oda haza, hogy te lőtted.

Tetszett a táblabírónak a terv, elindult, s oly ha-
talmasan kezdett hajtani, hogy még a távol erdők is
viszhangoztak bele.

A szolgabírónak se kellett több, a mint a táblabíró
az erdőbe tűnt, azonnal haza sietett, s a bírónak meg-
parancsolja, hogy a cserjésbe, honnan honnan nem, egy
veszett ember tévedt, rögtön menjen ki többed
magával, fogassa el, s az udvarba vigye be.

A bíró se volt rest, minden útjában talált embert
összeszedett s az erdőt körül fogatta.

Távulról már hallották, de szűkebb körre szo-
rulva már látták is, hogy egy ember ugrándozva
minden bokorba bele ugat.

„De ez már nem tréfa — mondák az emberek
magok is meg ijedve — ez valósággal *veszett* ember,
csak rajta, fogjuk el.

A táblabíró látta az embereket, de nem confun-
dálta magát, hajtott kegyetlenül, épen egy rókát vett
üldözőbe.

„Ho! hó! megálljon!“ kiáltanak az emberek.

„Mi baj?“ kérdé a táblabíró.

„Nagy baj! szerencsétlen ember! adja meg ma-
gát, — s próbálták megragadni.“

„Mit akartok gazemberek!“

„Semmi rosztat, csak megfogni s szépen bevinni,
az úr nagyon rószy nyavalyába esett.“

Nosza rajta fogjuk meg!

„Takarodtok innen? most mindjárt — közitek lövök.“

„Csak nem kell tágítani — mond a bíró — veszett emberrel nem kell tréfálni,“ s míg néhányan neki ugrottak, az alatt egy hátulról subájával szépen lefülelte.

X. táblabíró kénytelen volt az erőnek engedni, szépen megköztették s bekísérték a faluba a szolgabíró lakához, útkban ha valakit láttak, messziről kiabáltak: hogy kitérjen az útból, mert *veszett embert* hoznak.

A szolgabíró vendégeivel várta az érkezőket s rettenetes nevetéssel fogadták, csak X. táblabíró nem nevetett, rettenetesen haragudott, azt monda: ez nem tréfa, hanem valóságos „major potentia“ s actióval fenyegetett mindenkit a ki csak nevetni mert.

Végre nagykesőn aztán a víg pohár közt kibékült, de csak úgy, hogy mind ez örökös titok maradjon,

245. Mindég baj.

S . . községben kihirdették, hogy minden levágni való lábas jószágtól, elkobzás büntetés alatt — bizonyos díj fizetendő.

A falu cigányának disznója nem sokára nyolcz malacot hozott a napvilágra. A cigány bepakolta egy zsákba, a kocsát pedig egy madzagon húzta maga után s elment velük a finánczokhoz.

„Csak azsirt gyüttem, hogy hát a kocsácskámnak nyócs darab malacskája siletett, fináncsolják meg.“

A jámbor mórét azonban kikergették. Mikor már az utcán volt, vissza pök egyet:

„Azs is baj, ha jelenti azs ember, azs is baj ha nem jelenti.“

246. Megtapogatta.

Bach idejében összetűzött a beszállásolt katona gazdájával Ökröss urammal.

A szót tett követé s a katona egy bottal megütötte gazduramat, ennek sem kellett több, megfogta a katonát s minden csontját összeropogtatta úgy, hogy a katonát lepedőben vitték a kórházba. Hanem bevitték Ökröss uramat is a kapitány elé, aki különben igen szelíd ember volt.

„Na Ekres kazta, peték a katona, mekferte, most baj lesz.“

„Nem vertem biz én meg, csak megtapogattam.“

„De iken megférte, csupa kik a tesded neki.“

„Biz én pedig csak megtapogattam, higyje meg vitéz kapitány úr.“

„Semmi beszéd ez; hát tapogasson meg kend enkemet is.†

„Megtapogathatom vitéz kapitány urat?“

„Csak rajta, Ekres kazta!“

Ökröss uram izmos karjára feltűri a lobogós ingujjat s aztán megfogja a kapitány vállát, hogy ennek valamennyi cseh szentnek a neve eszébe jutott, Ökrös is látva, hogy ennek ennyi is elég, elereszté a tönkre tett kapitányt.

„Na, na, Ekres kazta — mondja vállait vonogatva — elég! látom, hogy kentnek erős tapintata van.“

347. Dorgatorium.

Az iroda-főnök dorgálta alattvalóját, midőn ez a hivatalos alázatnak nem teljes mértékével merészelt visszafelelni gőgös föllebvalója megtámadásaira, mire ez ekképen fakadt ki:

„Hogy mer az úr nekem visszafelelgetni, velem feleselni? Tán nem tudja az úr, hogy kivel beszél? Ha nem, úgy tudja meg, hogy ha velem beszélni akar, akkor hallgasson, mert ha azt hiszi, hogy maga is csak az, ami én vagyok: akkor maga rettenetes nagy számár!“

348. Az okos inas.

Egy úr korán akarta útját folytatni, meghagyta hát inasának, hogy öt reggeli 2 óraker ébressze fel; azonban az inas már éjfélkor belépett szobájába s el kezdé hatalmasan ránczigálni.

„Héj! hát már 2 óra?“ — kérdé az úr.

„Még csak tizenkettő!“

„Nos, hát miért ébresztesz fel?“

„Azért, miszerint megmondjam, hogy tekintetes úr még két órát *nyugodtan alhatik!*

249. Város és fala.

A vidéki színész addig járt a pesti rendezőség nyakára, hogy elvégre adtak neki szerepet, s megpróbálta szerencséjét a gázlámpák előtt.

Második felvonás végén, midőn a közönség békétlen nyilatkozataiból önmagának is el kellé ismernie, hogy megbukott, monda:

„Teringette világa . . . Nincs az országban oly nyomorú falu, hol engem e szerepben meg ne tapsoltak volna, s épen csak itt Pesten kell e gyalázatot vallanom!“

250. Helyes okoskodás.

Midőn még Bezirks-Amtok helyett alkerületi biztosságok járták, történt, hogy egy szegény egyszerű székely atyafit küldött a község a biztossághoz egy levéllel. Az illető góbé bekutyagol P. falvára s ott a hivatalban boldogot boldogtalant megkérdezett:

„Kiend a biztos?“

Végre a mellékterembe utasítják, ahol csakugyan meglelte a keresett biztost.

„Az Isten á'gya meg kiendött, hát hogy szógál az egészsége?“

A biztos megköszönte a kérdést, s a góbé e szavakkal adta át a levelet:

„Nézze meg kied e mit tartalmaz?“

A biztosnak nem jó kedve lehetett, mert felboszankodva a levélhozó együgyűségén így szól írnokához:

„Így vagyok én lássa, N. faluból mindég ilyen embert küldenek hozzám.“

Az atyafi is meghallotta e mondást és nem is hagyta szó nélkül:

Instállom biztos úr! ott vadnak ügyesebb okosabb emberek es mint én; de azokat ügyesebb, okosabb helyre kügyik, hanem ide én és megjáróm.'

251. Tévedés.

A huszár Bécsben be akara menni a színházba.

Midőn átadja az ajtónál a jegyet, s belépni akarna, hirtelen oldalról előáll a rendőr-katona, s a huszár nagy bajuszára mutatva, kiáltja . . . nem szabad: nem szabad.

A huszár körülnéz, s mindenféle csak borotvált s bajusztalan embereket látva, mást nem is hihetett, minthogy az ilyen nagy németvárosban talán bajusszal színházba sem szabad menni.

Azért is vissza akara fordulni: s dörmögé magában:

„Ha ingyen nekem adjátok a theatromotokat, mégis csak egy egy szálat sem adnék érte bajuszomból.“

Ekkor azonban a rendőr is szemközt levén a huszárral, mentegetve mondja . . .

„Bocsánat . . . csak tessék . . . csak tessék: olyan pöczkös az úr bajusza: azt gondoltam „szivar van a szájában.“

252. A puska.

Bach idejében a Balaton mentében volt két tréfás rektor, a kiknek roppant gyönyörűségök telt abban, ha egymást és a zsandárokat megrézfálhatták.

Épen midőn a puskákat szedték össze, az egyik rektor felbízattá a zsandárokat, hogy menjenek el az x . . . i rektorhoz, van annál puska, vegyék el tőle, ott áll az ajtó mellett.

A zsandárok lóhalálban siettek, hogy csak el ne késsenek s a mondott helyen meg is találták a puskát.

Diadalérzettel vitték a corpus delictit gazdája elé s kérdek:

„Ahán itt van puskát, hát a WaffFenpass varhán?”

„Az meg itt van“ — feleieé rekt' uram, eléhúzva pугyillárisából a kérdett dokumentumot.

„Hanem mondják meg a zsandár uraimék, hogy ki adott fel engem, ki küldte magukat ide?”

„Hát az x ... i rector!”

„No az gonosz egy ember. Így lóvá tenni a hivatalos személyeket, hanem menjenek vissza hozzá, annak is van ám puskája, de WaffFenpassa nincs. Én mondom, nem rézfálok én ilyen dologgal.”

„Keszeni szépen rektor vácsi, kent ety jó ember, keszeni.”

„Jól van csak siessenek.”

A két dühös zsandár rohant vissza azzal a szándékkal, hogy ha megtalálják a puskát, gazdájának a hátán törik szét, amiért ilyen bolonddá tette őket. A rectorot otthon találták s dühvel kérdik tőle:

„Másik rektor nincs van puskát ohne Waffenasz; hanem maga egyik rektor rossz ember, maga nek van a puskát úgy-e, hanem nincs van a paszt?”

„Mi tagadás benne, biz ahoz nincs paksusom.“

„Hátbolvansz a puskád, mintyárt adsz ide, kent hunczfut lelki rektor. Bolond csinálsz zsandár, no vart, nek foksza kapni a magadnakot!”

„A puskám itt van az udvarban, ha akarják s tudják az urak vigyék el, hanem annyit mondok, hogy vigyázzanak rá. Hé, Puska gyere ide.“ Ezzel egyet füttyentett, amire egy roppant komondor szaladt elő az udvarból s majd az inába harapott a hozzá legközelebb álló zsandárnak. Mert hát a kutyát hívták Puskának s éhez aztán csakugyan nem kellett Waffenasz.

253. Háború-szónoklat.

Erős ágyú-tűzben volt az újoncsereg, a vezér így szóla hozzájuk:

„Ne féljete, fiaim, nem oly veszedelmes dolog az az ágyú-golyó, mint a melyet pukkan, midőn kilövik. — Minden századik, sőt tán az ezredik is, ha talál.“

Azon pillanatban jön egy tizenkét fontos, s leverő lováról a mellette álló segédet.

Ő azonban nem engedi magát megzavartatni, hanem egész lelkesedéssel folytatja:

„És ha talál, az a legszebb halál.“

254. Drága libák.

Jön a panasz a huszárok ellen; ellopták kilencz libáját bíróné asszonyomnak. De maga a bíróné sem rest, hanem kimegyen a táborba, felkeresi az óbester, csípőjére teszi kezét, s szónokol a katonai regulák felett, mintha tanulta volna.

„Micsoda istentelenség ez? Tulajdon hazánkban sem vagyunk bátorságban? Hallatlan eset Magyarországon, hogy épen a bírónénak egyszerre ellopják kilencz libáját. Tulajdon katonáink, kiknek kötelessége volna vagyonunkat életökkel is megvédelmezni. — Magam tömtem, magam mellesztettem őket: egy gúnár volt, a többi ártatlan liba, olyan fehér, mind, mint a csöppent tökmag, holnapután akartam bevinni a heti vásárra, s íme egy istentelen trombitás valamennyinek kitekeri a nyakát... én azért vagyok itt, hogy óbester úrtól szatiszfaktiót kapjak.“

„Kap, kap; ha ugyan meg tudja mondani, melyik volt a trombitás, ki ezt cselekedte.“

„Ezer trombitás közöl is megismerném.“

Csakugyan rá is talált bíró asszonyom a maga trombitására, ki is nem tagadhatván a dolgot, ott a helyszínén lekapatott a húsz körméről, s az óbester parancsára olyan negyven bot hegedültetett a lovonülő részére, hogy végre még a bíróné kérte, ne üssék már annyit azt a becsületes legényt, ki tán csak tréfából ma követte el életében az első csínyt, mi valóban még szóra sem volna érdemes.

De bizony a trombitásnak csak egy botot sem engedtek el abból, mi kimondva volt rá, úgy hogy a bíróné végig se nézhetvén a delinquens kínlődásait, hazaszaladt s ott hagyta kitekert nyakú libáit.

Azután a jól kiporzott trombitás felugorva a negyven alól, megköszönte a kegyelmes strófot, s estig elfeledték a táborban a mindennapi históriát.

Estefelé jól kiéhezetten tért vissza az örök vizsgálatából az óbester, s midőn elmenne a sátrak mellett, pompás bográcsoshús szaga üti meg orrát.

Az óbester népszerű férfiú volt; a katonák tiszteletből gyakran megkínálták parancsnokukat, ha néha jobb vacsorájuk volt, s az óbester elfogadván a meghívást, jó ízűt falatozott.

Jól lakván pedig, kérdé:

„Mélyíték készítette ezt a jó pörköltet?”

E szóra előáll a trombitás, s csákójára emelve kezét, mondja:

„Szolgálatjára, óbester uramnak: én készítettem.”^u

„No ez ugyan jó volt.”

„Jó biz a: de drága is volt, *negyvenen* vettem.”

Az óbester ekkor vette észre, miben áll a dolog, s monda:

„Ha így történt, adja Isten egészségünkre mind a kettőnknek, ki mennyire részesült a vásárban.”

255. A titok.

Megállít a fináncz egy fuvarost a vámháznál s kérdi, hogy mi van a kocsi derekában fekvő zsákban?

A fuvaros nagy óvatossággal súgja a fináncz fülébe, hogy biz abban zab van; de a fináncz ezzel meg nem elégedett, hanem átkutatta a zsákot s valóban nem talált abban zabnál egyebet. Dühösen för-

med tehát a fuvarosra, hogy minek titkolózik, ha nincs akczis alá eső tárgy nála.

„Ugyan kérem a finánca urat, ne beszéljen olyan hangosan, — szóla a fuvaros, — mert ha lovaim, melyek már hónapok óta nem kaptak abrakot, meghallják, hogy zabot viszek a kocsin, egy tapodtat sem mennek tovább.“

1256. Szerencsétlenségek.

Két jó barát hosszú idő után véletlenül találkozik.

„Ugyan hogy vagy?“ kérdi egyik a másikat.

„Megházasodtam!“

„Hisz ez jó.“

„Nem igen jó biz az, mert meg vagyok verve feleségemmel: mindig pöröl.“

„Már ez rossz.“

„Nem igen rossz, mert 25,000 forintot kaptam vele.“

„Oh, ez mégis vigasztalás!“

„Nem mondhatnám, mert e pénzen juhott vettem, s az egész nyáj megdöglött.“

„De ez már csakugyan szomorú eset.“

„Nem olyan szomorú, mint a milyennek képelnéd, mert bőrükért több pénzt kaptam, mint a mennyibe kerültek.“

„Úgy hát minden károd helyreütődött.“

„Helyre bizony, ha nem égett volna le a házam s abban minden pénzem is.“

„Ez rettenetes szerencsétlenség!“

„Nem olyan rettenetes, mert *a feleségem is beleégett.*“

257. Miska bácsi s a két hivatalnok.

Miska bácsi híres volt három vármegyében élceiről s tréfáiról, melyekkel nem egy jó estét szerzett a szerencsétlen 50-es években elkeseredett barátainak; de szerették is őt, mert ő tartotta bennök a lelket.

A bevándorlott cseheket sehogy sem állhatta ki, bosszantotta őket a mint csak lehetett, a mi aztán nem egy mulatságos anecdotára adott alkalmat. Azok közül itt közlünk egyet.

Régi ismerősei közül kettő a Bach kormány alatt hivatalt vállalt a kerületnél, jóllehet csak azért, hogy a napi kenyerük meglegyen; hanem ez nem tetszett Miska bácsinak, mert az ő elve volt: „Inkább menjünk kapálni vagy koldulni, hanem a német zsrnok kormánya alatt ne szolgáljunk a Dárius kincseért sem, mert ez a hazaáruláshoz igen közel álló foglalkozás.“

A két hivatalnok idő folytán igen jól viselte magát s a nép még valamennyi kollégáik közt leginkább szenvedhette őket. Egyszer névnapra elhívta őket Miska bácsi magához, de előre megígérte bizalmasabb embereinek, hogy megtréfálja a két szántszándékos bachhuszárt.

A vacsoránál a jó bor hamar felvidítá a kedélyeket; Miska bácsi pedig ugyancsak töltötte a két bűnbak poharába az italt, hogy minél előbb leitassa őket.

Ezek szabadkoztak egy kicsit, de az új kibékülés után nem akarták a házi gazdát megsérteni, s nem sokára az asztal alatt heverték. Onnét aztán szépen kiszólitá őket, hogy most már menjenek aludni, bekí-

séré szobájukba s jó éjt kívánva nekik, kiment a tovább mulató társasághoz.

Midőn már gondolta, hogy alusznak, czimboráival besompolygott hozzájuk s mind a kettőnek az ágyát kötelekkel — a szoba tetejére még nappal felszegezett — csigákra felhúzta, úgy hogy az ágyak a levegőben lebegtek.

Éjjel a vendégek egyike valami halaszthatlan dolgának végzése miatt le akart szállni a földre, hanem biz ő egy kicsit nagyot esett az egy ölnyi magasságból.

A földön aztán elkezdett torkaszakadtából kiabálni, mire a másik szintén felébredt és segítségére akart sietni, hanem most meg ő is leesett s ketten duettben jajgattak. Miska bácsi czimboráival az ajtónyíláson keresztül nézte e komikus jelenetet s majd elájult nevéttében.

A jó emberek szanaszét mászkáltak a szobában, de hiába, ágyaikat nem bírták megtalálni. A mámor végre erőt vett rajtuk s szép csendesen elaludtak a földön. Amint már horkolni kezdettek, Miska szépen visszafekteté őket leeresztett ágyaikba s a csigákat kiszedte a falból. Reggelre kelve fájt az önkénytelen salto mortalétól mindegyiknek minden legkisebb porczikája is, emlékeztek arra is, hogy egy időben a földön henteregtek, de mivel reggel az ágyban találták magukat, nem mertek sem egymásnak, sem Miska bácsinak szólni, nehogy csúffá tegyék önnön magukat.

258. A rossz levegő.

Bach idejében szüret után járták a finánczok a pinczéket. Ily alkalommal a fináncz-deputatio beállított egy szőlősgazdához, ki akkor küldé le czimboráját egy kupa borért, de pinczéje még nem volt berendezve, azaz hogy a fogyasztásra szánt mennyiséget még nem rejté el. Alig hogy megérkeztek a finánczok, elibök ment, hogy le ne menjenek a pinczébe, mert borai még nem forrtak ki s olyan szeszgőz van odalenn, hogy még a bikát is megöli. Ne menjenek hát le semmi árért, mert akkor ugyan föl nem jönnek. Ő ugyan nem bánja, ha tetszik próbálják meg, de a történendőkért jót nem áll. Ezt azonban mind oly hangosan monda, hogy a lent levő czimbora is hallható s tájékozható magát abban, mit cselekednie kell.

A finánczok nem hajtottak ezen ismert csel-fogásra, hanem hosszú botra faggyúgyertyát tettek s szép lassan leeresztek a pinczébe. A pajtás mindezt az ajtó mögött várta, s midőn leért a gyertya, szépen elfújta.

„Szapperlót, Sie haben Recht“ — mondák a finánczok, de azért még vagy háromszor leeresztek a gyertyát, hanem az mindig elaludt, s a sikertelen experimentációk után eltávoztak.

259. A jókedvű katona.

Biz azt ítélték János vitézre, hogy felakasztják.

Hiába akarta elütni tréfával a dolgot, az auditor nem

hagyott magával komázni, s kimondták rá, hogy mars a fára.

Csak annyit kért, hogy legalább odáig pipázhasson, mert azután úgy sem fog ráérni, s kívánsága kivételképen meg is adatott.

Szítta a zsiros kapadohányt, fújta a füstjét a finnyás profuz orra alá, az akasztófa alatt azonban azt mondta a hóhér, hogy most le a pipával, mert különben nem fér majd a nyakához.

„Szép kis hóhér kend, ha még e rősz makrapipától sem tud valakit felakasztani.“

Nagy huzalkodásra végre az okosabb engedett. János vitéz letette a pipát az akasztófa tövébe, odátámasztotta az oszlop alá, s felmászván a lajtorján, még önmaga akasztá nyakára a kötelet.

„No, rajta hát, hóhér uram, ha van bátorsága.“

A hóhérnál nem hibázott sem a bátorság, sem a jó akarat, de íme jön a város felől egy vágató lovas, hozva a pardont jelentő fehér zászlót, s János, ki csak úgyis némi tábori csínyért jutott a mártásba, kegyelmet kapott.

Ezzel, mintha mi sem történt volna, legelső teendője volt, hogy oda rohant félbenhagyott pipájához, de nagy szomorúságára látja, hogy az már kialudt.

„Mondtam; addig haszontalankodnak az emberrel, hogy ily bolondság miatt még a *pipám is kialszik*.“

260. Embert keresünk.

A Bachkor alatt a beamterek közül sokan megtanultak magyarul s miután a 60-iki diplomával a szűrőket kitették, néhányan szerették volna a restauráció alkalmával magukat választatni.

A választók nem akartak gorombán kiadni egy ilyen magát ajánlgató atyafin, hanem azt mondták neki, hogy már másnak Ígérték a szavukat. De ő még ezt is a saját hasznára akarván fordítani, így kezdett okoskodni:

„Lássák *polgártársak!* Ha *önök* elmennek a vásárba s ott megtetszik egy ökrör, alkuba ereszkednek s foglalót is adnak rá; de ha aztán egy szebb és olcsóbb ökröt találnak, nem hagyják-e ott a felpénzt s nem veszik-e meg a másikat? Lássák így van ez most nálunk is.“

Alig végzé el az amice ékes szavallatát, már is megjött a tömeg közül a helyes válasz.

„Úgy ám ténsuram, hanem mi má' ide csak embert keresünk, de nem ökröt; azért csak megmaradunk a mellett a kinek a szavunkat adtuk.“

261. Lóvá tettem a németet.

Köszvényes volt a táblabíró lába, az orvos gőzfürdőket rendelt neki: a hova ő szorgalmasan el is járt egy másik ismerősével együtt, ki szinte köszvényben szenvedén, mikor a fürdőszolga elkezdte fájós tagjait a flanellal dörzsölni, ordított és káromkodott kínjában. A mi táblabírónk pedig stoicus nyugalom-

mal állta az operatiót, mikor rá került a sor, még csak meg sem szisszent.

„Ugyan hogy tudja szó nélkül kiállani?“ kérdi tőle egyszer a kínzás végeztével az elébb megkínzott.

A mi táblabírónk hamisul nevetett.

„Lóvá tettem a németet; mindig az egészséges lábamat nyújtottam neki, azt dörzsölte.“

262. Azt a kutyát azt a macskát.

Nagy engesztelődési lakoma volt kicsinálva ** vármegyében. A fehér és fekete toll közt készült valami fusio.

Azon boldog időkben volt ez, mikor még a tollakat nem csak a madarak viselték.

Az alispán, ki a feketetollas pártnak volt elnöke, adá az ebédet, s úgy volt kicsinálva, hogy az alispánné elnökölvén a táblánál, a fehértollasok legtekintélyesebb hasú egyénisége álljon fel és köszöntsön áldomást az érdemes asszonyságra.

Mint a németeknél vannak kedélyes improvizátor géniek, úgy vannak nálunk ünnepeelt toaszt celebritások. — Némely embernek speciális hivatása van arra, hogy hét országra szóló toasztokat mondjon, míg másoknak ellenben az a hivatásuk, hogy minden elkezdett toasztba belesüljenek.

Az illető táblabíró egyike volt a legderekabb politikusoknak, ő tehát restelé megvallani megbízóinak, hogy neki könnyebb egy tízives válaszfeliratot fogal-

mazni, mint egy három sorból álló áldomást elköszöntem, s elvállalá a neki szánt szerepet.

Egész ebéd alatt azután folyvást a tartandó beszéden törte a fejét, s mint ez rendesen történni szokott, mire a végít kigondolta, elfelejtette az elejét; épen ezek a gondolatok úgy elszoktak múlni az ember fejéből, mintha jégre írta volna.

Közelget végre az elkerülhetlen percz; a szónok előre megtölteté poharát, az asztalnál ülő dévaj fiatal-ság előre csitított kézzel lábbal asztal alatt ögyelgő kutyákat, macskákat, s biztatta egymást, hogy csenden legyenek, meg ne mukkanjanak.

A szónok felállott; minden szem ránézett, s látta őt éktelenül halaványnak: mert vala neki igen szűk ez a világ, s először kezdé tapasztalni Arago azon mondatának valóságát, miszerint minden emberen 18 ezer mázsányi levegő súlya fekszik. Nagyot szítt belőle elszoruló tüdejébe, és elkezdé a mondást:

„— A legelső királynétől, a legutolsó alispán-
néig“

Mikor kigondolta e mondást, azt hitte, hogy azzal valami nagyon hízelgőt fog kifejezni, s akkor vévé észre, midőn elmondá, hogy micsoda ostobaságot mondott ő most a felköszöntendő hölgynek, őt legutolsóának helyezve! s e felett úgy megrettent, hogy mondata közepén megállt.....

De mégis, hogy tekintélyét ne koczkáztassa, körülnézett a jelenlevő fiatalságon, s mintha az ő dévaj-ságuk okozná megállapodását, rájuk förmedt haragosan:

„— Azt a kutyát, azt a macskát!“

„Azt a kutyát, azt a macskát!!“ hangzott egyszerre az egész asztali társaságban óriási kaczagás

közepett, mely nem engedte többé a szónokot szóhoz jutni. Az alispánné haragosan ugrott fel helyéről s odahagyta az asztalt.

Az egész tervezett fusioból nem lett semmi.

De máig is fennáll e mondás emléke, s ha valaki társaságban valami ügyetlenséget mond, vagy belesül a megkezdett beszédbe, csak annyit kell rá mondani:

„Azt a kutyát azt a macskát!“

263. Mi az ördög?

Nagyon szívükre beszélt a regements páter a legénységnek, szidta őket a korhelység, káromkodás, és menyecskezés miatt, mi rendesen, kivált a két utóbbi, a huszár eredendő bűnei közé szokott tartozni. Annyira ment az erkölcsi beszéd, hogy már a pokollal és az ördögökkel fenyegetés is belejött.

Mikor vége volt az oktatásnak, monda egyik a fiúk közül:

„Atyám uram, látott-e már ördögöt?“

„Nem láttam, fiam, nem is kívánok soha látni, annál inkább félek tőle, hogy te előbb-utóbb ismeretségbe jössz velök, ha tovább is így folytatod életedet.“

„Én is épen ezt akartam mondani: tegnap este óta, a hogy a kocsmából haza jöttem, nálam van az ördög.“

„Nálad van, hogy érted ezt?“

„Megmutassam?“

„Már hogy tudnád ezt megmutatni?“

„Könnyen. Nyúljon bele csak, atyám uram, ide a lajbim zsebébe.“

„Nem találok én itt semmit!“ felelt a pap, kikutatva a huszár zsebeit, egyiket a másik után.

„No lássa, uram: épen ez az ördögség, ha az embernek egy batkája sincs a zsebében.“

264. A furfangos csapláros.

B. helységbe egy vándorművész érkezett, ki mutatványaival élvezetet akart szerezni a jámbor lakosoknak.

A korcsmárosné a művésznak színpadul a nagy ivószobát engedte át; az előadás kihirdetett s az első előadási díj öt váltó garasra határozott.

Az előadás napján a korcsma előtt a soha nem látott előadás élvezetére tömérdek nép gyűlögött össze.

A korcsmáros fel akarván használni a kedvező alkalmat, a tolongó nép közé vegyülve néhánynak megsúgta, hogy őket a színterembe egy váltó garasért is beereszti.

Ismert dolog, hogy minden falusi ivószobából a pinczébe lejárás vezet, mely rácsozattal van elrekesztve; — s míg a művész az udvarajtónál maga ült a pénztár megett, addig a furfangos csapláros az udvarról garasért eresztette le az embereket a pinczébe, hogy onnan a rácsos ajtón a terembe juszanak.

Az előadás kezdetét vette, nemsokára azonban a közönség egy részén különös neme látszott a lelkesevésnek, mi sem a művésznak, sem a csaplárosnak

nem látszott ínyére lenni, mert igen veszélyes symptómákban mutatkozott.

A pinczén beeresztett garasos műbarátok használva az alkalmat, a bekövetkező előadás nagyobb élvezetére a korcsmáros boraiból nádszálakon előbb hatalmas lelkesedést szívtak magukba.

Ekként a műelőadás a megcsalt művész, csalódott olcsó pénztárnok s a lelkes közönség közt hatalmas öklöződéssel végződött.

265. Halbak.

„Holnap kend halbakra fog menni“ — szóltak az úonczhoz.

„Értem, káplár uram, csak azt nem tudom, mi a halbak.“

„Mi volna más, mint halbak? elég az hozzá, hogy ötvenet kap kend, ha ott nem lesz. Értette?“

„Igenis, értettem.“

266. Sok egynek.

„Kapitány uram, ha majd megütközünk, ki tartja lovamat?“

„Kend maga.“

„Hát a kardot?“

„Kend maga.“

„Aztán mellé atakírozzak is, dejszen, kapitány uram, három embernek való munka ez, nem egynek.“

267. Ártatlan fenyegetőzés.

Haza jön a gyerek az iskolából, s atyjának azon kérdésére, hogy mi újság? hősi arcczal mondja:

„A professor meg akart virgácsoltatni, *hanem én fűgét mutattam neki.*“

„Hogy merted ezt tenni, gazember?!“

„*Csak a zsebemben!*“

268. A trombitás.

Az is furcsa kis história, mikor a huszár trombitás ellenséget lopott.

Egy táborozás alkalmával délután beszélgetnek a huszárok, s az egyik azt mondja:

„Azt hiszem, megint nem lesz ma ütközet.“

„En is azt hiszem“ mondja egy másik.

„Mit csinálunk egész éjjel? — búsul az első — csak már egy foglyunk volna, majd csak elbolondoznánk vele.“

„Hozok én egyet,“ mondja a trombitás.

„Hozol a patvart!“ mondja megint a másik.

„Istenszentháromság úgyse hozok!“ bizonykola a trombitás.

„Honnét hoznál?“ kérdi amaz.

„Ne kérdezd, csakhogy hozok.“

„Elevent?“ kérdezek újra.

„Elevent bizony a ki lelke van!“

„Eredj hát!“ biztaták valamennyien.

„Megyek is“ felelé a trombitás, és lóra vetvén magát, szörnyű széles kukoricza táblák mellett el-

megy végre egy patakig, melynek szélén fűzfák voltak, s innen már az ellenséges előőrsoket is könnyen megláthatta.

Leszáll a lóról s azt a fűzfák egyikéhez köti, maga pedig visszamegy a maga tábora felé, s a kukoriczaszélből leselkedve nézte a lovat.

A másikkak később észrevették a lovat, s az egyik óvatosan oda kullogván, hosszú leskelődés után leoldja a lovat, fölül rá, de ekkor a trombitás is előveszi a trombitát, s a mint kifért tüdejéből, retirádot fuj, mire a ló a kétségbeesett foglyot sebes nyargalással hozta a tábor felé, s a trombitás trombitaszóval szépen a táborba kísérte.

És ez megtörtént dolog.

269. A kétségeskedő.

Egy angol gróf azon szerencsés helyzetbe tudta magát tenni, hogy minden bajon, minden kellemetlenségen, a mik érték, kétségeskedett s azok valódiságát tagadta. Így, ha valamely jó barátja haláláról hirt kapott, ezt sehogyse akarta hinni. Nejeének halála után is úgy, mint élteben oda tetette ebédlő asztalához a terítéket stb. Ezen elvéhez híve maradt a barátaivali társalgásra s egyéb viszonyaira nézve is.

Egykor valamely lord látogatta meg a grótot s midőn belép a szobába, a gróf kedvencz kutyája megharapja lábikráját, a gróf pedig nyugodtan mondja: „meg ne ijedjen, kutyám nem mar meg senkit.“ A lord, a ki a mardosó kutyát egy hatalmas botütéssel földre teríté, szintén egész nyugalommal felelt: „Mit se féljen kedves grófom, nem ütök én soha sem.“

270. A nem sikerült élcz.

X. gróf több barátjával együtt sétálgatván nyilvános kertben, itt *B.* tanárt is, a ki tekintélyes pap és híres matematikus volt, megpillantá. A tanár mély gondolatokba merülve, földre szegzett szemekkel, és kimért léptekkel járkált a fasorok közt,

Meglátván tehát így a tanárt *X.* gróf, a ki jó ötleteit és élczeit társai előtt fitogtatni igen szerette, azt mondja kísérőihez. „Nézzétek csak, itt jön *B.* tanár, a nagy matematikus, s pedig nem néz se jobbra se balra, most is mélyen gondolkodik. Majd megszólítom, felrázom tudós álmából, zavarba hozom s majd jót nevetünk rajta.“

Eközben a tanár közeledvén, *X.* gróf elejébe megy s mély bókolások közt ezeket mondja a tudós-nak: „Jó reggelt, tanár úr! igen örvendek, hogy Önt jó egészségben látom. Fejemet meghajtom mélyen tanár úr tudományossága előtt, mélyen egészen a föld középpontjáig.“ „Én pedig“ így felel a tudós rögtön minden zavarodás nélkül „a magamét grófúr szeretetreméltósága előtt még a föld középpontján tul is eresztem le, sőt azon átfurakodva az ellenlábúak földén is bókra konyítom.“

X. gróf ezen nem várt felelet által egy kissé megzavarodva, ebbeli helyzetét egy újélczczel akarván palástolni, már most azt monda a tanárnak: „én pedig már most lehajlok tanár úr előtt a pokol legmélyebb fenekéig.“ Mire a tanár mosolyogva azonnal ezt válaszolá: „Na, oda, méltóságos gróf, biz én nem kísérem, s bocsássá meg, hogyha ott hagyom egyedül“ és távozott.

A gróf le volt főzve, s a társaság — igaz — hogy jól nevetett, de koránt sem a tanár rovásán, hanem a megbukott grófi élcezen.

271. Parírozni.

Ujonc. Jól tudom már a hat vágást
 Ide nézzen úgy-e látja?
 De hát ha engem támadnak
 Hogy kell parírozni bátya?

Huszár. Soh se legyen arra gondod
 Parírozni! a kéne még!
 Te mindig csak szúrj, vágj ecsém!
 Parírozzon az ellenség.

272. Előörs.

Előörsön volt a vén huszár, meg a gyerekhonvéd.
 A mint ott várakoznak, íme jönnek rájuk szemközt az
 ellenség kémjárata, valami öt lovas.

„Na ecsém, — szólt a vén huszár, — azokat
 ott most mindjárt megtámadjuk, kit levágunk, kit
 meg elkergetünk világgá.“

„Jaj Gergely bácsi, — szabódik a gyerekhonvéd,
 — sokkal többen vannak azok, mint mi.“

„Többen vannak? Hogy volnának? Tudsz szám-
 lálni? No hát vedd elő a tíz körmődet és számítsd:
 én vagyok én, kettő a lovam, három, négy a két pisz-
 tolyom, öt a karabélyom hat a kardom, *hetedik vagy
 te!* Hát nem vagyunk többen, mint azok?

És úgy tőn a miként beszélé, megtámadta az ellenség öt lovasát, kit levágott, kit elfogott, kit elűzött.

Nem csoda heted magával.

213. Czilindert vegyenek!

Mikor kiütött az a jó világ, hogy a magyar ember újra magyar ruhában járt, a czilinderek úgy eltűntek Magyarország színéről, mint a csillagok a nap fénye elől.

Mit tegyen a handlévilág ezzel a töméntelen Figaróval? Venni, nem vette senki, még az is kidobta az ablakon, a kinek volt.

Ebben az időben annál inkább megütközött két magyarruhás fiatalember, midőn az utcán egy czilinderekkel megrakott embert hallott kiabálni.

„No már ilyenre nem adnám a fejemet' — mondja az egyik.

„Én meg a fejemre nem mernék ilyen adni. Hanem figyeljünk csak mit kiabál a szerencsétlen?“

„Köpöládát vegyenek“ — hallatszik egy ház kapuja alól, a hova a handlé bement portékáját eladni.

„De pajtás, akkor én is veszek egy párt' — mondja az első.

„De még én is.“

„És úgy tettek, amint beszéltek, s lett a czilinderből köpöláda.

274. A másik kocsin.

A Bachkormány idejében fuvarosok mentek be hetivásárra D.-be s az úton egyiket megállítja egy fináncz:

„Bácsi, maka matyar emper, magyar emper jó emper. Nekem nagyon fáradt van, engedsz meg felülni a kocsidat. Jó vansz?”

A magyar ember csakugyan jó ember s épen ez a baja.

A fuvaros megszánta az elfáradt szaglászot s megengedte, hogy felüljön a zsákok tetejére. Alig ült fel a fináncz, elkezdett a kocsin szaglászni s észrevette, hogy ott egy zsák leveles magyar dohány van.

„Bácsi azt nem szapad lenni, matyar dohán a zsákban, azt muszáj nekem elvenni.”⁴

„De lássa uram — szólott a fuvaros — az úgy is kevés, azért nem kap sokat, ne irigyelje tőlem ezt a kis jót is.”

„Nix nutz, azt muszáj nekem elvenni.”

„Tudja hát mit? — monda most elkeseredetten a fináncz szemtelensége fölött. — Ha már dohányt akar, menjen át a másik kocsira, azon van hat zsákkal.”

A fináncznak sem kellett több, azonnal leszállott a kocsiról, az atyafi pedig mint a villám vágatott odább. A másikon persze nem volt egy szem sem. Az atyafiak is észrevették a fináncz hunczvutságát, melylyel a másikat rá akarta szedni s most már fel sem hagyták ülni a kocsira, hanem kutyagolhatott a kesik után.

„Atta nímettye, rá akart szennyi bennünköt, haat most maan mennyen a maga paripaain. Úgy kö' neki.”

275. Huszár spekuláció.

Csataközben a huszár az ellenség közől szélről kikapott egy tisztet, s mindenképen igyekezett azt elfogni.

A tiszt már mind a két pisztolyát kilövé, kardját is elveszte a viaskodásban, s utoljára is kénytelen volt magát megadni.

Utóbb megkérde a huszárt, mért nem lőtt ő is?

„Féltem, uram, hogy lovát találok, annak az árára pedig épen most nagy szükségem van.

276. Még az nem történt emberrel.

Három huszár, s csak egy ágy van a szobában. A két öregebb belefekszik az ágyba, a rekruta boszus kedvvel az asztal alá telepedik.

Kemény volt a tanya a fiúnak, s nem tudott aludni, s nagyon felgerjedt benne az irigység, hallván amazok édesded hortyogását.

„Megboszulum magam“ — gondolja magában, s az alvók egyikének mezítelen lábára felköti a szíjrajáró sarkantyút.

Épen jókor történt, mert az alvó azt álmodta ugyancsak tánczol most a kocsmában egy barna menyecskevel.

„Jaj a lábam!“ kiálta azután csak hamar a sarkantyús, s félálmosan jót döf szomszédja oldalán.

„Mi bajod?“ szólt a felriasztatott.

„Levesd a csizmád, vagy mindjárt kiteremtelek az ágyból.“

„Hisz meztláb vagyok.“

Ekkor békétlenkedő saját lábaihoz kap, s felkiált.

„Úgy hát én felejtettem fenn a fél csizmámat. De nem! mi a mennykő! e még nem történt emberrel: a csizmámat lehúztam, a sarkantyúmat pedig lábomom felejtettem.“

211. A becslés.

Egy fiatal uracs, a ki igen felületes, és kevés képzettséggel, de annál több önhitsséggel volt megáldva, s oly dolgokról, mikről mit sem értett, szemtelen elhatározottsággal elmondta ítéletét: vitatkozásba keveredett *B.* tanárral, egy öreg, mély tudományú férfival, a ki egyébiránt bátor nyíltszívűségéről is volt ismeretes.

A vitatkozás folytán, a fiatal uracs okadatolni kívánván állítását, nagy pöffel felkiált: „Ezt még is jobban kell tudnom mint más valakinek. A három év, melyeket a H. . . . i egyetemnél töltöttem, nekem sokkal többbe kerültek *ezer* talléromnál.“

„Oh, kedves uram!“ ígymond rögtön *B.* tanár „ha valaki megkínálja érte csak *száz* tallérral is, javaslom, adja oda.“

212. Nagy számár.

Egy paraszt lélekszakadva fut be papjához s előadja annak, hogy ő biz látott kísértetet.

„Mikor és hol?“ kérdi a pap.

„A múlt éjjel, mikor elmentem a templom mellett, a kísértetet észrevettem a falon.“

„S milyen alakja volt annak a kísértetnek?“

„Roppant *nagy számár alakja!*“

„Ej, menjen kend haza! — viszonzá a pap, — kend nagyon félénk ember, saját *árnyékától is megijed.*“

279. Hány Isten van!

Az oláhfalvi ember egy mezővárosba ment baromvásárra. Vásár után betér egy csárdába s ott neki fog ebédelni a tarisznyájában hozott elemózsiából.

Két szomszédja gúnyolni kezdte s utoljára már oly vastagon ment a sok megjegyzés, hogy ő sem bírta több tűrömolajjal, hanem nyakon figyelmeztette az elsőt, a ki épen kezeügyébe esett. Rögtön zaj és láрма lett s őt a királybíró elé vitték, ki őt bezáráttással fenyegeté; de midőn megtudta a dolog miben létét, csak ezt kérdé tőle szinte gúnyolólag:

„Most az egyszer szabadon mehetsz, hanem mond meg előbb, hány isten van?“

„Hat.“

„Hat? hogy hogy?“

„Hát egy van Csíkban, egy Kászonban, egy Kézdiszékben, egy meg Orbaiban“ — ő ugyanis mindenütt a királybírókat értette az Isten alatt.

„Hát az ötödik hol van?“

„Az itt áll előttem.“

„Hát a hatodik?“

„Az fenn van az égben, hogy ütesse a többi ötbe a mennydörgős mennyköt.“

280. A mohácsi ütközet.

Egy utazó a mohácsi mezőkön menvén, kocsisával egyről másról beszélgetett.

„Hát azt nem tudná-e kend megmondani János, — szólott az utazó, — merre felé volt itt az a híres ütközet a törökökkel, mert hát kend idevaló, — tudhatja.“

„Nem tudok én arról uram semmit. Mikor történt az?“

„1526-ban.“

„Hohó! régen volt az; ki tudna arra vissza emlékezni? *Még akkor tán nem is éltem!*“

281. A Komitatsvorstand.

Bach idejében az alföldi korcsmáros pipálva ül háza előtt s fumigálja a világot.

Egyszer fényes úti hintó gördül be udvarára s uriasan öltözött nyúzott képű bajusztalan ember száll ki belőle. X. megyei főnök volt.

A korcsmáros a fülét sem billenti.

„Hol meg van itt a korcsmáros?“ kiált parancsoló hangon a kalucsnis úri ember.

Az udvaron fűrészelő emberek mutatják neki, hogy ott ül az ajtóban. Ő pedig úgy tesz, mintha nem is hallaná, hogy felőle tudakozódnak, szép csendesen tömögeti pipája tüzét a kis ujjával s egyik lábát a másikra teszi.

„Van meg itt szoba extra? Stallung a lónak? pöcsületes Mittagmal s puha ágyasz?“ kiálta a főnök.

A korcsmáros meg se fordítja fejét s csak ennyit felel rá:

„Van ménküt!“

A főnök elförmed.

„Tudni kend wer ich bin? Hogy kivel peszélük?“

A korcsmáros gyönyörű meglepéssel felel:

„Tudja a ménkű!“

„Én X. X. Komitatsvorstand vagyok,“ kiáltá hevesen a vendég.

A korcsmáros vállat vonit, s pipáját szájában félre vágja:

„Bánja a ménkű.“

Ekkor a főnök titkára oda lép az emberhez s megszorítva a kezét, nyájasan fölszólítja emberséges magyar dialectussal:

„Ugyan édes földim, el vagyunk fáradva, nem lenne olyan jó, hogy szobát nyitna s adna valami harapni valót. Az Isten is áldja meg.“

„Hogy ne adnék — kiált föl a korcsmáros, fölkelve helyéből. — Tessék besétálni, minden lesz a mi van. — S azzal úgy megtraktálja a főnököt két bankó forintért, hogy a füle töve is két felé állott.“

282. A becsületes ember.

Valamely országos vásár alkalmával egy zsidó, a ki lopásbani részvételtől volt vádolva, elfogatott s a bíró elébe állíttatott. A lopott jószág előkerült, s a zsidónak csak azt lehetett vétekkül felróni, hogy szoros összeköttetésben volt a tolvajjal. A tanúk egyike ez alkalommal azt állítá, hogy ugyanazon zsidó más

helyeken is volt már lopások miatt elfogva, de hogy mindig kitudta magát a büntetés alól beszélni. Most is erősen vitatá a zsidó ártatlanságát, s folyvást ezt kiáltotta: „Én becsületes ember vagyok!”

A nyomozás útján kiviláglott körülményekhez képest azonban bűnösnek találtatván a zsidó, meztelen hátán elszenvedendő húsz vesszőütésre ítéltetett.

Iszonyatosan rimánykodott az elítélt, feljajdult a nagy igazságtalanság ellen, s még most is azt kiáltotta, hogy ő becsületes ember: de hasztalan volt minden ellenzése, levetkeztették; és íme! meztelen hátán megvult a gonosztevőkre süttetni szokott bélyeg.

„Na látod, te gazember“ így szól a bíró „hogyan mondhatod, hogy becsületes ember vagy? iszen itt van hátadon a bélyeg.“

„Jaj erről én nem tehetek“ mond siránkozva a zsidó „mert azt akaratom ellenére sütötték hátamra!“

283. Az eгри név.

A hevesi keresztes népfelkelők egy része Egerbe rendeltetett.

A felkelők közt egy asszony is megjelent hosszú dárdával és beállott a sorba.

„Hát kend mit akar itt azzal a dárdával?“

„Hát csak úgy gondoltam vitéz kapitány uram, hogy az uram épen az ország számára fuvarba levén, hát majd csak magam jövök helyette, nehogy itt miatta valami hátramarádás legyen.“

Ez az asszony is kiérdemelte az eгри nevet.

284. A csók.

1849. ápril 26-án Pesten a váczi-utczában egy bájos, előkelő hölgy megállított egy vágató huszár közvitézt, és igen finom kendőben egy koszorút és hat fényes húszast adott neki. — A huszár meglátván a kendő tartalmát, azt monda: köszönöm édes asszony-ság, a kendőt és koszorút hálásan fogadom el, de a pénz nem kell: pénzem van elég, de helyette más valamit volnék bátor kérni.

„Mit?“ kérdé nyájasan a hölgy.

„Egy csókot,“ felelt mosolyogva a huszár.

És a hölgy félre veté fátyolát, a huszár közvitész pedig lehajolt, és száz meg száz ember szeme láttára a derék hölgy megcsókolá a honért vértett... A nézők mosolyogtak, de szemeik telvék valának könnyekkel, a hölgy pedig édes pirtól lángoló arczczal távozott.

285. Bibliai magyarázat.

Egy falusi tanító ezen helyet magyarázta tanítványainak a szentírásból: „Ha megütik jobb arczodat, tartsd oda a másikat is.“

Jelen volt ezen az előadáson a kisbíró is, ki nem szenvedhette a tanítót, s előadás után kérdi, ha megmarad-é tanítása mellett?

„Mindenesetre!“ felelt ez.

Erre a kisbíró arczul ütötte, mire a tanító bal arczát is oda tartotta.

„Hanem az is benne van ám a bibliában, — szólott most a tanító, — „hogy a mily mértékkel

mérték, azon mértékkel fog nektek is visszaméret-
ni!“ — s erre elkezdék egymást emberül ütlegelni.“

Egy utas, ki épen-arra ment, elküldé inasát, mi-
szerint nézze meg, hogy mi dolog történik ott?

Ez visszajött s ezen feleletet adá:

„Nem nagy baj, nagyságos uram. A tanító és a
kisbíró kölcsönösen *magyarázza egymásnak a bibliát.*“

286. Nem!

Az egyszeri embernek szép, de együgyű felesége
volt, a kit nagyon féltett, kiváltképen pedig a huszá-
roktól.

Hát egyszer el kellett neki mennie hazulról, mire
nézve nehogy valami kedve ellen történjék azalatt,
előbb megfogadtatá a feleségével, hogy ha huszárt
találnak a házhoz szállásolni, annak mindenre azt
felelje, hogy „nem“! és azután úgy is cselekedjék.

Jön még az nap a beszállásolt huszár, s rögtön
szemébe ötlük a csinos menyecske.

„Ejnye lelkem teremtette, leány-e maga, vagy
menyecske?“

Az asszony azt felelte rá, hogy „nem“.

„Hát tány özvegy?„Nem.“

„Ad-e nekem szállást?“ — „Nem.“

A katona a sok nemből valamit kezdett gyanítani,
s egyet fordított a kérdés formán.

„De csak nem haragszik meg érte ha itt ma-
radok?“

Az asszony arra is azt mondta, hogy „nem“.

„Főz-e nekem lelkemadta jó vacsorát?“ „Nem.“

„De azt nem bánja, ha hozzá ülök, mikor készen lesz?“ „Nem“.

„Hát a lovamnak kapok-e szénát?“ „Nem.“

„De azt nem bánja, ha magam hozok neki a padlásról?“ „Nem“.

„Hát bort kapok-e a vacsorához?“ „Nem“.

„De a pincze nem messze van úgy-e?“ „Nem.“

„Hát egy csókot nem ad-e a bajuszom alá?“ „Nem.“

„De ha én adok magának egyet, azért nem hagszik meg, úgy-e gyöngyömadta?“

A menyecske erre is azt felelte, hogy „nem“.

287. Nagy veszedelem.

Először volt csatában a rekruta. Füttyölnek a füle mellett a különféle ágyúgolyók. A legénynek nem tetszik a multság s kapkodja a fejét, hol jobbra hol balra.

Meglátja a vén huszár ezt a dolgot s rámordul az újonczra:

„Ne kapkodd a fejedet öcsém olyan bolondul, mert még bele találod,ütni valami golyóbisba.“

388. A sánta koldus.

1849. elején a pesti vámnál gyakran lehetne egy sánta koldust látni, ki két mankóra támaszkodva, nagy kínnal vonszolja odább nyomorék testét; bozontos haja, szakállá, rongyokba kötözött zsugorult lába,

silány öltözete s beteg arcszíné mellett nem volt szüksége a járókelőket könyörrre szólítani, mindenki önkénynt veté neki szánalomból alamizsna filléreit.

A vámsorompóknál rendszeren leült, mielőtt kiment volna a városból, bizonyosan megpihenni a fáradtság miatt, messze lakott s kívül egy bódében, az örökkel néha beszédbe elegyedett, nehéz fuldokló hangon panaszkodott előttük az élet nyomorúságairól, u hideg napokról, a krumplic drágaságáról, s más impolitikus dolgokról, azután ismét odább vánszorogott, köhögve és nyögve, mint egy halálos beteg.

Ki ismerte volna meg egy pár nap múlva ezt a nyomorékot, a mint a debreczeni városház lépcsőin délczeg léptekkel sietett föl, két, három fokot lépve át egyszerre, fején angol utazó sipka, kezein finom keztyűk, szemén kék szemüveg, öltözete meleg és divatos útiruha, s mikor az elnök előszobájába lépett, oly erős, dörgő hangon beszélt, hogy a harmadik szobában is meg leheté érteni.

Két nap múlva ismét czammogott vissza a nyomorék, felzsugorult lábbal Pest kapui felé, kinézése még szánalomra méltóbb volt, mint azelőtt. A vámsorompónál ismét leült, s oly általkodottan köhögött, hogy alig bírt szóhoz jutni, akkor is oly rekedt hangon beszélt, hogy senki sem értette.

„No még ez sem viszi messze a csontjait,“ monda a vámőr, a nyomorék rettenetes köhögését hallva, míg az ember nagy kínnal föl vánszorogott, mankóit hóna alá fogta, s mászott nagy lassan odább.

Azok a mankók belülről ki voltak üregítve, azokban hordott veszélyes iratokat a kém majd ki, majd be.

289. Jól kérdezte.

Alacsony zömök szenátor rettenetes hosszú karddal ment a tanácsülésbe.

Arra megyén a huszár és kérdi.

„Nemzetes uram! ki kötötte az urat ahoz a kardhoz?“

290. Mit gondolna a szalonna?

Hideg deczemberi reggel volt, a hó keményre fagyott, pengett a jég, mint az aczél.

A huszárok masíroztak, de előbb otthon jói elszalonnáztak früstükre.

Útközben a legelső csárdánál egyik a legények közöl egy pohár bort adatott.

„Bort kell ráinnom — monda — különben azt hinné ez a szalonna, talán kutya ette meg.“

291. Kontóra.

Éjfélíg ivott a huszár a zsidó csaplárosnál, ekkor haza akarván menni, kérdi:

„Iczik! mennyivel tartozom?“

„Két forint, négy krajczár.“

Két forint négy krajczár? Patvarba! az egy kicsit több, mint a mennyi pénz nálam van. De semmi: itt van a négy krajczár, a két forintot csak írja fel, majd kifizetem máskor.“

292. Erős természet.

A tábornoknak összetörte a golyó egy lábát, s az orvosok vizsgálván a sebet, tanakodtak diáknyelven, ha el kell-e ezért vágni a lábat vagy nem?

A többség azt ítélte, hogyha a golyót a seb mélyében meg lehetne találni, s onnan kihúzni, a láb elvágás nem lenne szükséges, neki álltak tehát harapófogókkal, s rettenetesen megkínózták a derék-katonát.

„Mit késedelmeznek annyit“ — kiált végre a tábornok elvesztve türelmét.

„A golyót keressük.“

„A golyót? hát mért nem szólnak? Itt van a zsebemben, magam vágtam ki a csontból egy bicskával.“

293. Bízvást meghalhatsz.

Halálos ágyán magához hította az öreg paraszt fiatal feleségét, s így szólt hozzá:

„Édes feleségem! ha akarod, hogy békével haljak meg ígérd meg, hogy Miskához nem mégysz férjhez.“

„A világ kincseért sem, édes uram! — felelt az asszony. — E miatt bízvást meghalhatsz, mert már Tolky Pálnak adtam kezemet.“

294. A szegény jogász.

Hideg télen szobájában ült nagy búsan és éhesen a szegény jurista. Melegre annyiból még tehetett

szert, hogy egy rokkant, kidúlt-bedúlt oldalú hegedűvel s a corpus jurissal befűtött, de hogy hol fog vacsorázni, azt épen nem tudta elgondolni. E fölötti bújában így sóhajtott fel:

„Istenem! miért nem vagyok én most malacz, hogy nyársra húzhatnám, megsütném s *megehetném, magamat?*“

295. Tudja a módját.

Egy szállásoló huszár töltött káposztát kapott ebédre gazdasszonyától, s kibontogatván a káposztákat, a töltelékot megette, a leveleit otthagya. Mit látva a gazdasszony, kérdi: mért cselekszi azt, hogy csak a töltelékot eszi meg, a leveleit meg ott hagyja? — Azért felel a huszár — hogy holnapig töltsön bele kelmed újra.

296. Szolgálat.

„Hány éves vagy fiam“ — kérdé a katonától a tábornok.

„Huszonkettő.“

„Mennyi ideje, hogy szolgálsz?“

„Tizenkettő.“

„Tizenkettő: micsoda bolond beszéd ez?“

„Igaz beszéd, generális uram: Öt esztendeig szolgáltam, mint liba-pásztor, kettőig, mint borjú-csordás, háromig mint csikós; két esztendő óta pedig mint katona: mindössze tizenkettő.“

291. A fogorvos.

Beugrik a diák a borbélyhoz ezen szóval:

„Jó napot kívánok!”

„Isten hozta, mondja a pióczarakó, — mivel szolgálhatok?”

„Nem tudna valamit fogfájásról?”

„Hogyne tudnék!” mondja amaz előkapván egy üveget, melynek dugaszát kihúzá, s amannak orra alá löké az aethert, mire az rögtön egy székbe rogyott.

Erre a borbély előszedi műszereit, a fogakat megvizsgálá s egy hibásnak látszót hirtelen kirántott, mire amaz észre jött.

„Jaj! jaj! — ordít amaz, — oda vagyok, meghalok!”

„Hisz uram, — véli a borbély, — fogát már kihúztam, hát mi baja?”

„Épen az a bajom, mert nem az én fogam fáj, hanem *az anyámé!*”

298. Tiszta bor.

Ittak a huszárok a csapszékben, egyiknek azonban a finnyásabbak közül a felszolgált bor sehogy sem akart ízleni.

„Nem tetszik, katona uramnak — kérdé a csaplár — pedig bizony elhihetné kegyelmed, hogy ez minden tekintetben igen tiszta bor.”

„Tudom — felelt amaz — tiszta, nagyon tiszta. Hogy is ne lenne tiszta, midőn oly jól *megmosta vízzel*, csaplár uram.

299. A ravasz postás.

A czigándi pap elküld egyszer egy embert a postára, hogy váltsa ki ott fia levelét s hozza haza.

12 p. krt kértek a levélért, de az ember ezt sokallotta érte, s kérte a postamestert, hogy ne legyen olyan lelketlen azért a csekélységért annyit kívánni; adjon rá még, hacsak kettőt is; mit mondanak neki otthon stb.

A postamester rá sem figyelve rendezgette a leveleket, mi közben a sógor gubája alá csúsztatott még kettőt, s haza menve azt mondja az öreg tiszteletesnek:

„Rászedtem a farkas fiát! Egyet akart adni, s hármát hoztam érte.

És sorra kirakta a másik két levelet is, melyeknek egyike Vámospércsre, a másika Törökbecsére volt címezve.

300. Jó felelet.

„Micsoda betű ez?“ kérdi a tanító tanítványától, — a táblára rajzolt betűk egyikére mutatva.

„Nem tudom én, feleli a növendék.“

„Hát ez?“

„Azt sem tudom, — lőn ismét a felelet, és a tanító megmondta tanítványának, hogy az micsoda, mire a tanítvány megszólamlott:

„De tegyen tanító úr mást bolonddá! Ha tudja, hogy mit tesz az a betű, hát minek kérdezi tőlem.“

301. A jó.

Egy alföldi város kapujához megérkezik az utas hosszú kínszenvedés után, mert minden húsz lépésnyi haladás után a kerekek sártóli megszabadítása végett le kellett szállni.

„Tessék kövezetvámot fizetni!“ szólítják meg őt a sorompón.

„Hála isten, csakhogy köveztre jutunk! itt a kövezetpénz.“

„Aztán tessék arra jobbra menni.“

„Arra van a kövezet.“

„Dehogy! hanem ha az úr emerre balra megy, ott vész lovaival, kocsijával együtt, a mély sárból ennek a három csikónak füle sem látszik ki.“

„Köszönöm, — felelt az utas, és gondola; hogy ez a felebaráti utasítás is megéri a kövezetvámot.

302. A polgárórség.

Megy az utcán a polgárórség puskával, zászlóval. Nagy a parádé.

A városházától jönnek s mennek a templomba.

Kövér főkapitány járul elől gyalog, kivont szabályával s világért hátra nem nézne a századjára, csak úgy kommandíroz.

Egy kis mellék utcán egybe oda lehetne érní a templomhoz, de a kapitány végig akarja vinni az órséget a piaczon, hogy lássa a népség.

A mint tehát a kis utcához érnek, az egész század igen természetesnek találja, hogy oda be kell kanyarodni, a kapitányt pedig hagyják egyedül men-

ni, gondolván, hogy valami dolga van neki a piacon. A templom előtt majd összetalálkoznak.

A csapatvezér tehát szépen megy végig kivont karddal a piacon s a mint egyet fordulni kell, elkiáltja magát;

„Jobbra kanyarodj!“

Csak akkor veszi észre, hogy senki sem megy utána. A derék polgárok azóta régen a templom előtt állnak sorban s már ki is pihenték magukat.

303. Obsitos beszéd.

Csapszékben dicsekedék egy obsitos huszár viselt dolgaival.

„Hát hol járt még katona uram — kérdé egy suhancz, midőn amaz egy perczre elhallgatott.

„Jártam én öcsém hideg és meleg országban. A talián földön nyáron olyan a forróság, hogy az aszszonyok a tepertős pogácsát csak a napra teszik ki, s úgy megsül, mint a kemenczében. De megjártam olyan földön is, hol a hideg miatt, ha könyezik az ember szeme, úgy megfagy a nedvesség, hogy olyan jégkarika támad belőle, mint az okularé. Veszett ország ez, hol csak az értheti meg a más beszédét, ki épen olvasni tud.“

„Hogy értsük ezt?“

„Csak úgy, hogy a midőn kijön az ember szájából a szó, a nagy hidegben minden betű egyenként csonttá fagy, hogy úgy látszik minden porczikája, mint a téli ablakon a jégvirág.

304. Kölcsönös bókok.

Egy kecskeméti ember Kőrösre vetődött, s gúnyolódva szólott egy mellette menő körösihez:

„Ej atyafi, a kendtek sarába a borjú is befúlhat.“

„Igen, olyan borjú mint kend. Hanem a kecskeméti sárból nem tudom, hogy szabadulna ki még az ökör is?“

„Már én sem tom, kivált az olyan, mint *kend!*“

305. Milyen ez a mi földünk?

A tanítónak az a szokása volt, hogy valahányszor tanítványainak a föld alakjáról beszélt, ezt mindig burnót szelenczéjével szokta összehasonlítani, miközben így szólott:

„A föld olyan gömbölyű, mint az én pixisem.“

Egyik tanítványa azonban észrevette, hogy vasárnaponként rendszeren szögletes szelenczéje van, midőn tehát a legközelebbi examénon azt kérdezte a tanító, hogy milyen ez a mi földünk? — így felelt:

„Olyan mint a tanító úr pixise: hétköznap gömbölyű, vasárnap pedig *négyszögletes!*“

306. Lássak már a medvét.

Honnan támadt ez a szójárás hosszadalmas színművek unalmas párbeszédeinél?

Kecskeméten van egy faja a tanyán lakó embereknek, kiket rövidség okáért neveznek gányóknak.

Ritka nap veti be őket a városba, csak ha esett állat bőrét kell a gazdához bevinni, vagy mikor elfogyott a tarhonya, e jeles művészeti terménye a kecskemétkőrösi iparnak, mely szerint az egyszer lisztté őrlött búzát még egyszer búza formába igyekeznek visszavarázsolni.

Tehát egy ily kivételes napon meghallja a tanya-lakó, hogy komédia lesz Király Károly uram pajtájában. Neki, mint alább látandjuk, igen szép fogalmi voltak e neméről a gyönyörűségeknek, s azoknak előévezetében felvette magát a kakasülőre, lefizetvén az öt garast.

A függöny tetszett neki, de a mi a függöny utál következett, az nem állta ki a kritikáját: valami vékony színdarab volt az hosszú beszédekkel.

A gányó csak várja, hogy mikor lesz már vége a párbeszédnek, az egyik elhagyná már, a másik megint újra kezdi. Ez elmúlik, akkor meg az ottmaradt személy még magánybeszédhez fog, rettenetes gumi elasticumból készült véghetetlen magánbeszédhez. A gányó sem tűrheti már tovább, hanem lekiált onnan a paradicsomból:

„Nem ér semmit az a sok beszéd ifjasszony; nem ütjük avval el; lássuk már a medvét!

307. Nehéz feladat.

„Hozz bort!“ kiált a mester inasára.

„Hát kérek pénzt!“

„Szamár! úgy nem mesterség hozni, ha pénzt is adok rá.“

A gyerek erre elmegy s pár percz múlva átnyújtja a korsót.

„Te gyerek! ebben a korsóban nincs semmi, hogy igyam? — ordít a mester.

„Hja majsztram, ha vóna benne valami, *nem volna mesterség inni!*“

308. Halottak beszéde.

Nagy embergyilkos darab adatott valamely színpadon, a játékszemélyzet nem volt elég a meghalásra, ki kellett bérleni még valami tíz hajdút a várostól, a kik a művészet iránti tiszteletből megengedjék magukat ölni.

A szerepek jól betanítottak, rakásra kell hullani a sok lövés után: ez igen egyszerű.

Egyszerű bizony, de fatális arra nézve, a ki legalul esik; a mint hogy úgy is lett.

Két három embert csak eltűrt a legelébb elhullott dalia a hátán, de mikor már a negyedik is ráesett, felmordul rá szóval:

„Eredj rólam öcsém, mert agyon nyomsz egybe!“

„Én menjek? szólt a megdicsőült; — de én ugyan nem mehetek, mert én meghaltam“

309. A telegraph!

Megbámulták a k . . . i parasztok a telegraphot, míg sok kérdezősködés után kisütötte nekik a velük volt kántor, hogy *az drótposta*.

„Hát már hogy küldik azon a levelet?“ kérdi az egyik.

„Hm. — felel a kántor, — nem is levelet küldenek azon, hanem a hová írnivalójuk van, azt egymásnak villámlással írják meg rajta.“

„Villámlással?! ejnye, hogy nem félnek a mennykűtől! osztég nem tudná kelmed, miféle léhűtő találta már ezt ki?”

„Miféle?“ hát bizonyosan valami francia, vagy anglus. Tudja kigyelmed, hogy ilyesmi *okos ember-től ki nem telik!*

310. Bámulok és borzadok.

Kelletlen szónok készült a beszédhez a megyegyűlésen, kinek még a népszerűtlenségen felül az a szerencsétlensége is volt, hogy képét szörnyen elverte a ragya.

Előre látható volt ábrázatjából, hogy egetverő szónoklathoz készül, melyet meg is kezdett e képen:

„Tekintetes karok és rendek. Bámulok“

Erre a szóra felkiáltott valaki a tömegből:

„Pedig mi nem vagyunk új kapu.“

A szónok kissé megzavarodott a támadt kacagásra, de ismét rendbeszedte magát s kétszerte nagyobb méltósággal kezdé rá újra:

„Borzadok“

„Talán tükörbe nézett?“ kiálta fel újra az előbbeni hang; a kacagás általános lön, a szónok kénytelen volt boszúsan abba hagyni a beszédet s visszaülni helyére.

311. Az esperes körúton.

Körutat tett az esperes, kire az volt a cadentia, hogy a kákán is csomót keres, és szörnyen examinálta a jámbor papokat, a kik útjába estek. Nem lévén egyéb dolga, mint azon törni a fejét, hogy kit hogy akaszthasson meg? mindig tele volt captiosus kérdésekkel, mik annyiban különböztek a találós meséktől, hogy megfejtésüket maga sem tudta.

Egyikbe azzal kötött bele, hogy milyen fa volt az a Sittim fa, a miből Nóé a bárkáját készítette? Másikba azért kapczáskodott, hogy édes volt-e vagy sós az a manna, a mit a zsidók a pusztában ettek? Majd meg az volt a baj, Ábrahám idejében kinek a képe volt a zsidók pénzeire verve! Volt a kitől azt akarta megtudni, hogy mi történt volna, ha Ádám csak Évát engedte volna enni abból az almából és maga nem részesült volna benne? S több efféle.

Egyszer betér a csegei paphoz, s előfogva a jó embert, ily furfangos kérdést intéz hozzá.

„Hát tisztelendő uram, mondja csak, mivel keresztelne, ha víz nem volna?”

A mi papunk szépen megfogta az esperes kezét, s oda vezette az ablakhoz.

A Tisza akkor épen úgy ki volt áradva, hogy az egész környék tengervíz alatt feküdt s a ludak úszkáltak a paplak sövénye előtt.

„Nézze kigyelmed, nagytiszteletű uram, mond a pap, — vizünk van hála Istennek elég.”

„Igen, de ha nem volna?”

„Bizony jó volna, ha nem volna; de mikor ott is van, a hol nem kellene.

„Igen, igen! De hát tegyük fel, ha épen nem volna?“

„De nem tehetjük fel, mert épen kapum előtt folyik a Tisza.“

„És hát ha a Tisza nem volna?“

„Akkor merítenénk a kútból.“

„Ugyan értsen meg kegyelmed: ha az egész világon nem volna semmi víz, mivel keresztelné a szülötteket?“

„Megkeresztelném őket borral.“

„És hátha bor sem volna?“

A pap szemébe nézett az esperesnek.

„De uram, ha bor nem volna, nem is lennék én akkor csegei pap.“

312. A bölcspalócz.

A palócz Egerbe ment pecsétnyomót metszteni.

„Hát mit messék rá?“ kérdi a véső.

„Messe rá szent Györgyöt életnagyságban, — válaszolá a palócz.

„Igen,“ de nem fér rá.

„Se baj, — viszonozza ez ismét, — hisz a mi rá nem fér, le *is fityeghet* róla.

313. A nagy tudós.

Szarkaláb úrfi azt hitte, hogy ő tudományos ember. Kár hogy mások is nem hitték.

S hogy még tudományosabb legyen, — elment külföldre is utazni.

Többek közt Berlinben járt.

Egy ebéd alkalmával azt mondja a pinczérnek, hogy ő szeretne itt ebben a nagy világvárosban valamit tanulni, — mondjon neki egy találós mesét.

A pinczér szabadkozik, hogy ő nem ért ilyesmikhez. Szarkaláb úr erőlteti.

„No, jól van, — szólt a pinczér, — mindjárt mondom én egyet Sem az öcsém nekem, sem a bátyám, mégis az apám fia! Kicsoda az? találja el ön.“

„Ejnye, bizony nem tudom kitalálni, — sajnálkozik a tudós úrfi.“

„No, hát *az én vagyok*, — mondja a pinczér.“

Haza megy Szarkaláb úrfi, s honn nagy estélyt rendel. Fölhozza, hogy mennyit tanult ő ismét utazásában. Többet közt mondja, hogy olyan találós mesét tanult, hogy senki sem fejtje meg.

„Mi az?“ Hogyan szól? Halljuk!

„Ide hallgassanak uraim, és hölgyeim! — szónokol Szarkafi úr: Sem öcsém sem bátyám, mégis az apám fia, — kicsoda az? találják ki!

„Hisz az önmaga!“ kiáltottak egyhangúlag.

„Hahaha! ugyan szépen eltaláltátok! Már hogy volnék az én, — *hiszen az a berlini kellner!*“

314. Jól megfejtett talány.

„Fiúk! egy talányt adok fel! — szólt a mester a fiúkhoz. — Mi az: ha az ember fiatal kívánja; ha öregebb lesz, szeretne tőle megszabadulni?“

„A feleség!“ felelt hirtelen egy fiú.

„Kitől hallottad ezt?“ kérde a tanító.

„Apámuramtól.“

„Igazad lehet, — monda a mester, — hanem én az öregséget értettem.“

315. Furcsa tolvaj.

Varga Gyurka a sertés-lopáshoz hozzá lévén szokva, ellop egy jó kövér sertést, s megis öli, s csak hamar ezután elmegyén a papjához, és meggyónja abéli bűnét, általadván annak egynehány forintot a károsnak átadandót, mire a pap megjegyzi mondván: hallod-e, te taval, s azelőtt is emlékezem, hogy mindig sertést loptál, s mindenkor az árát kifizetted általam a károsnak, hiszem annyi erővel kész pénzzel is megvehetned a nélkül, hogy lopás vétkébe elegyednél. Csak jobb lesz így, instálom a T. Urat, monda Gyurka *mert ha én valakitől sertést veszek, akkor 6 szabja nékem az árát, így pedig én szabom neki, s csak annyit adok, a mennyit én akarok.*

316. A szamar-orvosok.

X. orvos nagyon megharagudott, hogy betege benne nem bízva eléggé orvosi tanácshoz (Consiliumhoz) is folyamodott. Azért, midőn újból meglátogatná páciensét, nagy mérgesen kiálta a szolgára:

„Itt vannak-e már azok a szamarak mindnyájan?”

„Igen is, még csak a *tekintetes úr* hibázik közülük, — válaszolt a szolgáljamborul.

317 A legátus és a bíró.

Egymás mellett ültek a legátus és a városbíró.

Prédikáció alatt a templomokban hosszú póznára akasztott perselyeket szokás nyújtogatni, miket a hívek padhosszant kezelnek végig, önkénytes adományaikat helypénz czíme alatt belerakva, általános szokás szerint egy krajczárt.

A mint közelgett a persely, a bíró kivett egy rézgarasost s kitette maga elé. A legátus egy kétgarasost tett ki.

A bíró erre nemes vetélkedésből kitett még egy ezüst ötöst. A legátus kitett egy tízest.

A bíró haragosan nyúlt zsebébe s elővon egy ezüst húszast.

A legátus kitett hármast.

A bíró erre dühbe jött s kivágott egy koronás tallért, s a mint jött a persely bele csördíté mind, a mit maga elé rakott.

A legátus pedig szépen visszatette zsebébe a húszast is, meg a tízest is, s oda adá a két garast.

318. Diák csíny.

Megy a debreczeni kis diák a piaczon, kezében egy félczipó, melynek kivájta a bélét.

Hosszú sorban ülnek a fal mellett a mindenféle csemegéket áruló kofák, egy közülök nagy nyitott hordóban eresztett mézet árul.

A kis diák megáll előtte kegyesen s azt kérdi.

„Mi ez nénémasszony?”

„Méz, fiam, méz.”

„Néz? Már hogy nézne ez nénémasszony?”

A kofa már épen szidni készül a fiút, midőn azt egy másik czimborája megtaszítja hátul, s a fiú könnyökig esik bele a mézes fazékba, még pedig az egész félkenyérrel egyetemben, mely a kezében volt, s melyet a mint kihúzott, tele lett mézzel s még neki állt feljebb, hogy már most az ő czipóját elrontották egészen. Alig bírta a jámbor kofa megengesztelni, hogy ne sírjon, hiszen meglehet azt úgy is enni.

319. Nagy szakáll.

Bizonyos fogadóban egy úr ebédelt, kinek feje egészen kopasz volt, míg állat rengeteg nagy szakáll borítá.

A fogadósnek mindent tudni vágyó három éves fia megállt ezen vendég előtt, és magában töprenkedve ezen különös csodán sokáig báméskodott, míg végre így szólt:

„Héj, vendég bácsi!” A maga *haja lecsúszott a képére!*

320. Mit ki nem gondol a diák.

Tejfölös czipóra éhezett a diák; kimegy a piacra, vesz egy garasos czipót, kiássa bélét, s egy kofával beleméretvén egy meszely tejfölt, aztán kérdi az árát.

„Négy garas!“ mond a kofa.

„Két garast adok érte,“ felel a diák.

„Nem lehet!“

„No nekem pedig nincs több pénzem.“

„Öntsd hát vissza tejfölomet!“

Visszaönti a diák, s a tejfölös czipóval elódalog.

321. A tolvaj.

Egy embernek ellopták a káposztáját, mit elpanaszolván a papnak, felmutat egy főt, mondván: a többi is ilyen szép volt. Megnevezi a gyanús embert is.

A pap kezkenőbe takarja, s elviszi magával a templomba. Szónoklat végeztével körül néz, ha ott van-e a gyanús ember.

„Hirdetni valóm van, Nagy József uramnak ellopták a káposztáját — s előhúзва a már bevittet — nézzétek ilyen volt, hanem ügyeljete, mert a ki ellopta, épen azt hajítom meg vele.“

A tolvaj egyszerre a pad alá bújt.

322. A diák felelete!

Egy diák igen borszerető levén, ha borral kínálták, mindig elfogadta, még ha éhes volt is. Egyszer a

többek közt disznótoros ebédre hivatott, s mivel ebéd előtt is jó ízűen szörpölte a bort; megszólítja egy bizalmas vendég: ugyan hogy ihatja barátom azt a bort ebéd előtt? Ő pedig feleli rögtön: az úrnak is azt javaslom, addig igyék míg éhes, mert ha jóllakott, nem fér belé a bor.

323. Az is ér valamit.

Ki volna elégedettebb, ki büszkébb, mint a fiatal ember, a ki a világba lép.

Egy kedves lelkész ismerősömtől hallottam ez anekdotát elmondani, mely ő vele magával történt.

Épen akadémiáról érkezett haza, s tanári állomásra volt candidálva, mely vágyainak ne továbbját képezé s a legtisztessb álláspont volt nagyravágyása előtt.

Időközben meglátogató Füredet s alig hihette volna el, hogy ott most nálánál nevezetesebb ember is lehessen, ki az akadémiáról jött s professori székre hivatalos.

Egyszer reggel kimegy a vendéglő elé, hol többen is reggeliztek, s meglátva egy igénytelen öreg urat egy szögletben üldögélni, oda ül mellé ifjúkori önbizalommal, s nagyvilágban jártas hangon kiált a pinczérre, hogy hozzon neki kávé.

Az öreg úr szép lassan jelenti a pinczérnek, hogy neki is hozzon egy pohár tejet.

„Hát öreg uracskám, tejecskét?” szól belekötve az ifjú szerény szomszédjába.

„Igen is; tejet iszom.”

„Nekem a sors kávécskát rendelt,“ szól az ifjú tökéletes megelégedés hangján.

„Kit legyen szerencsés tisztelni?“ kérdi alázatosan az öreg úr tőle.

„Én N. N. vagyok, doctor philosophiae jelenleg theologiae candidatus; ha Isten segít, még idővel több is lehetek. Hát maga uracskám, kicsoda, micsoda?“

„Én gróf **y vagyok,“ válaszol szerényen az öreg úr, „jelenleg Magyarország főcancellárja.“

Az ifjú ember nem hagyta megzavarni magát, nyugodt ábrázattal viszonzta:

„No, az is ér valamit.“

324. A kis diák.

Fáradtan tért meg az ünnepi legátióból a kis diák, vulgo mendikás, a hogy köznyelven nevezik.

Legátusát a paphoz kvártélyozták, ő azonban paraszt emberhez jutott szállásra.

A magyar ember ugyan vendégszerető, de a kis diákot még nem szokás ember számba venni; biz ő tőle nem igen kérdezték, hogy vacsorált-e már? pedig a gazda egész családotul ott ült a jó tejfeles gombóc mellett, míg a kis diák meghúzta magát a padkán.

Egyszer mégis nem állhatja a gazdasszony szó nélkül s oda fordul hozzá.

„Hát szolgálom messze földről jösz-e?“

„Köszönöm, felel a fiú, nem igen ehetném biz én.“

„Nem azt kérdeztem fiam, hanem hogy hová való vagy?“

„De bizony nem igen szoktam én vacsorálni, csak úgy hébehóba.“

A gazda azt hitte, hogy a fiú nagyot hall s nem érti, a mit a felesége mond, s azért nagyot kiálta rá,

„Azt kérdi az anyjukom, hogy há való vagy?“

„Már hiszen, szólt a diák elszánt képpel, ha olyan nagyon erőtetnek kegyelmetek, hát Isten neki.

S azzal odaült a tálhoz, megkapott egy faczér kanalat s vitézül közremunkált a tál tisztességére.

325. Nem lehetlen.

Egy részeges ember bement a kocsmába s ott eliddogált éjfélig.

Ekkor előhívta a pinczért.

„Fizetek Mátyás.“

„Méltóztassék!“

„Megittam hat icze bort . . .“

„De kérem, nyolczat tetszett inni.“

„De az lehetlen!“

„Miért volna lehetetlen?“

„Lehetetlen mondom, mert hat iteze borral épen torkig vagyok.“

„Ez nem tesz semmit a dologra, — felelt a pinczér, — mert a másik két itcze *az úr fejébe ment!*“

326. A hős borbély.

Nevezetes dolog tudni, hogy lett vége a múlt században elhírhedett Pintye Gregor haramia vezérnek.

Ez a Hátszeg vidékétől Nagyváradig nyugtalanította a tulajdonosokat, s merészsége minden fogalmat felülmúlt. Legnagyobb hetivásár idején keresztül mert menni Déva piaczn, s senki sem merte bántani. Kezében irtóztató botot viselt vas bunkóval. Egy ütés elég lehetett belőle akárki fiának.

Végre nagy jutalmat tettek a fejére, a ki azt levágja. De ki vágja azt le? Senki sem merte levágni.

Végre is egy borbély legény követte el e hóstettet. Bement hozzá a rablóvezér borotválkozni, s maga mellé letette a nagy vasbuzogányt. A borbélynak kínákozott az alkalom; a mint a rabló nyakára került a sor, egy kettő, három! olyat kanyarított rajta a borotvával, hogy mire a rabló a buzogánya után kapott, már akkorra nem ott volt a feje, a hol maga akarta.

Így mentett meg egy borbély egy vágással két országot.

327. Kiegyenlítés.

Márton borbély rég adóssá 8 pforinttal házi gazdájának, de e napig még nem fizethete.

Véletlenül megtörténik, hogy a házi úr foga fáj. — Több nap óta törekszik hasztalan fogavészét elszibaszhathatni; de sikertelen. Végre leszalad a borbélyhoz azt kivonatandó, — ki a műtétet biztos kézzel végre is hajtá.

„Mit fizetek Márton?“ kérdé örömeben a fájdalomától megmenekedett.

„Egy pengő forint az ára“ monda önelégülten a borbély.

„Hm! az sok; de mind egy: most tehát még 7 forintot fizet.“

Borbélyunk e szavadra megjuhászodott, mintha egy cseber jég szeméért pördítettek volna le hátán.

„Kérem alásan, én szegény ember vagyok, — viszonzá: — soha se tudok annyi pénzt összekaparni, ha csak gyermekeimet nem ölöm éhen meg; hanem, mivel most épen alkalomnál vagyunk: kihúzom tíz fogát nagysádnak azért a pár krajczárért, csak hogy jöjünk tisztába!“

328. Kinek fáj a foga?

Egy fiatal paraszt bemegy a patikába s kérdi, hogy nincs-e ott valami fogfájás ellen való.

A patikáros szó nélkül elővesz egy üvegcset oda nyújtja a kérdezőnek, hogy szagolja meg.

A mint ez az orrához érteti az üveget egyszerre megüti az orrát valami ördögös illat, úgy hogy elszédülve leesik a földre.

Mikor aztán feltápászkodik, diadalmas arcczal kérdi tőle a patikáros:

„No úgy-e, hogy nem fáj már a foga?“

„Jaj, hiszen nem az én fogain fáj, hanem az apámé, annak kértem az orvosságot.“

329. De már most hol a macska?

Vendégséget adott a tiszt élendő úr, s öt font húsrá adott pénzt a szakácsnének.

A szakácsné azonban szerette volna, ha kétszer is megkapta volna a hús árát, s ront be nagy ijedten a tisztelendő úrhoz:

„Megette a macska a húst mind!”

„Mind az öt fontot? Hallatlan dolog ez, hogy egy macska öt font húst megegyék, hisz az egy farkasnak is sok volna. Hol van az a fenevad? Meg kell fognL Hol egy mérték?

A bűnvádolt állat elfogatott, megköztetett, s-rátétetett egy mérlegre. Majd mindjárt kisül, hogy ő volt-e a tolvaj?

Hát épen öt fontot nyomott.

„No, mond a tisztelendő, az öt, font hús, melyet megevett, az itt van, de hol van már most a macska?

330. Mi hír otthon?

„Hát mi újság otthon János?” kérdi a faluról megérkező kocsist a városban lakó úrfi.

„Nem sok újság van ott nagyságos ifjúuram egyéb, mint hogy a Bodri megdöglött.”

„A Bodri? az a szép nagy kutya? ejnye de kár érte, hát mi baja volt?”

„Biz az nagyon sokat evett abbul a négy lóbul.”

„Micsoda?” hát a négy lovunk is megdöglött?

„Meg ám szegény párák, nagyon meghajtották őket a vízfordással.”

„Micsoda vízfordással?”

„Mikor a kastély égett.”

„Mit beszélsz? Hát a kastélyunk leégett?”

„Porrá biz az, felgyújtották a fáklyákkal.”

„Miféle fáklyákkal?”

„Hát mikor a nagyságos asszonyt temették.“

„Az anyámat eltemették?“

„El biz azt, az Isten nyugtassa meg, hirtelen megholt, megütötte a guta, mikor meghallotta, hogy a nagyságos kisasszony a klaviermesterrel megszökött.“

331. Bolond fiúnak, bolond apja.

Egy ficzkó levelet tett fel a postára, ily cím alatt:

„Édes apámnak, Túron.“

A túri postás kapja a levelet s káromkodik javában, a midőn belép hozzá egy idegen ember azzal a kérdéssel:

„Nem küldött nekem a fiam levelet?“

„Fogja kend: itt van, — szól a postás, kezébe nyomva a czímtelen levelet; — ilyen bolond fiúnak csak kend lehet az apja.“

339. A helyes számítás.

B. ügyvéd pert indított ad..... törvényszék előtt; melynek egyik bírása értelmes férfi, a másik kettő pedig, köztudomásra, együgyűcske volt.

B. ügyvéd, ámbár a győzelmet barátai előtt úgymint bizonyos dolgot hirdette, perét az említett törvényszék előtt elvesztette; a miért is ügyvédtársai kinevették.

„De kérem — így mond *B.* ügyvéd — iszen elkerülhetlen volt bukásom, midőn száz bíróval volt dolgom?“

„Micsoda? száz bíróval? hiszen mindössze csak hárman vannak,“ ígymond K. ügyvéd.

Mire azt válaszolja B.: „Füllentesz barátom, mert egy és két nulla csakugyan annyi mint száz. “

333. Nem bottal!

Alföldi betyároknál szokás volt, hogy egymást szoktatták a veréshez, úgy hogy hosszas gyakorlat által annyira kvalifikálták magukat, hogy ötven hatvan botot fel sem vettek.

Egy régi lóköető csaknem minden évben elékerült a vármegyén, s rendszeren kikapta a maga ötven botját.

Mégsem szólalt alatta, hanem az alatt azzal mulatta magát, hogy minden tíz ütés után egyik lábát felváltva a másikra tette, úgy ellenörködött a kiszabott ütlegek felett, s mikor leeresztették a deresről, összecsapta a bokáját.

Az a tanúság belőle, hogy nem bottal, hanem nevelés által kell a népet javítani.

334. Só és paprika.

Sóért meg paprikáért küldték a ficzkót, de csak egy tányért adtak neki hozzá, megmagyarázván neki, hogy az egyik felébe tegye a sót, másikba a paprikát.

„Egy garas ára sót,“ szól a gyerek a szatócsnál s bele méreti a tányérba.

„No meg egy garas ára paprikát.“

„Hát azt hová?“

„Hát azt meg ide a másik felére.“

Azzal megfordítja a tányérát s a fenekébe méreti a paprikát: a só lehullott pokolba.

Haza megy aztán s mutatja a felfordított tányéron a paprikát.

„Hát a sót hova méretted?“ kérdik tőle, gonoszat sejtve.

„Azt meg emide.“

S azzal visszafordítja a tányérát. Akkor meg a paprika is lehullott.

335. Messze van a kút.

Jön haza a palócz a szántásból késő este.

„Van-e vacsora hékás?“ kérdi a menyecskétől, ki összedugott kézzel ül a padon.

„Egy csepp sincs ott,“ felel az röviden.

„De hát mért nincs?“

„Messze van a kút, nem mehettem vízért; egész nap szakadt az eső, féltem hogy megázom.“

Az ember egy szót sem szólt, fogta a kantát, elment a kútra maga, tele merítette a kantát, szépen haza jött vele, otthon az egész kanta vizet az asszony nyakába öntötte.

„No már most hékás nem félhetsz, hogy megázol az esőtől, hát eredj a kútra.“

336. Verscsinálók.

A gazda nagyobb számár volt, mint az inasa.

„Gyere csináljunk verseket;“ monda egyszer unalmában az úrfi.

„Nem tudok én,“ szólt az inas.

„Hát így ni, teszem föl:

„Óh te bolond Salavári Miska,
Szeret engem a te húgod Juliska.“

Ez tudod nem igaz, hanem vers. No már most mondj te egyet.

„Hát:

„Megkövetem a nagyságos urat, Szeret engem a nagyságos asszony!”

„Óh te bolond“ kiált fel kaczagva az úr; „hisz ez nem vers.“

„De igaz.“

337. Bíró és jegyző.

Egy faluban hetivásár tartása engedtetvén, a vásár első napja reggelén kiment a jegyző a bíróval szétnézni a vásártérre, hol azonban egyetlen egy embert sem találtak. Visszajövet a jegyző egyes mozdulattal háta mögé vonul a bírónak, s jól pofon vágja azt, azzal ismét mellette terem, szól a bíró: Ugyan mit tréfál komám uram olyan vastagon. Hogy-hogy? — mond a jegyző? — Pofon vágott komám uram — szól amaz. Nem biz én, ne fogja rám komám, uram — felel a jegyző — ki az ördög tudná, ki vághatta pofon ebben a nagy tolongásban?

338. A szivar.

Mikor a szivar használata először divatba kezdett jönni, történt, hogy egy falusi ember városon lakó földesurához rendeltetett be valami dologra. A mint a lovát az udvaron fogja kifelé, meglátja a tornáczon ülő s szivarozó urát.

„Tekintetes uram! — mond megijedve a szegény ember — vigyázzon magára, a pipaszárba kapott a tűz, mindjárt megégeti az állát.“

339. Ügyetlenség nem baj.

„Elmegyek Katicza rövid időre kis látogatóba“ így szól a kegy teli szép fiatal úrnő kedven ez szobaleányához, és hozzát teszi: „addig míg oda leszek, kicsit szedd rendbe a szobákat, jól törülgedd portól a bútorokat, estére vendégeink lesznek.“ — Ellebeg a szép úrnő; Katicza pedig fűgén fogott hozzá a parancsolt munkához, s mármár készen volt, midőn törülgetés közben az egyik gyönyörű porcellán virágtartó kicsuszamlík kezéből s a koczkás szobapadolon ezer meg ezer darabokra törik. Szegény Katicza majdnem elájult ejedtében és szívfájdalmában, de hiában a csapás megvolt. Siet most a töredéket eltakarítani, miközben keservesen sírt. Rövid időre visszatér az úrnő. Belépven a szobába s látván a szobaleány levertségét kérdi: „Baj vagy szerencsétlenség történt-e a háznál?“

„Nem biz az“ felel siránkozó hangon Katicza.

Az úrnő, igen szemes gazdasszony létére, körül

nézve a szobában mindjárt vette észre a porcellán virágtartó hült helyét s kérdi: „hol van az?”

Katicza könybe lábadva híven elbeszéli a történeteket és bocsánatot kér.

Erre az úrnő mondja: „Na már ez *ügyetlenség* volt. Egyébiránt minthogy megbánod, azt megbocsátom, de nem azt, hogy beléptemkor *hazudtál*; tudod, hogy azt nem szenvedhetem.”

„Iszen nem hazudtam én nagyságos asszony!”

„Ej dehogy nem; mikor kérdeztelek baj történt-e vagy szerencsétlenség a háznál? azt mondtad hogy *nem*.”

„Úgy van nagyságos asszony! azt mondtam, de azért nem hazudtam, mert lám! a nagyságos asszony, mikor a dolgot elbeszéltem, maga is azt mondta: *hogy ez ügyetlenség volt*, tehát se baj se szerencsétlenség.”

340. Székely harag.

Beállít a székely Brassó városába három zsák búzával. Ott megmondja, hogy egy zsáknak az ára kilencz magyar forint.

A mit a székely egyszer megmondott, hogy így ad és nem alább, azt ne kérdd tőle olcsóbbért, mert abból egy fillért le nem enged, inkább még megszerzi, ráadásul megtoldja egy tömlő túróval, egy pint fenyővízzel, de a mit kimondott, attól el nem tágit, inkább visszaviszi.

Jönnek a vevők, nézik a búzáját, kérik hét forintért, kérik nyolczért, a székely nem is szól, csak a fejét rázza; ígéretnek neki a nyolczon felül még egy márvást is, de ő arra sem hajt.

Végre kezdi látni, hogy a kilencz forintot senki sem adja meg, akkor nagy boszúval beköti a zsákjait, vissza fordítja a szekere rúdját s el-kihajt Brassóból.

Mikor kiér a kapun, megáll s daczos megvetéssel néz végig a háta mögött maradó városon, s mond szörnyű haraggal:

„No hát halj meg éhen!“

S azzal viszi haza a három zsák búzáját.

341. A feltételes ajándék.

Egy gazdag polgárember gyönyörűen rendezteté el s díszíté fel kertjét, s midőn ez már minden részében készen állott, a kert ajtaja fölébe ezen felírást illeszteté: „Ezen kert azonnal átengedtetik tulajdonába annak, a ki tökéletesen meg van elégedve helyzetével.“

Álíg múlik két nap, jelenkezik egy idegen s kérdezősködik a kert mostani tulajdonosa után.

„Én vagyok az“ ígymond a polgár.

„Jól van!“ válaszol az idegen „tehát tudja meg az úr, hogy azért jöttem ide, miszerint a kertet átvegyem magam birtokába, mert esküvel is bizonyíthatom, hogy én sorsommal és helyzetemmel tökéletesen meg vagyok elégedve.“

„Nem is volna“ így felel a polgár „az átengedésre nézve legkisebb észrevételem is, ha meg nem volnék győződve uraságod állításának *ellenkezőjéről*; mert lássa Kegyed: ha mostani helyzetével *tökéletesen* meg volna elégedve, bizonyosan meg nem kívánná a kertet.“

342. A farkasbunda.

Erősen vitatkozott két nyárspolgár egymásközt a fölött: váljon a farkasbundát miként kell magára venni? úgy-e? hogy a szőre kívül, vagy úgy, hogy belől legyen az? Az egyik váltig állítá, hogy sokkal több meleget okoz a farkasbunda, ha szőre belől van, s hivatkozott e részben a közönséges szokásra s a dolog természetére. „Ej ne beszéljen oly zöldeket“ mond a másik „épen a természetet vegyük fel; nézze az úr *az élő* farkast! ha célszerűbb volna a szőrt belől hordozni nem pedig kívül, bizonyosan kifordított bőrben járna az.“

343. Az elkésett figyelmeztetés.

Ábrahám nevű zsidó valamely pénzbeli keresetét a törvényszék előtt megindítván, ez az ügy folyamában eskü letételére szólította fel a perlekedőt.

Kérdi tehát a bíró Ábrahámot: váljon kész e az esküt letenni?

„Kész vagyok válaszol Ábrahám, — de kérem alássan én . . .“

A bíró félbeszakasztja beszédjét mondván: „ej, nincs itt helye a „*de*“-nek vagy „*kérem alássan*“-nak, hanem csak azt kérdem öntől: „teheti e le jó lelkiismerettel az esküt úgy a mint a törvény kívánja, vagy nem?“

„Tehetem ígymond — Ábrahám, — azonban . . .“

„Már mondtam kegyednek, hagyjon fel a hasztalan fecsegéssel, egyenesen feleljen kérdésemre, akarja e letenni az esküt?“

Ábrahám erre megijedve mondja: „Úgy van, akarom letenni!”

A bíró már most megesketteti a zsidókra nézve megállapított szertartás szerint.

Ez meglévé, mondja a bíró: „Na íme letette az esküt; már mire való volt az a „*de*“ „*kérem alássan*“ „*azonban*“ hiába való szószaporítás?”

„Tehát csak azért“ felel szerényen Ábrahám „mert figyelmeztetni kívántam bíró urat, hogy én egy héttel ezelőtt megkeresztelkedtem s így már nem Mózes vallását követem.“

Bíró. De már miért nem mondotta ezt meg az úr előbb?

Ábrahám. Hiszen akartam, de bíró úr nem engedte, hogy szóljak.

344. A szórakozott zsidó.

Tárczalopásról vádoltatik az öreg Salamon nevű zsidó. Ott áll a városi kapitány előtt, a ki neki ezt mondja: „Salamon! tárczát loptál, add ki!”

„Mit adjak ki nagyságos kapitány uram? mikor én se tárczát se más valamit nem loptam.“

Erre motozzák zsebeit s ezek egyikéből kihúzzák a tárczát s odanyújtják a kapitánynak.

Kapitány. Na látod öreg bűnös hogy loptál!

Salamon. Én nem loptam; de hogyan jutott e tárcza a zsebembe? az előttem megfoghatatlan; meg lehet azonban hogy *szórakozott* ember lévén, csak amúgy akaratlanul csúsztottam be zsebembe.

Kapitány. Hogyhogy hát te szórakozott vagy?

Salamon. A bizony nagyságos kapitány uram! Hiszen tudja kapitány úr amúgy is, hogy *zsidó* vagyok, és hogy a zsidó valamennyi *el van szórva* az egész világon.

345. A félszemű cigány.

A félszemű vazsi cigány fogadott egy parasztemberrel, kinek épen meg volt a két szeme, hogy ő, tudniillik Gazsi, félszeme daczára *többet* lát mint az említett parasztember. Kiteszik az asztalra a fogadás díjául az ezüst tízest. A cigány ránézvén a parasztra egyszersmind felveszi az asztalról a tízest és zsebébe dugja. „Mit csinálsz cigány?“ kiáltja a parasztember. „Hát csak azt „ígymond Gazsi“ a mit az igazság hoz magával; mert ránézvén kigyelmedre én *két* szemet látok, holott kigyelmed énrajtam csak *egy*et lát, s így én *többet* látván, megnyertem a fogadást.“

346. A keresztség.

Egy falusi pap kérdezte a cigányt, ki nagy kamasz lettére iskolába járt, hogy mi és hányféle dolog kívántatik a *keresztséghez*?

„Három!“ felelt komolyan a cigány.

„Nem igaz! — vágott közbe a pap, — mert csak kettő: víz, és isten ígéje.“

„No hátcsak kereszteljen tisztelendő uram vízzel és isteni ígéjével, ha a harmadik, *a gyerek nincs hozzá!*“

347. A cigány és a sült lúd.

Czigány inasa volt egy falusi papnak. Történt egyszer, hogy míg a cigány bevitte volna a konyhából az egész pirosra sült ludat, éles bicsakjával annak egyik combját lemetszette és zsebre rakta.

„Hová lett a másik lába, more?“ kérdi a pap.

„A másik?“ hátsen ott van, tiszteendő uram.

„Igen az egyik; de én a másikat kérdem.“

„Nohát, mondtam már, hogy a másik az.“

„Nézd csak, te bolond, ott az udvaron minden lúdnak kettő van, — monda a pap, kimutatva az ablakon, hol egy csapat lúd volt, melyek a iéli idő miatt, egyik lábukat tollaik közé fölhúzták.“

„No látja tiszteendő uram, hogy azsoknak is csak egy van.“

„Igen ám more, mert az egyiket eltakarták; de röptsd fel csak őket, majd meglátod, hogy mind-egyiknek kettő lesz.“

„No hát röptse fel tistenlendő uram ázst is, s meglátja, hogy ennek is kettő les!“ —felelt a cigány a sült lúdra mutatva.

348. A cigány csudálkozik.

Ütközetben volt a cigány katona.

Egyszer a nagy ágyúzás elől elkezde a sereg szaladni, persze, hogy a cigány sem maradt ott.

A mint futna, jajgatva kiált utána egy sebesült:

„Ne hagyj itt pajtás, végy a hátadra, ellőtték a lábam, ne hagyj itt elveszni.“

„No hát gyere,“ szól a cigány, s felveszi a hátára a sebesültet s szalad vele tovább.

E közben jön egy másik ágyúgolyó, s elhordja a sebesült fejét.

A cigány nem vette észre, s a mint a sáncz mögé ér, a hol a sebesülteket kötözték, oda viszi a magáét a seborvoshoz:

„Éhen is van egy, kötözzé be az úr.“

„Mit kötözök rajta?“ szól a sebész, „hisz a feje van ellőve.“

A cigány elbámul.

„No nézd, az akasztófára való hogy rászédett, nekem azt hazudta, hogy a lábát lőtték el.“

349. A cigány vallása.

„Minő valláson vagy te cigány?“

„Én-e? hát a melyiken azs eklézsia.“

„Hát az eklésia melyiken van?“

„No hát, azson a melyiken én“

„De hát hogy hívják azt a vallást?“

„Azst már nem tudom.“

350. Nagy örökség.

„Mire való neked ilyen sok purdé dádé?“ kérdé valaki a cigánytól megpillantva annak sátorában vagy kilencz apróbb nagyobb porontyot.

„Hát kire maradna ez a nagy világ?“ felel a dádé jó kedvvel.

351. A bakancs díszneve.

Tudva van, hogy a bakancsos haragszik, ha a lábbelijét bakkancsnek mondják.

Egyszer falun utaztában leesett a patkó a katonára lábtyujáról, s elküldötte azt a cigányhoz, hogy üsse fel rá.

A cigány maga hozván azt vissza, nehogy megbántsa a bakancs névvel a haragos hadfit, e szavakkal adá azt kezéhez:

„Haza hoztam katona uramnak ezt a — kölyök csizmát.“

452. A zsidó lány színházban.

A zsidó lány unta magát a színházban, s nagyokat ásított.

Meglátja ezt egy mellette álló piperkőcz s azt mondja neki:

„Hohó, el ne nyeljen a kisasszony!“

„Nem élek *disznóhússal*“ felelt a leány röviden.

353. Hal-leves.

Meleg nyárban megszomjazott a cigány, miért is neki megy a Kőrösnek, annak partján hasra fekszik, s mint Diogenes, elkezd tenyeréről szörpölgetni a vizet.

„Mit csinálsz more?“ — kérdi tőle egy arramenő.

„Hát esem hallevest.“

„S hol a hal?“ — nevet a kérdezgető.

„*Ihol úskál la előttem!*“

354. Hegedű és rajkó.

„More,“ — szólott egy kerekét tört utas a faluvégi cigányhoz, — „kapsz egy húszast, ha megmondod, mi a különbség hegedűd s rajkód közt?“

„Hej nagyzsákus uram, hisén azs gyerekség!“ — válaszolt a cigány. — „Hegedím akkor sír, ha van *kilátása* kenyérre, rajkóm meg akkor, ha *nincs kilátása rá!*“

355. A rongyos guba.

A szomszéd faluba levelet vitt a cigány, erős hideg volt, mely ellen csak egy rongyos guba védte a jámbort; mellette hajtván el francziás előfogaton egy birtokos, szól hozzá: rongyos a guba cigány! — *a guba csak jó volna* — felel a cigány — *de azs idő nem hozzsá való.*

356. Vad guba.

Paraszt emberek fát vágtak az erdőben, s távolacska lerakták a gubáikat.

Egy cigány arra megy, kiválaszt egyet a gubák közül s odább eblából vele.

A favágók azonban észreveszik s utána iramodván elcsípiik.

„Hogy merted elvinni a gubámat?“ szól ráförmedve a guba tulajdonosa.

„Hát valakié ez a guba?“ kérdi a cigány ártatlan képet csinálva. „Én az erdőben találtam, azt gondoltam, hogy vad guba.“

357. Az öreg anya ködmöne.

Gyónni ment a cigány. Vétkei közt azt is bemondta a gyóntató atyának, hogy „egyszer az anyja ködmönét földhöz vágta.“ Megjegyezte ugyan a gyóntató atya, hogy ez nem véték; mind a mellett a cigány külön absolutiót kért. Megnyervén végre; a gyöngéd lelkiismeretességnek azon okát adta, miszerint azon alkalommal s véletlenül „a ködmönben az anyja is benne volt.“

358. Hány a liba.

Egy úr vett a piacon nyolcz gyönyörű kövér libát, s rábízta egy cigányra, hogyhajtsa haza udvarába. De a more útközben elsikkasztott egyet, s midőn értté kérdőre vonatott, mennyre földre állítá, hogy meg van mind a nyolcz.

„Tehát olvasd meg“ monda az úr.

A cigány olvasá: egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyolcz.

„Hol van a nyolczadik? . . .“

„Itt van la,“ monda a cigány, egyre rámutatva.

„Hát a hetedik?“

„A meg itt van ni;“s így mutogatta sorban mindeniket, midőn pedig arra került a sor, hogy az elsőt is megmutassa, újra a nyolczadiknak mondottra ugrott. Nem lehetett rajta kifogni, s szemtelen pislogással monda:

„Meg van ezs uram mind.“

„Én nem látom, hogy megvolna.“

„De bizs én meg látom.“

Az udvaron épen csépeltek, az úr előhív nyolcz cséplőt, hogy mindegyik fogjon egy egy libát. A nyolczadik természetesen nem foghatott.

„Na cigány látod, hogy nincs nyolcz liba, mert ennek az embernek nem jutott.“

„Hát hagyja el a sent lilék az ügyetlenjét, miért nem fogott addig a míg volt. . . .“

359. Ha volna.

Voltak hajdanában (tegyünk úgy, mintha ma nem volnának) úri emberek, kik örömet megszerzek a másoktól lopott jószágot, s tekintélyüknél fogva senki se merte azt rajtuk keresni.

Egy ily derék ember egyszer nagy vendégséget csap, számtalan úri nép hivatalos hozzá.

Arra megy a cigány, megüti az orrát a jó peccsenyészag s egyet gondol furfangos agyában.

Bemegy a házba s félre hív egy inast:

„Mondd meg az úrnak, hogy beszélni akarok

vele, de mindjárt. Csak azt mondd, hogy a Putri cigány van itt.“

Az urat jó kedvében érte az izenet.

„Mit akar a ficzkó?“ gondola magában s kiment hozzá a folyosóra. Mi bajod gaz; kópé?

A cigány nagy titkolózva, eltakart szájjal, oda közelít a kérdő füléhez s azt súgja bele:

„Mit érne egy akkora, darab arany, mint az öklöm?“

Az úri embernek megtetszett ez a szó, de nem ért rá mostan értekezni.

„Majd beszélünk erről ebéd után, addig is adjanak enni inni ennek a cigánynak, hogy el ne unja magát.“

A cigány nem unta el magát.

A jó úr alig várhatta, hogy vége legyen az ebédnek s vendégeitől szabadulhasson egy perczre. Rög-tön hivatja a cigányt.

„Hát mit is kérdeztél az elébb fiam: hogy mennyit érne egy akkora darab arany, mint az öklöm? Hol van hát?“

„Igen,“ felele a cigány, kétfelé törölve a száját; — „mit érne, ha volna!“

360. A katechizáló.

A cigányoknak sorba kellett menniök a paphoz catechizáló tanításra.

Egytől azt kérdezi a pap: hány az Isten?

A cigány azt feleli: három.

A pap dühbe jön s elkergeti a cigányt jól összeszedva.

A cigány az úton összetalálkozik a másikkal, az is hasonló célból indulván a paphoz.

„Hát bibast, tudod hány az Isten?“ kérdi tőle.

„Egy.“ Felel a cigány okosan.

„Hahó! Akár oda sem menj vele! Én hármat mondtam, még se volt elég neki.“

361. Puliszka.

Betért a cigány egy házhoz, hol a gazdasszony haricska-puliszkát rakott össze tőróval; jaj megváltó Istenem! hogy prédálja kend a drága tőrót! ugyan nem fáj a lelke sárral összekeverni; jó étel lesz ebből: szólt a gazdasszony, te is eszel mindjárt belőle; de én nem, viszonzá a cigány; de biz eszel eb ágyából került kormossa, kiáltá a házba betoppanó gazda, s azonnal két szolga legényével hányat fektetve, kezeit lábait lefogatva, gyúrta a haricska puliszkát a cigány szájába, mire a cigány kérlelte a gazdát, hagyatná szabadon kezeit, lábait, inkább mind hárman tegyék a puliszkát szájába.

363. A huszár-tiszt kalandja Poroszországban.

A fiatal huszár-tiszt néhány óra szabadságot nyervén, idejét arra használta, hogy külföldre ment világot látni, hogy így is tapasztalásait szaporítsa.

Elérkezvén Poroszországba, híres Berlin váro-

sába, ott is leginkább a katonai társaságokat kereste fel, s több ízben mulatott már a porosz huszár tisztekkel, kik köztudomás szerint igen hányaveti dicsekedő emberek, vagy legalább sokan vannak ilyenek köztük.

Egy ízben a mi huszár tisztünk egy porosz hadnagykával, s többekkel is, különösen sok szép öltözött úri asszonyságokkal, kimentek egy kis mulatságra egy igen közel eső faluba.

Sétálgatva a mezőn, épen most olyan helyre jutának, honnan valósággal gyönyörű kilátás volt a főváros felé, melynek kevély tornyai s palotáinak magas kúpjai mindenek szemeit levarázsolák.

„Milyen kár — szolt egy úri hölgy — hogy nem hoztunk magunkkal látcsövet.“

„Könnyű lesz azon segíteni — felelt a magyar huszár tiszt — íme itt van az én legényem, jó lábú ficzkó, egy óra alatt megteszi az utat oda és vissza szállásomra, s ha kihozta, a miért küldjük, még mindig marad elég időnk gyönyörködtetni szemeinket a pompás látványon, mi élénkbe ötlük.“

„Valóban helyes gondolat“ — mondák a hölgyek.

Ekkor közbe szolt a porosz huszárhadnagy is.

„A mint gondolod pajtás, hanem talán az én látcsövem mégis jobb lesz a tiednél; ide Berlinbe való készítmény, a legjelesebb mesterek egyikétől, s íme itt van legényem, ő sem lesz restebb más ember fiánál, egy óra alatt itt lesz veled.“

Egy kicsit disputáltak a tisztek, kinek jobb a látcsöve, de csak hamar megegyeztek benne, hogy hát hozassák ki mindakettőt.

„Miska — szólt a magyar huszár — tudod-e: mi az a látcső?”

„Tudom bizony: hát perspektíva.”

„Ha tudod; fuss azonnal haza; itt a szobám kulcsa, s hozd elő ízibe, ott van asztalomon, egy tokban.”

Azután a porosz huszár szólt:

„Szepperl: tudod hol tartom a perspektívámat?”

A fiú csak tátotta száját, s nem értette, miről van szó.

„Ejnye, hát nem jut eszedbe? ott áll mindig a könyvek háta megett. Olyan hosszú formájú: fényes érczből van, ki lehet húzogatni, még ma reggel is volt kezembe, s máskor magunkkal hurczoljuk, ha útra megyünk, mert minduntalan van rá szükségünk . . .”

Ilyen magyarázat után úgy látszott megértette a porosz privátdiener mit kelljen kihozni.

Egy óra letelte után a küldöttek visszaérkeztek a városból.

Miska elhozta urának csinos készületű látcsövét.

De ki írhatja le a porosz huszár-hadnagy rémületét, midőn először megpillantotta: mit hozott ki számára az ő hű Szepperlije . . .

Csak hogy kövé nem vált szégyenletében, látva a jószágot, mit ő urasága útjában mindig magával hurczol.

És ugyan mi volt az?

Tisztelet, becsület, de igazság is . . . Nem volt az egyéb, mint egy krisztirspritzli.

363. Gyorsíró.

Az 1848-ik évet megelőző időben történt, hogy Kolozsvárott egy esteli társaságban az ottani országgyűlésen működő gyorsíróról, Hajnik Károlyról, le vén szó, őt egy nő *stenograph* helyett *lithographnak* nevezte; „de nagy bohó“ úgymond egy másik amavval nem a legjobb viszonyban álló hölgy a hozzá közel levőknek „még azt sem tudja, hogy a gyorsírót *franciául* nem *lithographnak*, hanem *telegraphnak* híják . . . ha! ha! ha! ha!“

364. Kettős vásár.

Zsirt lopott egy suhancz a piacon, s egy kofának eladta három forintért; miután a pénzt zsebre tette, odamegy a kárvalotthoz s ezt mondja neki: „Néni adjon 3 forintot, s a kelmédtől ellopott zsirt megmutatom;“ örömet megfizeté a néne a kívánt összeget, mire a suhancz megmutatta, az asszonyt, ki már árulá is a vett zsirt; azután eloldalgott be nem várva a megtörténendőket.

365. Csuda-gyorsaság.

„Uram fia, beh gyorsan repül az a gőzkocsi“ kiáltott föl a szögedi embör, mikor a pesti vásárról szappanjával haza jutott.

„Hogyhogy kincsöm?’ kérdi a felesége.

„Hát Czöglédön“ lön a felelet „pofon ütök egy embört a miért a lábamra hágott, s mire *visszakaptam*, Szögedön termöttünk.“

366. Bizony nem.

Bemegy a diák a tanárhoz, hanem testén iszonyú bő sárga nankin-nadrág volt, mit látva a tanár mérgesen fordul feléje, s rá kiált:

„Az *ily* nadrágok is divatosak?“

„Igen tanár úr“ mondja a diák.

„De *tisztességes* emberekhez csak nem szoktak ilyenben menni?“ kérdi feddőleg a tanár.

„Bizony nem tanár úr“, válaszol a diák.

367. Nagy szerencse.

Volt egy táblabíró, kinek a magyar történelem és különösen a vastum Corpus juris kis ujjában levén, a gyűléseken mondott beszédeibe a legérdekesb történelmi adatokat szötte, és törvényekre hivatkozva, azoknak szövegét szóról szóra könyv nélkül elmondogatta. A táblabíró úr ítélő tehetsége azonban sokkal csekélyebb levén emlékező tehetségénél, az általa felhordott sok szép adatok csak ritkán illettek a szönyegen levő tárgyhoz, és így az azokból levont véleménye is többnyire igen badarul ütött ki.

Egy alkalommal, midőn a táblabíró úr szokott modorában szónokolt, beszédére Ny . . . P . . meg-

jegyzé: „valóban nagy szerencse a táblabíró úrra nézve, hogy nem lett ácsmesterember“ . . . „miért?“ kérdi megilletődve a táblabíró úr; „mert ritkán találani, hanem többnyire melléje vágni szokott“ volt a felelet.

368. A bölcс gazdasszony.

Miklós bácsi mindig szidta a feleségét, hogy az eczet krajczárónként hordja.

„Miért nem veszesz egyszerre“ szólott egykor mérgesen „három vagy négy itczét?“

„Ostoba“ felelt az asszony „hát nem tudod, hogy ha sok van, megsavanyodik.“

369. Szomjúság.

Hallja maga humanissime! szól a rektorprofessor a diákhoz, azt hallottam, hogy maga iszik.

„Kérem alássan, ha szomjazom.“

„Igen de maga bort iszik.“

„Kérem alássan, ha szomjazom.“

„Igen, igen, de maga *sokat* iszik.“

„Kérem alássan, ha *sokat* szomjazom.“

370. Ne tessék haragudni.

A szolgáló nyakon öntötte asszonyát a mint a forró levest fel akarta tenni az asztalra. Az asz-

szony természetesen rivalkodott, pörölt, s talán káromkodott is.

„Ne tessék haragudni téns asszonyom!“ vigasztalá a szolgáló „van még oda künn leves elég.“

371. Pihentetni kell.

Egy, perpatvarkodásiról híres asszonyság panaszra ment a város vén orvosához, hogy neki a nyelve fáj, mit használjon végette?

„*Pihentetni* kell asszonyom“ felele a jó öreg úr.

372. Széchenyi István és a szólásszabadság.

1840-diki april 22-én utolszor került szőnyegre a főrendeknél a szólásszabadság ügye. Tudva az ellenzékiek, kik e részben a kk. rr. nézeteit pártolták, hogy ezúttal is kevesebbségben maradandnak, föltették magukban, hogy kimerítőleg fognak a tárgyhoz szólni, miszerint a többségtől eltérő értelmüknek legalább a naplóban legyen nyoma. A conservatív rész pedig előre sejtve, hogy az azon napi ülésben erős megtámadásoknak leend kitéve, szintén nagy készületeket tett; nem akarván az ellene felhozandókat czáfolatlanul hagyni.

Előrelátható volt tehát a hosszasb vitatkozás, miért is a fenséges nádor — az országgyűlés már különben is végszakában levén — az ülést reggeli 8 órára tűzte ki. Mely időtől fogva esti 6½ óráig félbeszakasztás nélkül folytak a beszédek; a mikor a

még szólni kívánók a fenséges nádor felszólításának engedve a szólástól elállottak, és a határozat elnöki-leg kimondattott.

Ez ülés naplójának bírálata alkalmával a kérdett gyorsíró szerkesztő, Hajnik Károly, előadá, hogy ez vala a legnagyobb ülés, melyet valaha jegyzett, mert ő $10\frac{3}{4}$ óra lefolyása alatt 27 íven körülbelül 41,000 szót írt sajátkezűleg.....

„41,000 szót írt ön akkor, midőn szólásszabadságunk nincsen, hát még mennyit ír vala, ha szólásszabadságunk volna!“ jegyzé meg gr. Széchenyi István, mint a bíráló bizottmányi tagok egyike.

3/3. Gróf Széchenyi István és Deák Ferencz.

Az 1839—40-diki országgyűlésen a kk. rr. tábláján a szólásszabadsági és pestmegyei követválasztási ügynevezett Ráday-féle sérelmek előlegesen tárgyalatván, elhatározott, hogy addig, míg a nevezett sérelmek fölterjesztve nincsenek, a kir. előadások tárgyábani felirat fel nem fog küldetni.

A főrendek többsége ragaszkodva a törvény ezen szavaihoz: „*pertractatis propositionibus regis cuncta justa regni gravamina inomisse tollantur*“ a királyi előadásokkal kívánta a sérelmeket megelőzni. Ez által a dolog a két tábla közt annyira túhegyre állított, miszerint az országgyűlés 10-ik hónapjában sem levén remény a kiegyenlítéshez, mindenki attól tartott, hogy az országgyűlés, melytől az ország annyit reménylett, — eredmény nélkül fog eloszlattatni.

Ily nehéz viszonyok közt gróf Széchenyi István,

de főleg Deák Ferencz befolyásának sikerült, a károkat és rendeket a fenséges nádortól vett előleges közbenjárási ígéret nyomán engedékenységre bírni, s így az országgyűlésnek megakasztott kerekét ismét mozgásba hozni.

Így történt, hogy a kir. előadások tárgyabani feliratnak fölterjesztése után nem sokára az országgyűlés megnyugtató eredményekkel berekesztetett.

Az utolsó, az országgyűlést bezáró elegyes ülésben, midőn mindenki ez eredményeknek örvendett, Széchenyi István közelít Deák Ferenczhez, s jobbát megszorítván, tőle ekként vön búcsút: „a te érdemed, hogy az országgyűlés eredmény nélkül el nem oszlott; Isten áldjon barátom, örködj ezentúl is honunk java fölött. Ügyünk vezérlete — hála Istennek! kezeden levén, e búcsúzó szavakat intézem hozzád: „Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam.“

„Krisztus mondja Péternek“ feleké a bókot magától szerényen elhárító érdemdús férfiú.

374. Liszt Ferencz.

Az erdélyi törvényhozás nemcsak külföldi főnemeket, hanem érdemes nemnemes honpolgárokat is ajánlhatott Ő Felségének magyar nemesség megnyerése végett, s e tekintetben lényegesen különbözött a magyar törvényhozástól.

Az 1847-diki erdélyi országgyűlésen egy megye részéről azon egyszerű indítvány tétetett: hogy Liszt

parálni akarván a bajt, hirtelen folytatá: „bocsánatot kérek, most látom, hogy tévedek, hisz N. N. szól, a ki igen ügyes szónok; én őt eleinte a mellette állónak néztem, a ki — magunk közt legyen mondva — törvényhozó létére is — óriási számár“ és ez volt a másik hölgynek kedves férje.

„Kikaptuk a mi dukál“ súgta a flautásos menyecske a szamarasnak fülébe, „menjünk“ . . .

És a menyecskék nem várva be a számárnak címzett törvényhozó szónoklatát, eltávoztak, és a karzaton soha többé nem láttattak.

375. Hajnik Károly.

Az 18^{39/40}-diki országgyűlésen az akkori gyorsíró, Hajnik Károly, csak nem egyedül vitte minden segítség nélkül a főrendi naplót, mi őt nagyon megviselte,

Gróf Széchenyi István a sok és fáradságos munka miatt már alig lézengőt egykor felszólítá az ülés megkezdése előtt: „hogy ne dolgozzék annyit, inkább kimélje, mint látszik, már nagyon meggyengült egészségét;“ „hadd el barátom, — jegyzé meg erre gr. Szapáry Miklós, — nem szeretném, ha tanácsodat követné, mert akkor ki nem adhatnám a készülőben levő, e című szomorú játékomat: „a főrendi napló, vagyis Hajnik Károly halála.“

378. A megyei huszárok Pozsonyban.

Pozsonyban tartott egyik országgyűlés alkalmával a megyei huszárok utánozni akarván a követeket, farsang idejében táncvizalmat rendeztek. A turóczi megyei huszár ez aláírás alól magát kivonta, azért a többiek nem társalogtak vele, azt mondván: „szégyent csinál a vármegyéjének, sőt az egész országgyűlési testületnek.“ ... A táncvizalom azért mégis igen fényes volt, melyen a pozsonyi szakácsnök és szobalányok legszebbjei részt vettek, és a huszárokkal reggeli $\frac{1}{2}$ 6-ig mulattak. — Ekkor harsog a trombita szó, és a kir. személynöki huszár egy székre felállva, imígy szólítja társait: „Urak! most félhütra; a kinek tehát az urak közül ilyenkor be kell füteni, és csizmát, ruhát tisztítani, az menjen haza, végezze dolgát szaporán, azután siessen vissza, hogy a kisasszonyok urak nélkül soká ne unatkozzanak.“

370. Két részeg.

Sáros utcán széles jókedvében megy a bíró a kántor komával. Mind a ketten kocsmából jönnek s beszélnek diákul, hogy senki sem érti.

A hamis föld nem akar lábaik alatt maradni, végre a bíró koma elesik és végig nyúl a sárban. A kántor koma csak nézi.

„Hát ne hagyjon itt kend koma egyedül,“ szabódik a sárban fekvő, „hanem emeljen fel.“

„Felemelni?“ szól a koma bölcsen meggondolva a mit mond. „Azt nem tehetem, hanem melléfeküdni, azt megtehetem.“

380. Jótartás.

A fősvény vendéget hívott ebédre, de biz az éhesen maradt.

„Hát mikor leszen ismét szerencsém ebédre?“ kérdi a fősvény.

„Hát bizony“ így felel az éhes vendég „akár most mindjárt.“

381. Nincs több Mihály.

A baranyai asszony férje temetéséről jövén haza, kezén vezette hat éves fiacskáját, s a mint a gyermekre tekintett, sírásra fakadva így szólott:

„Jaj, jaj kedves fiacskám! Nincs már több Mihály a familiánkban, csak te meg a bátyád — *Kerekes Pál!*“

382. Az öreg Vitéz.

Vitéz, Sárosmegyének híres követe 1791-től 1825-ig, egykor a kormány elleni heves kikelése miatt „ad audiendum verbum regium“ volt idézve.

Ő Felsége dicsőült első Ferencz császár és királyunk ez alkalommal őt személyesen dorgálá deák nyelven; utóbb vele született nyájasságával és szokott leereszkedésével feléje fordult, német nyelven ezt mondván neki: „Édes Vitézem, eddig úgy mint Fejedelme szólottam önhöz, most úgy fogok szólani mint atya;“ . . . s ekkor Ő Felsége igen szivreható intéseket és bölcs tanácsokat intézett Vitézhez hosszab német beszéddel, nem kételkedve, hogy az nem tévesz-

tendi hatását. — De miként volt a különben is kedélyes, dicső emlékezetű Császár meglepetve, midőn hosszú beszédének elmondása után, az előtte álló agg Vitéz nagy megerőltetéssel e szavakat nyögé ki: „niksz daitsch Sacratissima Majestas.“

383. A büszke Committens.

A dunagőzhajózás első éveiben az utazók nem alkalmazkodván pontosan az elindulási órákhoz, gyakran a hajóról elmaradtak.

Ily kellemetlen csapás ért egyszer Pozsonyban egy főfő táblabíró urat; ki mint „*Committensi notabilitás*“ az országgyűlésre jött magának meggyőződést szerezni: az illető követ miként teljesíti az elibe szabott megyei utasítást?

Ezen magasztos ellenörködés teljesítése után bekövetkezik — az illető követ (mert pecsovics-féle volt) nem kis örömeire — a committens urnák elutazási napja.

„Nagyságos uram! reggeli 8 órakor indul innen a gőzös Pestre“ figyelmezteti a huszár fél nyolczkor a magát egész kényelemmel borotváló táblabíró urat.

„Még rá érünk, hisz rajt' áll a nevem az elutazási jegyen“ *), volt a büszke felelet; és a táblabíró úr nyugodtan folytata toilletjét.

„Nagyságos uram“ szól be egy idő múlva a huszár „alig ha el nem késünk, 8 óra már meg van, és harmadszor csöngettek a gőzösön.“

*) A gőzhajózás első éveiben az utas neve mindenkor a jegyre felíratott.

„Nem tesz semmit“ jegyzé meg a még mindig késedelmező táblabíró úr, „inkább ők várjanak mire-ánk, mintsem mi rájuk; tudják ott a gőzhajón, hogy ma el akarok utazni, csak el nem indulnak nélkülünk.“

Ily körülmények közt fél kilenczre lett, mikor a mi táblabíránk a Dunához közel fekvő fogadóból kiindulva a gőzhajóállomásra érkezik, és legnagyobb megbántódására észreveszi, hogy a gőzös ő rá nem várakozva csakugyan elvitorlázott.

A száraz földön maradt táblabíró azonban utóbb hallván, hogy királyi herczeg volt a gőzösön, azzal vígasztala magát, hogy csak a Fenséges úr miatt sietett annyira a gőzös, mely különben az ő — mint híres Committens — kedvéért bizonyosan félórával elhalasztotta volna elindulását.

384. A huszár hiúsága.

Kocsmázgatott a vén huszár egy bakancsossal, ki falubelije volt, s ketten együtt összeveszekedve egy dragonyossal, ez utóbbit verekedés közben kéken-feketén hagyták, hogy társaiknak lepedőben kellett haza vinni a jámbort.

Másnap következett az executio.

A kapitány kihozatta a padot, ráfektették a verekedőt, s a káplárok oda mérték a mogyorófa-kenőcsöt.

Mikor elhegedülték a huszonötöt, a kapitány, ki szelíd természetű ember volt, azt mondta: elég.

A huszár felkelt, s a regulák szerint megköszöné a kegyes büntetést s aztán monda:

„Tegyen velem szívességet, kapitány uram, dupláztassa meg a porciót, s adassa még rám a másik huszonötöt.“

„Megbolondult kend, hogy ilyet beszél?“

„Hiába, nem lehet másképen, kapitány uram: nem volna maradásom. Úgy hallottam, hogy társam a bakancsos szintén huszonötöt kapott ma reggel, s ha én is csak annyit kapnék, senki sem hinné el, hogy én voltam az, ki jobban megvertem a dragonyost.“

385. Hány fizette meg a nyeret?

Bizonyos kisvárosi kalmár vásár idejében nyeret adott el hitelben, mit, boltjában sokan lévén, elfeledett hitelkönyvébe azonnal feljegyezni.

Másnap az eladott nyereg eszébe jutott, de a vevő neve nem.

Számíthatá ismerőseit, felolvasá a vevők névjegyzékét, de az óhajtott eredményre nem tudott vergődni.

Egész nap törte fejét, míg végre este örömtelt arczzal, mint ki hirtelen kincsre bukkant, kiáltá inasának:

„Jakab! a nyeret minden adós árjegyzékébe bevezeted, így csak rájövünk a valódi adósra.“

Úgy lőn. Az árjegyzékek újévkor szétküldettek.

— Kik világosan emlékeztek, hogy nyeret nem vettek, tiltakoztak ellene, s a kérdéses czikk nagy engedelemkérés közt töröltetett ki, s pusztá merő tévedésnek kereszteltetett.

A mint a künnlevő pénzösszegek behajtottak, kérdi a kalmár:

„Hát Jakab! hány fizette meg a nyeret?”

„Harminczegy!”

S a leleményes kalmár még kicsinylé ez összeget azon fáradságért, melyet egy adósa kifürkészésére fordított.

386. Úgy cselekedtem, mint hadnagy uram parancsolta.

Békés idők jártak; következésképen a huszárnak nem volt egyéb dolga, mint szidni ez unalmas világot.

Tetézte a bajt, hogy e munka nélküli quártélyozgatásban a tisztek a katonai rendet, és fegyelmet annál szigorúabban kívánták a legénység által megtartatni.

A hadnagy így szóla a behozott újonczokhoz.

„A katonának nemcsak vitézségben, hanem a jó erkölcsökben, s istenfélő szokásokban is mintegy példaképül kell a tudatlan parasztság előtt feltűnni.

Másnap éjjelre a tiszt az újonczot az őrhelyen mélyen elaludva találta.

„Hogyan? hát így kell követni az én oktatásimat?”

„Engedelmet kérek, hadnagy uramtól — felelt a meglepetett — úgy cselekedtem, mint hadnagy uram parancsolta. Istenfélő példával akartam előre menni, hogy lássák az éjjeli kóborlók, miszerint az Isten is az éjszakát nyugalomra teremtette, nem pedig lár-mára, veszekedésre, korhelykedésekre.

387. Mi sem tarthat örökké.

Kályhát rakott a komáromi fazekas, s a mely nap felrakta, összedűlt.

Hívatják, rögtön és kezdik szidni, hát így kellett összerakni a kályhát?

Az ember megnézi, vállat vonít, s egyet mordul:

„Hiszen csak nem tarthatott örökké.“

388. A beteg.

„Doctor úr! ez a kezem iszonyúan fáj, aligha meg nem lesz dagadva.“

„Mutassa“ mond a doktor, „nem látok én ezen semmit.“

„Akkor hát“ ígymond a beteg „talán a másik kezem fáj.“

389. Gróf Széchenyi István és paripái.

Azon időszak körül, midőn a nemes gróf nagyszerű hazafias terveinek kivitele végett a magas kormányférfiakhoz némileg közelített, és ez által a túlzók neheztelését magára vonta: de másrésről a kormányférfiak iránta mégis némi tartózkodással viseltettek; a gróf a pozsonyi országgyűlés folyama alatt paripáit épen azon háznál tartotta, hol a magyar udvari Cancelláriának országgyűlési szállása létezett.

„Uraim!“ mond a gróf egykor a Cancellaria Pozsonyban levő tagjainak, midőn lovait az udvaron

elővezették, „paripáim szolgálatajokra állanak, méltóztassanak azokkal tetszésük szerint rendelkezni.“

„Köszönjük szívességét“ adá feleletül a cancellariai tagok egyike „úgy látszik, már valósulni kezd, mitől a gróf irányában mindig tartottunk t. i. hogy bennünket felültet.“

390. Az egy öles alispán és a négy s fél lányi írnoka.

Egy hórihorgas alispán a mellékszobájában álló igen parányi s egyszersmind felette rövidlátású írnokához betoppan, s kezével ajkát simogatva kérdi tőle: „Öcsém, talán igen hosszúra nőtt már szakálom, mit gondolsz, elmehetek-e a nélkül hogy borotválkoznám a főispánhoz ebédre?“

A törpe írno a nélkül, hogy egyet is szólna, hirtelen mellénye zsebéhez kap, és azután körülnéz a szobában.

„Ne nézz hátra, hanem előre — ajkamra“ — dörmögé az alispán.....

„Pápaszememet otthon felejt vén, széket keresek alispán uram, melyre felálljak, hogy szakálát megbírálhassam, mert a nélkül oly messzire nem látok,“ hozá fel mentségül az írno.

391. Jé gazdasszony.

A városi fiatal hölgyet feleségül vette a falusi pap, ki, hogy a kis gazdaság szaporodjék, s hogy a háznál legyen mindig tej, vett egy riska-tehenet.

„Nos kincsem, meg vagy-e a tehénnel elégedve? Úgy-e, hogy sok tejet ad,“ — kérde a pap egyszer feleségét.

„Igen, ez a tehén tejet ad eleget, — válaszolt a menyecske, — de még egy tehenre volna szükségünk, a mely v a j a t adna.“

392. Apai tanítás.

Fáért ment a székely az erdőre fiával. Addig vagdalták az ágot, míg rajok jött az este. Hideg volt, azért tüzet gyújtottak, s mellé telepedtek, úgy tölten-dők el az éjét. Az öreg székely hátul ült a tűzhöz. Egyszer a fiú megszólal:

„Apám uram!“

„No?“

„Valamit akarok mondani.“

„Fontold meg előbb jól fiam, s csak azután beszélj.“

A fiú elhallgatott. Pár percez múlva ismét megszólal:

„Apám uram, de ha valamit akarok mondani!“

„Fontold meg jól előbb fiam, s azután beszélj, — ismétlé az apa.“

De a fiú ismét megszólal mint az előbb s az apa újra ismétlé válaszát.

Ekkor az öreg székely felugrott, mert valami csiklandozta hátát.

„No, mond a fiú, — *addig fontoltam, a míg apámon kiégett a daróc háta!*

393. Kisbíró.

X. városban egy paraszt kisbíró levén, mely város rendezett tanácssal bírt, s épen ő rajta volt a sor a tanácsterem ajtajánál őrt állani, hogy senki szó nélkül be ne mehessen. Jön azonban egy úr, ki okvetlen akart a város főbírójával szólni, mondja a kisbírónak, hogy intse ki a tanácsülésből a főbíró — mert épen tanácsülés volt — a kisbíró benyitja a tanácsterem ajtaját s az ajtóból mutató ujjával int a város főbírójának ezen szavak mellett: „hallja jöjjön ki.“ Persze nem tudta a tanács elgondolni, hogy ki menjen ki — s kérdi a város főbírója tőle, hogy ki menjen ki? — mely kérdésre ismét válaszolt: „maga, maga nemzetes főbíró uram,“ — a bíró ki is ment, hanem a tanács zúgott ily botrányos híváson s míg a bíró künn maradt, elhatározták, hogy a kisbíró ezen tetteért megdorgálják, — a mint a városbíró visszajött, ő is beleegyezett a dorgálásba s közakarattal a kisbíró beszólítják, s elkezdik atyailag dorgálni, mely dorgálásra a kisbíró így felelt: „nemzetes uraimék én vagyok a pofás fejsze, nemzetes uraimék meg a köszörűkő, köszörüljenek ki tetszésök szerént.“

394. Patkányméreg.

Egy öreg házi úr előszólítá szolgálóját, annak egy edényt átadva monda:

„Tedd e csuprot a legczélszerűbb helyre: egérméreg van benne, ettől tudom mind elvesznek.“

Idő múlva panaszol a cseléd, hogy a patkányok még mindig rontanak és kárt tesznek.

Az úr bámulva kérdi: hogy betette-e nekik a vésszert, és ettek-e belőle?

„Persze hogy betettem, — mond a cseléd, — hanem szekrénybe zártam, hogy ne kapjanak arra is rá, mert az átkozottak mindenbe bele nyalnak.“

395. Csak mérje belé.

Egy fűszerkereskedőhöz bemegyen egy fiatal ember.

„Mit kíván ön?“ — kérdi a boltos.

„Négy font szirupot.“

A kereskedő előhozta kupáját a sűrű sziruppal, s kérdé vevőjét, ha váljon hozott-e magával valami edényt, melybe a szirupot belé mérheti.

Ez oda nyújtja kalapját.

„Hová gondol ön?“ csodálkozik a boltos.

„Ne bámuljon ön uram, hanem csak mérje bátran belé! Ezt fogadásból teszem.“

A boltos szívéből kaczagott e különös fogadáson, s az útasítás szerint a kalapba mérte a szirupot.

A vevő most zsebéből kivett egy ezüst kétforintosat s kérte a kereskedőt, hogy hatosokat adjon neki vissza.

Hogy e könnyű kérést teljesíthesse, kinyitotta a kereskedő pénzes szekrényét, de a fufangos vevő e pillanatban fejébe nyomta sziruppal telt kalapját.

A kereskedő ordítana, hanem a sűrű folyadék, mely végig futott arczán, szemét száját beragasztotta.

Adoma-gyűjtemények
és
különféle mulattató olvasmány.

Kapható minden könyvárosnál:

A Bachkorszak adomáiban. Összegyűjté egy Bachhuszár.
(8-rét, VIII. 200 l.) füzve 80 kr.

**Adomák és jellemző vonások a forradalom és honvéd-
életből.** (8-rét, 182 l.) füzve 80 kr.

Adomák és jellemvonások a magyar húszai-életből. Ösz-
szegyűjté egy kiszolgált huszár. Második kiadás- (181
lap, 8-rét) füzve 80 kr.

Adomák és jellemvonások a magyar színészéletből. Ösz-
szegyűjté egy régi pályatárs. (160 l., 8-rét) f. 50 kr.

Eredeti tréfák, adomák és mondák a cigány életből.
Írta öreg *Hegedűs Lajos*. Második 100 új adomával bő-
vített kiadás. (8-rét) füzve 80 kr.

**Visszaemlékezések, jelenetek és adomák a magyar élet-
ből.** Írta *Hajnik Károly*. Második kiadás. (176 lap,
8-rét) füzve 1 ft.

Szellemi szikrák. Nevezetes emberek elmés és célzó ötleteinek és nyilatkozatainak gyűjteménye. Írta *Lauka Gusztáv.* Fűzve 2 ft.

Történeti adomák és jellemrajzok. (Kis nemzeti múzeum XIV.) Fűzve 50 kr.

Jókai Mór. Decameronja. Száz novella. Tíz kötet. (162& lap, 8-rét.) Fűzve 10 ft.

Jókai Mór. Tarka élet. Két rész egy kötetben. Második kiadás. Fűzve 1 ft. 50 kr.

Jókai Mór. Kakas Márton tolltaraja, kiválogatott versei, levelei és próbb elbeszéléseiből. (332 l. 8-rét.) 2 kötet fűzve 2 ft.

Frankenburg Adolf. Az öreg Bolond Miska kalandjai szárazon és vizén, mennyben és pokolban. Sok fametszvénynyel. (287 l. 8-rét) fűzve 2 ft.

Frankenburg Adolf. Sír vigadók. Beszélyek. Két kötet. (505 l. 8-rét.) fűzve 2 ft.

Frankenburg Adolf. Zsibvásár. Beszélyek. Két kötet (480 l., 8-rét) fűzve 2 ft.

Honvédvilág. Szerkeszti *Kunsági és Potemkin.* Két kötet. Fűzve 2 ft.

Hősök és csaták. Történelmi képek. Két kötet. Vörös vá-
szonba kötve 2 ft.

Nemzeti színház. kiadja *Toldy István*. Egy-egy kötet
füzve 80 kr.

I. Szigligeti Ede. Béldi Pál. A gróf Teleki-féle alapítvány-
ból száz arany pályadíjjal jutalmazott eredeti szomorú-
játék öt felvonásban 8-rét (177 lap).

II. Sardou Victor. A jó barátok. Színmű négy felvonásban,
fordította Szerdahelyi Kálmán 8-rét (179 lap.)

III. Szigligeti Ede. Fenn az ernyő ninesen kas. A gróf
Teleki-féle alapítványból száz aranynyal díjazott ere-
deti vígjáték három felvonásban 8-rét (155 lap).

IV. Feuillet Octave. A kísértés. Színmű öt felvonásban.
Fordította *Radnótfáy S.* 8-rét (128 lap).

V. Belot Adolf. A rendszeres férjek. Vígjáték három fel-
vonásban francziából. *Bérczik A.* és *Toldy I.* 8-rét
(118 lap).

VI. Bérczik Árpád. Idám és Éva. Vígjáték egy felvonás-
ban. — Chassé croisé. Vígjáték egy felvonásban. írták
Fournier és *Meyer* Francziából *Toldy István*. (112 1.).

Fáy András. A szutyogfalviak. Magyar fajnépkepek, két, kö-
tetben. Füzve 2 frt.

Arany László. Eredeti népmesék. (328 lap, 8-rét)
füzve 1 frt 50 kr.

Merényi László. Eredeti népmesék. Két kötet. (452 lap,
8-rét.) füzve 2 frt.

Merényi László. Dunamelléki eredeti népmesék. 2 kötet.
(I. 190, II. 182 lap, 8-rét) füzve 2 frt.

Merényi László. Sajó- és tiszavölgyi népmesék. Két kötet (412 lap, 8-rét) fűzve 2 frt.

Erdélyi János. Népdalok és népmesék. Egy kötetbe kötve 2 frt.

Arab regék. Fordította *Vörösmarty Mihály*. Két kötet. Címképes kiadás. (VIII, 471; IV, 420 lap, 8-rét) fűzve 4 frt., díszkötésben 6 frt.

Arany furulya. Dalok és elbeszélések az 1848—49-ki szabadságharcz idejéből. A magyar nép számára összegyűjté *Áldor Imre*. 1868. (92 lap, 8-rét). Színezett borítékba fűzve 30 kr.

Majláth János. Magyar regék, mondák és népmesék. Kiadta Kazinczy Gábor. (396. 1., 8-rét) fűzve 2 frt 50 kr.

Szini Károly. A magyar nép dalai és dallamai. Hangjegyekre tette és kiadta. Négy füzet. (220 lap, 8-rét) fűzve. Ára egy-egy füzetnek 30 kr. Az egész fűzve 1 frt 20 kr. Díszkötésben 1 frt 80 kr.

100 mese, képekkel, francia után. Második teljes kiadás. (8-rét 173 lap) fűzve 1 frt 50 kr.

Heckenast Gusztáv

könyvkiadó-hivatala Pesten (Egyetem-utca 4. szám).